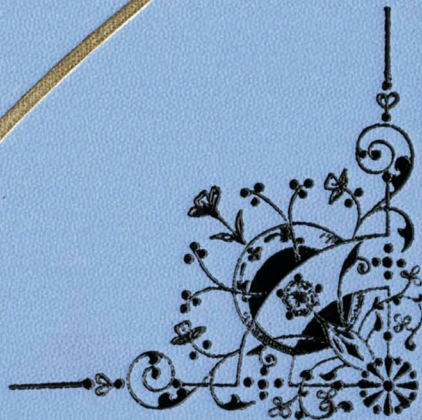

J. J. Wecksell.
Dikter

SAMLADE DIKTER

AF

JOSEF JULIUS WECKSELL.

TREDJE, TILLÖKADE UPPLAGAN.

HELSINGFORS,
K. E. HOLMS FÖRLAG.

Den samling af Josef Julius Wecksells arbeten, som härmed lämnas i allmänhetens händer, omfattar ett icke obetydligt antal stycken utöfver dem, som publicerats i andra upplagan af hans samlade dikter. Några af dessa nya stycken, femton till antalet, äro hittills otrykta, de andra hafva förut varit publicerade dels i skaldens „Valda ungdomsdikter“, dels i årgångarna I, II och IV af studentkalendern „Lännetär“ (1860, 1861 och 1869) samt i „Julkalender“ (1887), dels i tidningarna Åbo Underrättelser (1856—1858), Papperslyktan (1859) och Helsingfors Tidningar (1861). I samlingen ingår äfven Wecksells teckning af Jacob Gabriel Leistenius samt sorgspelet Daniel Hjort. De lyriska dikterna äro ordnade kronologiskt; för hvarje år af hans diktarvärksamhet äro anförda först de dikter, som med säkerhet kunnat dateras, därpå de, hvilka sannolikt äro att hänföras till samma period, men hvilkas uppkomsttid ej kunnat säkert bestämmas.

Utg. har ej varit blind för bristerna hos en hel mängd af de nya dikterna, hvilka skalden själf ju icke afsett för offentliggörande. Vi tro dock, att hvar och en, som kommer att genomgå den stora mängden af hans efterlämnade manuskript, skall anse oss vid urvalet snarare ha varit för stränga än tvärtom. Den intimare bekantskap med den olycklige skalden ända från hans fjortonde år, som möjliggöres genom det ökade antalet stycken, skall säkert hålla läsaren skadeslös för dessas ungdomliga brister.

Helsingfors i november 1891.

A. L.

HELSINGFORS,

J. SIMELI ARFV. BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG,

1891.

Innehåll.

	sid.
Josef Julius Wecksell, lefnadsteckning	IX—XXXII
Till min moder *)	1
Flickan *)	3
Svalornas sång *)	5
Söndagsmorgonen i staden	7
Till Minna	9
Epigram *)	10
På Sofiadagen	11
Skridskoåkaren	13
Sjömansgossens afsked till sin brud	16
Till Ellen	20
Det förtorkade trädet	22
Invita Minerva	24
Hvad vill du, Sorg? *)	28
Det var en tid *)	30
Åbo Slott	32
Har du mod?	35
I pröfningens stund	36
Ynglingens bön	39
För fulla segel *)	42
Ett godt, nytt år	44
Till — — —	46
Rosor och kyssar	48
När och fjärran	50
Den vansinniga spinnerskan	52
Necken	54
Stjärnan *)	58

*) Hittills otrykt.

	Sid.
Hvarför *)?	59
Veteranens jul	62
Tyrannens natt	69
Höststormen	72
Reminiscens från Piruvuori	74
Augusti-aftonen	77
I en artists album	79
Guds trädgård	80
Italienaren	85
Vid Schillersfesten i Helsingfors	89
Skål för kvinnan	93
Änglarna	96
Stjärnorna	98
Suck	99
I ett glädt lag	100
Parallell *)	101
Studenterna	103
Svenskan och finskan	106
Finska vikens klippor	111
Invigningen af de döfstummas skola i Åbo	119
Till G. Montgomery	122
Vid invigningen af G. A. Wallins minnessten	125
I en konstlärskares album	128
Fågeln	130
Rosen i skogen	132
Demanten på marssnön	134
Vårdroppen	136
Till den nygifta	138
Den vakande modren	140
Hymn till kärleken	142
I lifvets kamp	146
Mötet	150
I den älskades näjd	154
Till Helmi	159

*) Hittills otrykt.

	Sid.
Till Helmi	160
Till Helmi	161
Den lilla hedningen	163
Serenad till Helmi	166
Flickans afsked	168
I en ung flickas album	169
Öfver en afplockad ros	170
Afskedet	172
Nattstycke	174
Ögon blå	176
Var det en dröm?	177
Hjärtats sång	179
I ensamheten	181
Varning	182
Septemberstjärnan *)	183
På professorskan S***s 40:de födelsedag	185
Psalm *)	187
Vår inre värld	189
Studentsång	191
Ottos julafton	195
På balen	198
Den lyckliga familjen	200
Skolfuxen	201
Den profana kritiken	204
Åsnan på examen	206
Sommarvisa	210
Det utsägliga	212
Dvärgens hämd	214
Lokomotivföraren	216
Saknadens oro	222
Fantasi	224
Marssnön	226
Kaisaniemi-visan	227
Fosterländsk sång	229

*) Hittills otrykt.

	Sid.
Flickan och vågen	231
Poeterna	233
Krukan	236
Mygg	238
Ett brunnsafsked	242
Vågen	245
Ur gamla gömmor	246
I en Spaniors album	249
Den 10:de november 1861	252
Till sånggudinnan *)	254
Till mig själf *)	255
Geniens hämd	256
Den fromme	261
Stjärnan *)	262
Alt i lifvet är ej sol	263
Vid min älsklings sida	264
Amors begrafning *)	265
Elegi öfver en käpp	266
Min vän	270
Almqvist	273
För dig jag sjunger	277
Vill du komma med mig?	278
Jag har dig kär	279
Don Juans afsked från lifvet	281
Jag midnattens barn	292

Jacob Gabriel Leistenius 297

*) Hittills otrykt.

Rättelse: Sid. 54, andra strofen, rad 3 står *skota*,
bör vara *sola*.

Josef Julius Wecksell.

Bland vårt lands skaldler intager Josef Julius Wecksell en med rätta synnerligen ansedd och framstående plats, ehuru visserligen mänskligt att se hans skaldebana knapt var påbörjad innan den afbröts. För sin egen samtid var han den unge, lofvande diktaren, hvars öfverlägsna begåfning alla erkände och beundrade, men hvars dristiga motiv och den konventionella smaken ofta stötande stämningbilder framkallade gensaga från många håll. Nu trettio år senare ter han sig vid en jämförelse med den moderna realismens raffinerade skriftställare såsom en helt idealistisk skald; han är full af hänförelse för fosterlandet, rätt och sanning, djupt religiös och romantiskt svärmande. Hvardera tiden bedömer honom väl på sitt sätt rätt. En eldig, brådmogen ande, som sträfvade att bryta sig egen bana, hann han nämligen ännu ej frigöra sig från de häfdvunna åskådningssätten och komma till klarhet med sig själf. I hans sång blandade sig de gamla kärvordna tonerna från seklets midt med nya, djärfva modulationer af subjektivaste slag. Men han var en äkta skaldenatur med Guds nåde. Styrkan och rikedomerna af hans ingifvelser liksom allvaret och djupet af hans inre strider bevitnas af alt hvad han skrifvit. Såsom de ohycklade, ofta omedvetna själfbekännelserna af en lidelsefull, högt begåfvad ynglingasjäl ega hans dikter sitt bestående värde såväl som genom diktionens ungdomliga, svällande färgning. De låta oss ana hvad vår litteratur förlorat, då den ande omtöcknades, som ännu under sin kamp mot vanvettet förmådde fullborda Daniel Hjort.

Josef Julius Wecksell föddes i Åbo den 19 mars 1838. Hans föräldrar voro hattfabrikören Johan Wecksell och dennes maka Sofia Ulrika, född Björklund. Själff var han den tredje i ordningen af elfva syskon. Redan som ung gosse skilde han sig till lynne och begåfning från sina jämnåriga kamrater. Han visade i allmänhet ett inbundet lynne, var föga meddelsam och uppehöll sig gärna ensam med sig själf. Hans jämnårigas bullrande lekar voro för honom föga lockande, han tyckte mera om att sitta allena med ett pappersark framför sig, hvilket han vanligen fullritade med alla möjliga „gubbar“. Det var på detta sätt hans fantasier först sökte sig gestalt. Snart öfvergaf han likväl dessa artistiska funderingar och slog sig på författarskap. Till en början uttänkte han små, komiska sagor, hvilka han satte i versform, därpå lyriska stycken och slutligen små komedier, hvilka han till stor gamman för syskonkretsen uppförde på en af honom själf inrättad liten dockteater. Från hans skol- och gymnasiitid finnas ännu en hel hop dikter i behåll, däribland tvänne fullbordade komedier. Dessa diktarförsök få sitt stora intresse däriigenom, att de bättre än något annat låta oss kasta en blick i den unge skaldens inre och följa med hans utvecklingsgång.

Dikterna från skoltiden har han med sin ännu barnsliga handstil ordentligt inskrifvit i skilda daterade häften. De älsta äro från 1851 och 1852 samt sålunda författade i hans 13:de och 14:de år. Vid genomläsandet af dessa barnsliga utgjutelser förvånas man ovilkorligen öfver den rikedom och omfattning i fantasin, hvarom de dock bära vittne. Än mötes man af helt burleska skildringar, såsom den om „Skräddar Adolf“ och hans ondsinta hustru, om „Skräddaren på pigdans“, om „Mjölaren, hustrun och Mickel“, om „Dansskolan“, i hvilken dikt hans dansskolskamrater göras till ämne för skämt. Jämsides med dessa förekomma de mest sorgsna och allvarliga historier, såsom om den fader- och moderlöse „Gossen“, som ensam dör i skogen, men sedan blir en ängel, om „Aina“, som

dör af sorg, sedan hennes trolofvade fallit i kriget, om „Det sjuka barnet“ och om „Tiggargossen“. Till samma kategori kunde möjligen äfven stycket „Flickan“ (sid. 3) räknas, ty det slutade i sin älsta affattning sålunda:

Men bäst hon stod där och tänkte så,
kom döden då
och tog mön.

Senare har han ändrat „döden“ till „gossen“ och därmed gifvit dikten en helt annan prägel.

En annan är stämningen i „Svalornas sång“ (sid. 5), „Jägarens morgonsång“, „Soldatvisa“, och „Herdesång“. I en anmärkning till dikten „Söndagsmorgonen“ *) (1851) berättar han: „denna skref jag, eller rättare upptänkte jag i skolan under en rysk timme. Jag tyckte det var

*) Dikten lyder som följer:

På himmelen skiner solen skönt.
Klädd är marken i mångfärgadt grönt,
och fåglarna kvittra bland träden.

I högtidskläder man folket ser,
till kyrkan alla de sig beger
Guds godhet att lofva och prisa.

En orgel brusar därinne dof:
där stämmas röster till Herrans lof
af både låga och höga.

Ja, för vår Herre är lika skön
så tiggarens som kungens bön,
blott den från hjärtat kommer.

En skara af barn ses komma där,
för dem det äfven till kyrkan bär.
Guds lof de ej vilja försaka.

Dit vilja så gärna de barnen små,
att äfven del af Guds godhet få.
Däröfver Guds änglar sig glädja.

så tråkigt, för jag kom icke als fram. Jag skall börja rimma för mig själf, tänkte jag, och så gjorde jag det. När jag kom hem skref jag upp den. Det kan således icke vara något värdt med den“. En formlig Welt-schmerz talar ur hans „Röfvarsång“, „Dödssång“, „Enslingen på kyrkogården“ och „Ångern“ (1851), hvars slutstrofer lyda:

„Men bort, du kvalfulla minne,
bort skall jag till främmande land,
ty lösslitet är hvarje band,
som fäster vid hemmet mitt sinne.

Det finnes en ann, som kan döma
som ser in i djupaste själ,
han döme båd' dygder och fel!
För ångern han synden kan glömma.“

Att denna dysterhet ej var så allvarligt menad, ser man af noten till denna dikt: „denna mycket sorgliga visa har jag själf förkastat redan, men det går icke an att taga bort den mera. Dock råder jag hvar och en, som händelsevis får tag i den här boken, att — vända om bladet“.

Fosterlandskänslan var redan hos den unge gossen starkt utpräglad. Bland hans tidigaste dikter förekomma granna strofer „till hembygden“ samt ett icke mindre pompöst „nattstycke“ om „Åbo slott“, ett slags förstudie till den senare dikten med samma namn. I en lång dikt om „Invaliden“, som lämnar sin bössa i arf åt sin son, heter det i slutstroferna:

Men förrn invaliden ligger där hvar kämpe sist får fred,
svär vid Gud och Fosterlandet, svär åt grånad far en ed:
svik ej nånsin Suomis ära, trogen öfverheten var,
då han själf är trogen eden, som han Finland svurit har.

Så den gamle knekten talte, och sin son han bössan gaf,
blickade från kojans fönster utåt Ålands vida haf.
Sonen blickade framför sig och den dyra eden svor.
Vinden suckade därute och kring dunkla haf vet for.

Äfven rena tillfällighetsdikter förekomma, såsom sången „vid magister Bergroths graf“ *). En omfattande

*) Dikten lyder som följer:

Du ädla stoft, o hvilat stilla
i grafven, den Guds änglar redt.
O, hvilat nu från kval och villa,
med hjärtat fritt man sofver lätt.
Stöd nu det bleka hufvud neder
mot moder din, den mjuka jord,
som ut sin famn för alla breder,
för alla, alla barnen gjord.

Du ädle lärare, o, hvilat!
O, hvilat lugn i granars skydd!
O, sof din långa, långa hvilat.
Snart blir förlossningstimmens grydd.
Då stiger domens milda ängel
med kärlek till din djupa graf
och väcker dig med palmens stängel
till lifvet, som dig himlen gaf.

I barnens öppna, glada hjärtan
du utsått frön till rätt och dygd.
Dig dessa rader egna smärtan
från lärjungar och fosterbygd.
Ack, ej till oss du kommer åter,
blott minnet än din afbild ser.
Din lärjunge vid grafven gråter:
Ack, ädle lärarn är ej mer.

O, må vi gå den rätta bana,
som skall oss himlen ge till lön.
Du lät oss dygdens sällhet ana,
dess lott odödelig och skön.
O, kunde vi din lära följa
så redligt som du gaf oss den,
att en gång öfver lifvets bölja
vi finge skåda dig igen.

grupp af tillfällighetsdikter utgöra de, som han skref vid särskilda familjefester. Synnerhet anmärkningsvärda och talrika äro dikterna till hans mor och till hans far på deras födelse- och namnsdagar. Sådana stycken förefinnas från alla perioder af hans diktarvärksamhet; de bära alla ett det vakraste vittnesbörd om den kärlek och tillgifvenhet, som rådde inom familjekretsen. Den tidigaste af dessa dikter är det stycke, hvarmed den nu utgifna samlingen af hans skaldevärk inledes. En annan af dem, „På Sofiadagen“ (sid. 11), har skalden själf publicerat i sin diktsamling af år 1860.

Den omständighet, som måhända först frapperar vid genomläsningen af hans tidigaste diktförsök, är det i förhållande till hans ungdom anmärkningsvärda herraväldet öfver formen. Härtill bidrog otvifvelaktigt i hög grad hans sinne för musik och hans goda gehör. Ofta, då han kände en melodi, men ej orden därtill, diktade han själf ord, emedan han, såsom han i anmärkningen till en af denna anledning författad visa säger, „ej allenast vill gnola, utan äfven sjunga“. Likaledes skref han kupletterna i sina teaterstycken till melodier, som han lånade dels från Bellman *), dels från andra kända visor. Tydligt är äfven, att hans formsinne i hög grad utvecklades genom

*) Så är t. ex. följande kuplett (1852) ur ett numera förloradt stycke „Trädgårdsflickan“ en tydlig Bellmans-imitation på melodin Blåsen nu alla etc.

Låtom oss hurra
och skrika och surra
alle man.
Bröllop instundar
endera dan.
Så kommer prästen
i kappan och västen
af satin,
ordar Guds under
och dricker vin.
Ja, bröllopgästerna

läsningen af våra bästa inhemska skalder. Man anträffar t. ex. i hans tidigare dikter tydliga reminiscenser från Franzén. I ett dikthäfte, som sannolikt förskrifver sig från 1853, har han egnat såväl Franzén som Runeberg och Lars Stenbäck hvar sin dikt.

I många af styckena mötes man af en frisk och lefvande känsla för naturen. Det är i synnerhet vårens stämmningsrika tid och morgonens friska stunder, som gjort intryck på det unga sinnet. Genom hela denna barndomslyrik går ett drag af djup religiositet, som i sin mest allvarliga, rörande naivitet framträder i de sorgliga sagor, som här ofvan omnämndes.

Vi hafva något utförligare uppehållit oss vid dessa första ofullkomliga diktarförsök, emedan nästan alla de egenskaper, som sedermera blefvo mest karaktäristiska för skalden, redan i dem tydligt framtråda. Mer eller mindre modifierade, i det vid skilda perioder än den ena än den andra stämningen något mer framträder, låta sig samma egenskaper påvisas under hela hans diktarbana.

I dikterna från hans femtonde och sextonde år blifva de allvarliga och sentimentala visorna de öfvervägande. Han utmärker nu de melankoliska sångerna såsom de bästa, i motsats till hvad förhållandet var under de föregående åren. Erotiska motiv, som endast sällan förekommo i de tidigare dikterna, använder han nu oftare. Man ser att gossen, som med barnslig omedelbarhet gaf uttryck åt sina iakttagelser och funderingar, blifvit en yngling, i hvars själ en massa intryck, känslor och aningar oklart häfva sig och söka sig gestalt. Hans religiositet, som ter sig lika djup som förut, har fått en

hvaren en klunk ska' ta!
Säkert och troligt
att man skall ha roligt,
säkert ja.
Hoppsan go vänner!
Hurra, hurra!

betydligt dystrare färg. Det är merendels vid tanken på döden, som hans religiösa stämningar framträda. Någon gång, såsom i stycket „Dödspolskan“, slå hans fantasier om död och förgängelse öfver i satir och hån. Hans satir, som redan framträdde i hans tidigaste diktförsök, har nu i regeln blifvit betydligt skarpare. I jämförelse med de tidigaste dikterna äro sångerna från hans första ynglingaperiod vida mindre njutbara. De äro dunkla och öfverspända samt sakna de tidigare dikternas naiva klarhet och älsklighet. Denna brist uppväges föga af den större språkliga fulländningen.

Att denna svulstiga sentimentalitet på intet sätt undertrykte hans sinne för ett gladt eller nästan burleskt skämt, bevisas af hans komedier från dessa år. Redan tidigare hade han, såsom ofvan är berättadt, uttänkt och hopskrifvit små lustspel, och fragment från denna tid vittna om, huru flitigt han sysslade med detta slags författarskap. Han ansåg äfven själf, att hans hufvudsakliga diktarbegåfning låg åt det dramatiska hållet. Af hans komedier finnas numera endast tvänne fullständigt i behåll, nämligen „Tre friare“ och „Giftermålsspekulanten“. De äro hvardera att betraktas som burleska farsor, från hvilka äfven den minsta tillstymmelse till sentimentalitet är borta. De ådagalägga tvärtom en sprittande ystermunterhet, som finner sin lust i att rada upp den ena lustiga situationen efter den andra. Handlingen rör sig i bägge kring kärleken mellan tvänne unga, som slutligen genom sin fyndighet besegra alla hinder och få hvarandra. Dialogen är ledig, än uppsluppen, än något grofkornig; en mängd delvis ganska sångbara och ledigt skrifna kupletter äro inströdda här och där. Något vidare dramatiskt värde hafva dessa lustspel icke, ehuru man nog i dem påträffar fyndigt uttänkta situationer och karaktärsdrag. Af de två nämnda komedierna uppfördes „Tre friare“ jultiden 1854 i Åbo och fäste då allmänhetens uppmärksamhet vid den unge författaren samt förskaffade honom för den vintern fribiljett till teaterrepresentatio-

nera. Stycket, som tyckes ha muntrat publiken, blef dock snart ytterst illa nedsabladt af kritiken i Åbo Underrättelser. Man fann det vara plump och utan lyftning samt gaf såväl författaren som publiken en grundlig upptuktelse.

Denna komedi är det första literära alster af Wecksell, som blef bekant för en vidare publik än hans föräldrar, syskon och allra närmaste vänkrets. När han utträdde ur skolan och kommit till gymnasium, gestaltade sig saken annorlunda. Han kom nu i en krets af kamrater, där vittra idrotter skattades särdeles högt. Gymnasisternas i Åbo konvent ägde den tiden ett ganska stort anseende i staden; dess medlemmar, som buro sin särskilda uniform af blått kläde med blanka knappar, ansågos och ansågo sig själfva nästan som ett slags studenter och voro ej utan ett visst inflytande på opinionerna i staden. De hade äfven ett lifligt medvetande om det anseende de åtnjöto och gjorde allt för att bibehålla det samma. I denna kamratkrets med dess strängt konstitutionella styrelse och ordning insöpo ynglingarne långt mer än i skolan kärlek till fosterlandet och allt ädelt och stort samt hat till hvarje orättvisa och förtryck. Här förskaffade sig Wecksell snart genom sina poetiska produktioner i konventets tidningar både anseende och vänner. Den, till hvilken han slöt sig var den sedermera inom studentvärlden så bekante Valfrid Alftan, hvilken ofta, åtminstone framdeles, genom sina råd och rättelser tyglade Wecksells altför vidtsväfvande fantasi. Men full af entusiasm öfver att se sig omgifven af sympatiserande kamrater, gaf han till en början fritt lopp åt sina svärmerier. Den oklara, brinnande längtan efter något stort, oupphinneligt mål, den ungdomliga entusiasm för allt skönt och ädelt, som uppfylde hans själ, tolkade han med ett glödande ynglingahjärtas hela otvglade hänförelse för den lyssnande kamratkretsen. För dem tedde sig väl formlösheten, dunklet och den öfverspända bildstäten i hans utgjutelser mera som en förtjänst än ett fel. Han gaf

betydligt dystrare färg. Det är merendels vid tanken på döden, som hans religiösa stämningar framträda. Någon gång, såsom i stycket „Dödspölskan“, slå hans fantasier om död och förgängelse öfver i satir och hån. Hans satir, som redan framträdde i hans tidigaste diktförsök, har nu i regeln blifvit betydligt skarpare. I jämförelse med de tidigaste dikterna äro sångerna från hans första ungdomsperiod vida mindre njutbara. De äro dunkla och öfverspända samt sakna de tidigare dikternas naiva klarhet och älsklighet. Denna brist uppväges föga af den större språkliga fulländningen.

Att denna svulstiga sentimentalitet på intet sätt undertryckte hans sinne för ett gladt eller nästan burleskt skämt, bevisas af hans komedier från dessa år. Redan tidigare hade han, såsom ofvan är berättadt, uttänkt och hopskrifvit små lustspel, och fragment från denna tid vittna om, huru flitigt han sysslade med detta slags författarskap. Han ansåg äfven själf, att hans hufvudsakliga diktarbegåfning låg åt det dramatiska hållet. Af hans komedier finnas numera endast tvänne fullständigt i behåll, nämligen „Tre friare“ och „Giftermålsspekulanten“. De äro hvardera att betraktas som burleska farsor, från hvilka äfven den minsta tillstymmelse till sentimentalitet är borta. De ådagalägga tvärtom en sprittande ystermunterhet, som finner sin lust i att rada upp den ena lustiga situationen efter den andra. Handlingen rör sig i bägge kring kärleken mellan tvänne unga, som slutligen genom sin fyndighet besegra alla hinder och få hvarandra. Dialogen är ledig, än uppsluppen, än något grofkornig; en mängd delvis ganska sångbara och ledigt skrifna kupletter äro inströdda här och där. Något vidare dramatiskt värde hafva dessa lustspel icke, ehuru man nog i dem påträffar fyndigt uttänkta situationer och karaktärsdrag. Af de två nämnda komedierna uppfördes „Tre friare“ jultiden 1854 i Åbo och fäste då allmänhetens uppmärksamhet vid den unge författaren samt förskaffade honom för den vintern fribiljett till teaterrepresentationer.

nera. Stycket, som tyckes ha muntrat publiken, blef dock snart ytterst illa nedsabladt af kritiken i Åbo Underrättelser. Man fann det vara plumpt och utan lyftning samt gaf såväl författaren som publiken en grundlig upptuktelse.

Denna komedi är det första literära alster af Wecksell, som blef bekant för en vidare publik än hans föräldrar, syskon och allra närmaste vänkrets. När han utträdde ur skolan och kommit till gymnasium, gestaltade sig saken annorlunda. Han kom nu i en krets af kamrater, där vittra idrotter skattades särdeles högt. Gymnasisternas i Åbo konvent ägde den tiden ett ganska stort anseende i staden; dess medlemmar, som buro sin särskilda uniform af blått kläde med blanka knappar, ansågos och ansågo sig själfva nästan som ett slags studenter och voro ej utan ett visst inflytande på opinionerna i staden. De hade äfven ett lifligt medvetande om det anseende de åtnjöto och gjorde alt för att bibehålla det samma. I denna kamratkrets med dess strängt konstitutionella styrelse och ordning insöpo ynglingarne långt mer än i skolan kärlek till fosterlandet och alt ädelt och stort samt hat till hvarje orättvisa och förtryck. Här förskaffade sig Wecksell snart genom sina poetiska produktioner i konventets tidningar både anseende och vänner. Den, till hvilken han slöt sig var den sedermera inom studentvärlden så bekante Valfrid Alftan, hvilken ofta, åtminstone framdeles, genom sina råd och rättelser tyglade Wecksells altför vidtsväfvande fantasi. Men full af entusiasm öfver att se sig omgifven af sympatiserande kamrater, gaf han till en början fritt lopp åt sina svärmerier. Den oklara, brinnande längtan efter något stort, oupphinneligt mål, den ungdomliga entusiasm för alt skönt och ädelt, som uppfylde hans själ, tolkade han med ett glödande ynglingahjärtas hela otyglade hänförelse för den lyssnande kamratkretsen. För dem tedde sig väl formlösheten, dunklet och den öfverspända bildstäten i hans utjutelser mera som en förtjänst än ett fel. Han gaf

också fritt lopp åt sin ungdomliga sentimentalitet och be sjunger hemiska röfvarscener, olyckliga älskande som dö af sorg o. d. Till denna sentimentalitet sällar sig ofta det för Wecksell så karaktäristiska draget af satirisk reflexion, som dock under denna hans Sturm- und Drang-period eger en sjuklig, grubblande karaktär. Stundom låter han där- under höra toner af djupaste förtviflan och hån, hvilka nästan kunna anses som preludier till hans „Almqvist“ eller „Don Juans afsked från lifvet“. Så t. ex. i stycket „Toner öfver brustna strängar“, hvars slutstrofer lyda:

Bort, hvarje tår, som skymmer för mitt öga;
du gärna vare skänk ifrån det höga,
men himlens skänk och bud föraktar jag.
Dess stjärnor slockne! Nöjet är min lag.

Dess stjärnor flamma och dess kyssar glöda;
se, drufvan sväller skön, den rosenröda,
och tärnan myser. Bägge linda sig
i varma, långa kyssar ljuft kring mig.

Jag känner åter lifvet i mitt hjärta;
nyss hopkrympt låg det i förtviflans smärta.
Nu skönt, en purpurvåg, det vidgadt ler, —
men himlen, himlen speglas där ej mer.

Dessa vilda utgjutelser voro dock endast tillfälliga foster af en öfverspänd, ungdomlig själ och härrörde på intet sätt af något slags pessimistisk syn på lifvet och världen. Om man hos en så lättroblig ande, som just befann sig i sin för intryck mottagligaste utvecklingsperiod, kan tala om någon lifsåskådning, så var denna glad och harmonisk, grundad innerst på en djup religiositet*),

*) Ett vackert prof på hans varma gudsfruktan utgör följande dikt som han skref vid en sin systers konfirmation 1855.

Vid Kristi bröst en salig stund du låg,
och kärleksfullt på dig, sitt barn, han såg.

som ej stod i fiendskap till ett harmlöst skämt öfver världen och dess löjligheter. Från denna period af hans lif

Där grät du stilla ut din ljuftva smärta,
och hörde slagen af Försonarns hjärta.

Hur ljuft att gråta ut vid Kristi bröst,
där själen fylls af himmelskt ljus och tröst,
utaf det ljus, som alt så skönt förklarar,
utaf den tröst, som bönen rikt bevarar.

Nu vet du, hvar du har en trofast vän,
som aldrig slår för dig sin dörr igen.
Din glädje renar Han, din sorg ger vingar
att öfver skyar, stjärnor upp den svingar.

Nu kan du lugn på nya vägar gå.
Osynlige Hans änglar kring dig stå,
och ur hvart törne, som i lifvet sårar,
de väcka högre fröjders nya vårar.

Se, hur Guds värld är ljus och frisk och skön,
och hur dess vår blir evigt ny och grön,
när lyft på Frälsarns arm, den starka, höga,
du blickar lifvet an med renadt öga.

Väl är det sant, att skuggor finnas där,
och flärd och synd och mörker och begär,
men gå som Kristi brud mot dem att strida
och segern skall du ofvanfrån förbida.

Gå ut med oskuldstankar, gå med frid,
med himlens frid i lifvets storm och strid,
då har du ängeln att din stig bevara
i eget bröst, i hvarje nöd och fara.

Och kommer stormen då på lifvets våg,
tänk på den vän, invid hvars bröst du låg,
Han kommer mildt att sårens djup förringa,
och mäktig kommer han att stormen tvinga.

Den fromme är som solens stråle klar,
som omärkt fram emellan blommor far
och ljus, välsignelse och vår frambringar,
tils den i kvällens skymning återsvingar.

härör sannolikt äfven ett litet häfte sagor, som finnes bland hans efterlämnade papper. Den fromma, barnsliga stämningen hos dessa „Blommor i julgranen“, såsom han kallar dem, tyda på Topelius som förebild. I jämförelse med dennes mästervärk äro dock dessa „sagor för ungt folk“ endast svaga, känslösa efterbildningar.

Lusten att författa komedier tyckes ha aftagit med Wecksells inträde i gymnasium. Visserligen finnas i behåll enstaka fragment, som antyda att han äfven nu sysslat med dylikt författarskap, men något fullständigt utarbetadt stycke finnes ej, såvida ej den i det föregående nämnda komedin „Giftermålsspekulanten“ möjligen hör till denna period. I öfverensstämmelse med sin själs hela riktning sökte han högre ämnen för sin dramatiska diktning. Han skref en monolog „Per Brahe“ i sin svulstige gymnasiststil (dikten finnes publicerad i den år 1880 utkomna festtidningen Per Brahes minne) samt ett fragment till dialog mellan Erik XIV och Karin Månsdotter. Men isynnerhet sökte han ur Åbo stads historia utleta ämnen, som lämpade sig för dramatisk behandling — i Per Brahe är äfven scenen förlagd till Åbo — och det gamla slottet med sina många och stora minnen skulle naturligtvis vara skådeplatsen. Hans fina och säkra omdöme ledde hans val till tiden för Abo slotts intagande af hertig Karl, till en tid af brytning och kamp emellan en mäktig aristokrati och ett länge förtryckt folk, då ovilkorligen stora tragiska konflikter måste inträffa. Han påbörjade ett sorgespel, hvilket han benämde „Skuggornas hämd“ och som behandlade samma ämne som Daniel Hjort. Men det stora stoffet var honom öfvermäktigt; han kunde icke ännu bringa reda däri, och det stannade vid långa, lyriska utgjutelser och monologer.

O, lef så from! Då blir din lefnad lång
en enda helig, stilla nattvardsgång,
och hoppfull bön din vingas kraft föröker,
att redan här ditt hemland du besöker.

Under de sista tiderna af hans vistelse vid gymnasium började hans produktivitet något aftaga. Han var stadd i ett utvecklingsskede, hvarunder han hade hvarken ro eller lust att i någon högre grad syssla med skriftstalleri. I samma mån han blef äldre, kom han till allt klarare insikt om de stora brister, som vidlådde hans poetiska försök, och detta dref honom att med ifver studera framstående författare. Redan länge hade han läst våra inhemska skaldar Runeberg, Stenbäck och Topelius; nu vände han sin uppmärksamhet till utländska diktare, förnämligast tyska. Schiller, den frihetsälskande ynglingaskalden, blef snart hans favoritskald. I synnerhet gjorde don Carlos ett mäktigt intryck på honom. Men framför alla andra skaldar skall han dock hafva läst och beundrat Heinrich Heine. Här fann han en med sig besläktad diktande, och de intryck han af Heine emottog blefvo bestämmande för hela hans framtida diktning. Vidare läste han Almqvist, och antagligen gjorde han äfven nu bekantskap med Göthe och Shakespeare, hvilka författare han dock först såsom student började noggrannare studera. Värkan af dessa studier visar sig redan under den sista tiden af hans vistelse i gymnasium. Han genomgick granskande sina poetiska försök och skall hafva uppträffat stora hopar däraf. Då han halft förebråddes för denna handling, svarade han, att en blifvande skald mer än någon annan bör öfva sig och göra studier, och att det är bäst att dessa studier, såsom varande fullkomligt värdelösa, offras åt lågorna. Dikterna från 1857 vittna om, huru skalden af alla krafter sträfvar att arbeta sig ifrån sina gamla olater, sentimentalitet och oklarhet. Man må ej håller förbise det goda inflytande, som hans mera försigkomna vänner, bland hvilka särskildt böra ihågkommas Valfrid Alftan och den sedermera som publicist bekante Karl Johan Edelsköld, genom sin kritik såväl nu som framdeles på honom utöfvade. Af personer, på hvilkas omdöme han satte värde, tälde han gärna en granskning, och han ändrade villigt sina dikter efter deras an-

visningar, men eljes var han ganska ömtålig för hvarje kritik. Han var nämligen ganska tidigt medveten om sin begåfning och kallelse som skald. Då en gång hans mor vid tal om en af våra mest framstående skalders frågade honom, om han ämnade bli lika stor skald som denne, svarade han med tillförsikt: „nog skall jag väl alltid bli större“. Denna hans höga tanke om sin skaldebegåfning snarare ökades än aftog med åren och gjorde, att han mången gång af personer, som endast ytligt kände honom, oriktigt bedömdes.

De bästa sångerna från hans gymnasitid finnas intagna i hans samlade dikter *). Några dikter från denna

*) Följande dikt från 1857 kom utgifvaren till handa först då nu föreliggande diktsamling redan var lagd under prässen, hvarför den måste publiceras här. Dikten är meddelad af den person, hvilken skalden tillägnat densamma.

Till Sofia R. ....

på dess bröllopsdag den 28 nov. 1857.

Blyg du står med myrtenkransen
på ditt mörka, rika hår;
sista gången nu i dansen
du som flicka sväfva får.

Lifvets ljufva allvar bjuder
dig till nya ödens lopp,
och din bön till himlen ljuder,
full af kärlek, full af hopp.

Älska, hoppas ömt tillbaka.
Mins hvad du i hemmet lärt!
Lyckliggör som lycklig maka
den ditt hjärta du beskärt.

Då skall lifvets bölja flyta
lugn och klar från strand till strand,
ingen storm skall kunna bryta
tvänne makar hand i hand.

period har han senare omarbetat, så att endast obetydligt af deras gamla affattning återstår. Så är t. ex. fallet med „Rosen i skogen“, hvilket stycke genomgått särskilda omarbetningar, innan det fick den form, att han ansåg det värdt att publiceras. I Åbo Underrättelser offentliggjorde han redan som gymnasist flere lyriska dikter. Särskildt är hans signatur —s —l talrikt förekommande i denna tidnings spalter under året 1856.

Om hösten 1858 tog Wecksell sin studentexamen. Han var nu en eldig, tjugunårig yngling, något svag och sjuklig, det är sant, men full af lefnadsmod och hopp. Han älskade mycket ett muntert lag af vänner och var en glad kamrat, som slog omkring sig med skämtsamma, stundom helt bitande eller öfverådiga infall och satiriska kvickheter. Någon gång hade han naturligtvis sina mörkare stunder, men de dystra tankarna slog han nu liksom under sina barnaår gladt ifrån sig, utan att de tyktes lämna några varaktigare spår efter sig. Hans sällsynta skaldegåfvor väkte snart allmän uppmärksamhet, och han blef inom kort en eftersökt gäst öfveralt. Med frikostig hand strödde han omkring sig tillfällighetsdikter af alla slag och ofta af stor skönhet, såsom hans sång vid Schillersfesten 1859, hvilken han diktade på uppdrag af Fr. Cygnæus, som strax från Weckells inträde i studentlivet tog honom under sina vingars skugga. Hans ovanliga lätthet för att sätta i hop vers gjorde, att han ofta i glada lag lät förleda sig att skrifva visor, som stundom voro till och med under medelmåttan och därför lika snart förgätna som skrifna.

Barnets lek och ungmöns drömmar
likna blomstrets späda knopp —
solens ljus uppå den strömmar,
snart i blomman går den opp.

Ur dess fägring kärlek strålar;
kärleken är lifvets bud,
och din kind med purpur målar
snart som Maka, nu som Brud.

Med hans akademiska studier gick det därunder si och så. Han studerade mest ästhetik och literaturhistoria samt senare med stor ifver filosofi, såsom flere anteckningar af honom gifva vid handen. Men den vanliga examensläsningen var ej i hans smak. Göthe, Byron, men framför alla Shakespeare utgjorde hans älsklingsstudium jämte hans gamla favoritskalden Schiller och Heine, hvilken sistnämnda han städse med förkärlek studerade. Om hans beundran för Shakespeare tala bland annat följande rader, som han en gång löst nedkastat på ett papper: „Bibeln och Shakespeare äro tvänne skrifter, som borde finnas till sammans ända ned till den minsta koja. Då bibeln säger oss hurudan människan bör vara, säger oss Shakespeare hurudan människan är. Ofvansagda vackra och sanna tanke lästes, då andra upplagan af Shakespeare på svenska utkom, i „Kaptan Puff“, en stockholmsk tidning, som icke just annars brukar sysselsätta sig med så allvarsamma saker. Detta är en jämförelse, hvaröfver bibeln visst icke behöfver blygas; ty endast få af dess profeter eller apostlar hafva skrifvit med en penna så full af människokärlek, af hat till det onda och fruktan för Gud“.

Det är under Wecksells första studentår 1859 och 1860, som hans skaldeådra flyter friskast och rikligast. Känslan af att vara student lifvar honom och låter honom med friskt mod och gladt hopp skåda in i framtiden. Hans ifriga studium af framstående författare i förening med umgänget med bildade och intresserade kamrater utöfvade ett luttrande och välgörande inflytande på honom. Alla de känslor och föreställningar, som ända från barnåren rört sig inom honom, framträdde nu i renad och klar form. Man måste häpna öfver rikedomen och omfattningen af hans lyriska diktning under dessa år. Barnets enkla, oreflekterade gudsfruktan, den frie studentens fosterländska entusiasm, den svärmiska ynglingens ideala blick på naturen och lifvet, hans obundna lyriska betraktelser, hans vidtsväfvande längtan, hans ömsom vilda, ömsom

vemodiga naturstämningar, hans än skära och veka, än lidelsefulla erotik, den glada humoristens välvilliga, försonliga syn på lifvets gång, skeptikerns ironiska hän och pessimistens dystra, hjälplösa förtviflan, för alla dessa olikartade känslöstämningar finner han uttryck, alltid väljudande, oftast omedelbara och sanna, stundom djupt gripande. Mest är han dock sig själf i de stycken, i hvilka två eller flere hvarandra motsatta känslor och stämningar på en gång bryta sig fram, vemod och förtviflan bland det glada skämtet, löje och ironi bland smärtan och saknaden. Denna humor å la Heine var då ännu något fullkomligt nytt i vår litteratur, och man kan därför förstå, att såväl publik som kritik först kände sig något öfverraskade och häpna; man var tvehågsen om man skulle klandra eller berömma, men sin beundran kunde man ej underlåta att uttala.

Såsom här ofvan är berättadt, hade Wecksell redan som gymnasist låtit trycka ett och annat lyriskt stycke, som af publiken ganska mycket uppmärksammades. Under sina studentår publicerade han fortsättningsvis talrika stycken i tidningarna Åbo Underrättelser, Åbo tidningar, Papperslyktan och Helsingfors tidningar. I kalendern Veteranen (1858) finnas äfven några dikter af honom. När han därför för första gången uppträdde med en liten samling dikter — det var i det af västfinska studenter utgifna albumet Lännetär I —, var hans signatur —s—l redan ganska känd, såsom några recensioner af detta album gifva vid handen. Lännetär utkom om hösten 1860 och innehåller af Wecksell 11 mindre lyriska stycken, åt hvilka egnades en i allmänhet ganska välvillig kritik. Detta erkännande samt goda vänners uppmaning förmådde honom att till julen 1860 ge ut ett häfte „Valda ungdomsdikter“. De väkte likväl mindre uppseende, än skalden måhända hoppats, hvartill orsaken i främsta rummet torde varit den, att andra delen af Fänrik Ståls sägner samtidigt utkom och naturligtvis drog till sig publikens hela uppmärksamhet. De tidningar, som an-

mälde Wecksells dikter *), t. ex. *Literaturbladet*, *Helsingfors tidningar* och *Åbo tidningar*, visade sig likväl i allmänhet ganska väl stämda mot den unga poeten och erkände hans stora begåfning, ehuru de tadelade den omständigheten, att han, såsom det i *Åbo tidningar* heter, „så ofta upptar en skär känsla, fri och lekande, men strax därefter med en viss beslöjad parodi tillintetgör densamma“. J. V. Snellman lofordade i *Literaturbladet* den ofta originella, stundom djärfva konceptionen i hans dikter. „Skulle något likväl väcka tvifvel om hans kallelse“, fortsätter han, „är det en stundom synbar brist på djupare känsla och därför äfven på högre intuition i sången; hvarför då djärfheten i den röjer sig som själfsväld. Icke ostraffadt låter en ung diktare fantasin leka med det låga eller dödar han känslan i ett hånande löje. När ett högre ämne manar, söker man då förgäfvets i den senare eld, i den förra kraftiga vingslag. Och det lågas rike är fattigt, dess gestalter enformiga, så att dikten då snart finner sin död“.

Åren 1858—1860 voro utan tvifvel de lyckligaste af Wecksells lif. Han hade lämnat skoltvånget bakom sig och såg sig försatt i en frihet och ett oberoende, som ovillkorligen måste kännas upplifvande för en natur så entusiastisk, så frihetsälskande, så rik på starka och djupa känslor som hans. Också njöt han i fulla drag alt, hvad kamrat- och hufvudstadslifvet kunde erbjuda honom, och satt ofta natten igenom i ett gladt lag, skämtande och skrivande visor, då man så begärde. I ensliga stunder öppnade sig för honom poesins hela undervärld och berusade honom med sin trollmakt, så att morgonsolen ofta fann honom vid skrifbordet med pennan i handen. Detta kunde dock ej blifva utan menligt inflytande på

*) Dessa dikter utgäfvos sedan 1868 tillsammans med de i *Lännetär I* och *II* intagna dikterna, några förut otrykta samt sorgespelet *Daniel Hjort*, ur hvilken samling många förut trykta dikter likväl uteslötos. Af samlingen 1868 utkom andra upplagan 1876.

hans hälsa, som aldrig varit särdeles stark och hvilken han, som ända från barndomen älskat ett stillasittande lif, ej brytt sig om att stärka. Men med hjärtat glödande af lifslust och själen uppfylld af rika, skiftande tankar, fäste han därvid föga afseende.

Hans lyriska diktning under 1861 visar samma rikedom som förut i förening med större mogenhet och beherskning. Det var som om han efter publicerandet af sina valda ungdomsdikter kommit till större själfkritik och stält högre anspråk på sig själf. De minskade dock ej hans produktionskraft. Redan hösten 1861 publicerade han i *Lännetär II* flere nya dikter jämte en teckning af den med honom själf andligen så nära befryndade humoristiske skalden *Jacob Gabriel Leistenius*. Alt detta är dock att betraktas som biprodukter, ty från början af nämnda år koncentrerade han sin andes alla krafter hufvudsakligen på sorgespelet *Daniel Hjort*.

Såsom ofvan nämdes, hade han redan på gymnasium börjat arbeta på en stor tragedi, hvars handling skulle röra sig kring *Åbo slotts* intagande 1599 af hertig *Karl*, men ämnet var honom då ännu för öfvermåttigt. Emellertid lämnade han aldrig denna idé, och stundom gjorde han små utkast och utarbetade diverse detaljer, hvilka han dock ofta efter förnyad genomläsning offrade åt lägorna. Ju mer han kom till insikt om sin egentliga begåfning, dess mera ökades hos honom lusten att fullborda värket, på samma gång han genom ifrigare studium af *Göthe* och *Shakespeare* lärde sig ställa högre fordringar på sig själf och inse, hvad som ännu fattades honom. Under dessa studier skall han till och med hafva öfversatt *Göthes Torqvato Tasso*.

Efter utgifvandet af sina Valda ungdomsdikter grep sig *Wecksell* på allvar an med sitt sorgespel. Hans hufvudsakligaste historiska källa synes ha varit 4:de delen af *Fryxells Berättelser* ur svenska historien. Emellertid behandlade *Wecksell* de historiska tilldragelserna

fullkomligt fritt och ombildade dem efter sitt syftemål. Sålunda sammanförde han till ett tilldragelserna från hertig Karls belägring af Åbo slott år 1597, då Daniel Hjorts förräderi inträffade, och år 1599, under hvilken belägring öfriga i sorgspelet omtalade händelser tilldrogo sig. Daniel Hjorts karaktär och öden äro, om man undantager förräderiet, helt och hållet skaldens fantasi-skapelse. Likaså äro Sigrid Stålarms och Katri diktade personligheter. Vid teckningen af de öfriga personerna har Wecksell anmärkningsvärdt noga och med värlig skaldeintuition följt historien.

Under sommaren 1861 arbetade han med ifver och lust på sitt sorgspel. Belysande för Wecksells egen uppfattning af detsamma är, att han länge tvekade huru han skulle benämna det. Han skall sålunda bland annat hafva föreslagit att kalla stycket „År 1599“, antydande därmed, att hufvudsaken för honom mindre var teckningen af Daniel Hjorts personlighet än skildringen af tidsförhållandena och kampen mellan folket och adeln; äfven stykets älsta titel „Skuggornes hämd“ tyder därpå: det var de i klubbekriget oskyldigt mördades skuggor, som skulle utkräfva hämd på sina bödlar, och Daniel Hjort skulle vara värktyget för deras hämd. Fasthåller man detta såsom skaldens intuition, blir biskopen Ericus Erici, hvars berättigande i dikten ju satts i fråga, icke blott förklarlig, utan måste anses nödvändig för det hela. Skaldens rådgifvare under arbetet voro V. Alftan och K. J. Edelsköld, och de genomgingo arbetet, allt efter det skalden fick det färdigt. På deras inrådan, isynnerhet på Alftans, på hvilken omdöme Wecksell satte högt värde, strök han ofta flere tiotal verser, som endast innehöllo lyriska utgjutelser.

I samma mån som arbetet med Daniel Hjort framskred och han fann sig kunna åstadkomma något af värde, tillväxte i hans själ den äregirighet, som ständigt legat som frö där och hvilken sporrade honom till att med allt större ifver fullborda sorgspelet. Någon gång öfver-

fölls han af missmod, men han bekämpade det och störtade sig desto häftigare på arbetet. Med liflighet manade han de personer han ville skildra fram för sin själ. I Daniel Hjorts karaktär fann han ett tillfälle att teckna sig själf; däraf den psykologiska sanningen, hvarmed denne är framställd. Man möter hos Daniel Hjort samma ironiska, men dystra lynne, samma eldiga, men vacklande karaktär, samma häftiga äregirighet, som hos skalden. Med hela sin själ deltog Wecksell i de inre strider han skildrade, och detta kunde ej blifva utan betydlig invärkan på honom. Genom sin sträfvan att koncentrera sin rika andes alla krafter på denna enda punkt, blef han inbunden och grubblande. Härtill kom, att han hälst och mest arbetade om nätterna. Hans fysiska hälsa var ej håller mer densamma som förr; han började tvifla på sin arbetsförmåga och sin kraft att hålla sig uppe. Hans lynne blef därunder vida ojämnare, hans själ vida mer upprörd och orolig än förr. Redan under hösten 1861 visade sig hos honom plötsliga utbrott af omotiverad häftighet, som läto hans vänner, hvilka närmare kände honom, befara det värsta för hans förstånd.

Småningom började han allt tydligare märka, huru under de våldsamma inre stormarna hans tankeförmåga småningom började svika honom. Därunder blef han allt nervösare och ojämnare till lynnet. Ena stunden kunde han med den mest stormande glädtighet deltaga i kamraternas nöjen, andra stunden försjönk han i dystra grubblerier. Än kunde han under hänskratt gyckla med allt, hvad han skattat högt och heligt, än kunde han förfalla i häftig ånger däröfver. Den religiositet, hvarom hans barndomsdikter bära vittne, men hvilken under någon tid trängts tillbaka, återkom nu i lugnare ögonblick, men kunde ej stilla hans oro. Svärmisk och känslfull, hade han aldrig varit någon helgjuten, harmonisk personlighet, han hade alltid saknat den fasta, sedliga kraft, som förstår hålla modet uppe i alla skiften. Därför kunde hans återvaknande religiösa känslor endast komma honom att

djupare fatta den afgrund, i hvilken han kände sig störta. Ett gripande vittnesbörd därom aflägger hans dikt „Jag midnattens barn“, samt följande dikt, som blifvit funnen bland hans efterlämnade papper:

Ett sönderslitet hjärta,
förstår du hvad det är,
ett hjärta, i själfva sin knoppning
rifvet i sär?

O, Gud, skall detta hjärta
få nånsin tillbaka sin vår,
skall nånsin det hälst få gjuta
en fridfull smärtas tår?

O, Gud, förbittrad och plågad
jag djupt vanhelgat det lif,
som du gaf mig till ljus och kärlek,
ej till synder, hat och kif.

Skall jag vissna och bortfalla
som en fruktlös, murken gren,
som ej ville, då den kunde,
slå ut i blomning ren?

Skall det bli mitt bittra öde —
att det rättvist är jag vet —
dock Herre, du kan upprätta
den djupaste uselhet.

O, hur vill för dig jag lefva,
egna alt mitt lif åt dig!
O, Gud, som oss älskar, oss älskar,
förskona, upprätta mig.

Under alt detta fortlefde dock hans diktarinstinkter; han ville arbeta, och ej så få manuskript från denna tid

finnas i behåll. Under denna tid diktade han Almqvist och Don Juans afsked från lifvet samt flere lyriska smådikter, de flesta tyvärr ofullbordade. De göra ett djupt tragiskt intryck, dessa små ofulländade utkast, som fylla hela sidor, öfverkursade och åter påbegynta, de berätta om ett förtvifladt, momentant uppjagande af den slocknande intelligensen, ett arbete, hvares resultat vanligtvis blef ett par osammanhängande rader utan mening.

Mot våren 1862 blef skalden alt mera sluten inom sig själf; han försjönk småningom i ett slags apatiskt lugn, i hvilket alla hans själsförmögenheter tyktes uppgå. Med uppjudande af sina yttersta krafter lyckades han dock under förra hälften af 1862 fullborda Daniel Hjort, men själf ansåg han att sorgespelet ännu var långt ifrån färdigt. Det var endast på sin mors enträgna föreställningar han förmåddes att mot sin vilja ordna de lösa manuskriptarken, så att de kunde lämnas till renskrifning. Dock snart, redan före utgången af samma år, omtöcknades hans själ ohjälpligen af vansinnets natt, hvilken under de närmaste följande åren en svag ljusstråle endast sällan förmådde för ett ögonblick genombryta.

Men under sin djupaste olycka fick skalden upplefva sin sista och största triumf. Det var den 26 november 1862, då Daniel Hjort för första gången uppfördes. Vid representationen var skalden själf närvarande och framropades af den entusiastiska publiken, ehuru han ej mera kunde fatta den hyllning, som egnades honom. Endast en gång under representationen vaknade han ur sin likgiltighet. Det var i fjärde aktens sista scen, då Sigrid Stålarms rycker facklan från Johan Flemings hand och kastar den bort. Skådespelerskan, som utförde Sigrids parti slungade facklan litet oförsiktigt, så att några gnistor flögo in i salongen. Detta upväckte skratt hos en del af publiken. Då skalden märkte munterheten, blef han orolig och frågade af sina syskon, åt hvad man skratade. Då de berättat honom orsaken, sade han: „jag trodde, att de funno i stycket något löjligt“, samt förföll åter i sin känslolöshet.

De sista raderna af hans hand utgöras af ett den 14 febr. 1874 dateradt bref till hans mor, skrifvet på där-
huset under något ljusare ögonblick. Däri skrifver han:*)

„Tack älskade mamlekkamrat att du varit så god och besökt mig här uti min uselhet. Gud löne dig för denna din moderliga godhet och omvårdnad om mig. Jag hoppas Gud ennu låter dig erfara den fröjden att engång se mig återställd till helsan. Be blott Herran Gud för mig och tro att han som förr Hjorth underverk ennu är lika mäktig dertill“.

Vår korta framställning af den olycklige skalden kan ej slutas bättre än med följande hans egna ord:**)

„Väl föll verklighetens kulna höst tidigt öfver denna sommardröms korta men friska vår, väl blef hans snart tystnade strängaspel ett nytt bevis uppå, huru tidigt det mörknar i nordens, huru litet som här hinner sin mognad, huru mycket som vissnar redan i sin utvecklings första blom. Men likasom vi gärna lyssna till berättelsen om en skön dröm, så må vi håller icke neka, att det redan är minnesvärdt att hafva varit en fosterlandets förhoppning och med sin andes varmaste ifver hafva sträfvat att förvärliga densamma.“

*) Originalets ortografi är här bibehållen.

***) I hans teckning af J. G. Leistenius.

A. Lönnbeck.

Till min moder.

Se, solen högt på fästet står
och sänder gyllne strålar
från himlen ner. Och daggens tår
i blommans blad nu prålar.
Ljuft spelar det i våg och vind,
ljuft doftar blomman blå,
och friskhet fläktas till vår kind
från träd och blommor små.

Om våren glädjas alla ju,
naturen då uppvaknar.
Så må ock glädjen blomstra nu,
så att vi den ej saknar.
O, moder, ifrån denna dag
blott glädjen blomstra må,
och aldrig sorg — det önskar jag —
blott lycka må du få.

Alt i naturen är så skönt!
I träden vinden susar,
och marken, den är klädd i grönt,
och klara vågen brusar.
Naturen själf på denna dag
sig gläder, lofvar dig
blott lycka, trefnad och behag
på detta lifvets stig.

Den 15 maj 1852.

Flickan.

På ängen gick flickan så glad och skön,
så skön.

Då såg hon rosen på marken grön, —
på marken grön.

„Blomma“, hon sade, „skall jag dig ta?“

„Ja, ja, ja, ja“,
sa' blomman.

Men liljan där blickade ren och snäll,
så snäll:

„O, flicka, tag mig, så blir du säll —
då blir du säll.“

„Ros eller lilja, hvem skall jag ta?“

„Jo mig, ja, ja“,
sa' båda.

„Kom! Glädje får du hos rosen röd,
så röd,
får känna nöjets och kärlekens glöd —
kärlekens glöd!“

„Ros eller lilja, hvem skall jag ta?“

„Jo mig, ja, ja“,
sa' rosen.

„O nej, du flicka! O, kom till mig,
till mig,
ty fridens kransar jag strör på din stig,
strör på din stig.“

„Ros eller lilja, hvem skall jag ta?“

„Jo mig, ja, ja“,
sa' liljan.

Vill stod hon där uppå ängen grön,
så grön;
hon tyckte hvardera lika skön,
ack, lika skön!
Men bäst hon stod där och tänkte så,
kom gossen då
och tog mön.

1852.

Syalornas sång.

Nu glänsar himlen, nu är det vår
däruppe bland nordens fjäll.
Där pralar blomman med daggens tår,
där sjunger hvar fågel säll,
däruppe i fjällhög nordens.

Det är så kvafft här vid Nilens strand,
och sinnet det längtar ut
dit upp igen till vårt fosterland,
till Nord; nu är vintern slut
däruppe i fjällhög nordens.

Där föddes fader och moder kär,
där flögo vi första gång,
och faders och moders graf är där,
där ljud ock vår första sång,
däruppe i fjällhög nordens.

Så låt oss vända tillbaka då
från Söderns yppiga land
och från dess himmel så klar och blå
dit bort till den friska strand,
dit upp i den fjällhöga norden.

Där väntas vi utaf alla ren,
ock vi, vi längta också.
Kom, låt oss fly till dess luft så ren,
dess träd och dess blommor små,
dit upp till den fjällhöga norden.

1852.

Söndagsmorgonen i staden.

Gården är sopad, och mellan hvar sten
gräset det glittrar i morgonens sken,
blommorna nicka för fläktarnas kyss. —
Hörde du lärkan på landsbygden? — Lyss!

Trädgården står uti grönska och blom,
dufskaran trippar så vänlig och from
efter en flicka, som barnslig och glad
hoppas och kastar små kornen i rad.

Hej, på en käpphäst en riddare stolt
sitter en pilt i sin nysstrukna kolt.
Hoppsan min Brunte! Nu skynda med hast,
att dig ej abc-tuppen får fast.

Tvänne små flickor med blommor och band
sitta på trappan och skratta ibland,
när lilla Brunte för istadig är,
sparkar upp jorden än här och än där.

Pappa och mamma i fönstret de stå,
tyste de se på de lekande små, —
handen till ögonen skymmande går
kanske för solstrålen eller en tår.

Klockjuden kalla från templet, och klar
klingar en psalmton, och moder och far
ropa de små, och den larmande hop
kommer så tyst vid föräldrarnas rop.

Klädda till högtid i kyrkan de gå.
Alt blef så stilla i hemmet därpå,
som om en ängel med vinge och palm
ilat ditin med den klingande psalm.

1855.

Till Minna.

Skönt du log bland ängens blommor,
kvittrade bland skogens fåglar.

Intet öga var så vänligt
såsom ditt i hela världen,
ty utur ett himmelskt hjärta
sändes dina varma blickar.
Som en vårsols milda stråle
föll din blick, till lif uppväkte
ynglingshjärtats första blommor.
Hvarför skulle dem du väcka,
endast för att dem förbränna?
Men det vet ej solens stråle
och skall aldrig det få veta.
Gärna blommorna förbrännas,
hviska med en tår i ögat:
Lif du gaf oss, — tog ock lifvet!

1855.

Epigram.

„Det finnes ingen Gud!“ Så utbrast stolt
+ en yngling, som ej längesen gått i kolt.
„Ja“, fick han svar, „i tvifvel kan man råka
däröfver, ty att en eländig kråka
Han skapat kan man tro, men, yngling märk,
ej, att slik Jöns som ni är Herrens värk.

* * *

En flicka pikade så här en man:
„Ni ser så grinig ut, minsann,
att man kan kallbrand få.“ — „Ja“, svarar han,
„det är, min nådiga, — och lycka till! —
den enda brand hos er jag väcka vill!“

På Sofiadagen

(till en mor af hennes barn).

Det blir en tid, då böljan fridfullt flyter
+ bland blomstren, dem hon väckt på stranden opp,
då uti ljufva vemodsminnen byter
sig hvarje barndomsdröm och ungdomshopp,
då själen icke mer bland guldmoln ilar,
men tyst och tänkande sin vinge hvilar
och ser, hur fjärran invid himlens rand
uppstiga klara stjärnor efterhand.

Den tidens slag du slår, o modershjärta!
 Som unga blommor knoppas vi kring dig.
 Vår fröjd är din och din är ock vår smärta,
 med oss du går igen din ungdomsstig.
 O, må vår fröjd då ren och ädel vara,
 vår smärta, stilla kvälld ur källa klar!
 Det är blott så en lön vi kunna spara
 åt den, som vid sin hulda barm oss bar.

Med goda föresatser, varma böner
 vi vilja fira din Sofiadag,
 de likna vårens grönska, hvilken kröner
 det bord, vi sirat ut åt dig i dag;
 så svag är den, är blott ett hopp i Herran,
 men växer, blommar i Hans kraft engång, —
 så äfven oss hans kärlek är ej fjärran,
 han skall ge mening åt vår enkla sång.

1856.

Skridskoåkaren.

Öfver solbeglänssta fjärdar,
 mellan tvänne blåa världar,
 en i spegeln, en däroppe,
 raskt jag ilar som en vind.
 Stålet mot min fot jag spänner,
 lustigt öfver isen ränner,
 frosten i en silfverdroppe
 smälter på min varma kind.

Vill du veta, hvart det bärer?
 Se det namn, som stolt jag skärer
 uti blanka fjärdens yta,
 uti stelnad silfvervåg.
 Nästa vår, när böljan lossas,
 här det ljufva namnet krossas,
 går dock aldrig ur mitt hjärta,
 aldrig ur min glada häg.

Vinden silfverblommor plockar
 uti rimbeströdda lockar,
 svala kyssar kinden gifver,
 men den glöder blott dess mer;
 ty, när hjärtat trofast brinner,
 ingen vinter på mig vinner,
 och min segers runor skrifver
 jag i isen stolt och ler.

Din är segern, sköna flicka!
 När de klara himlar blicka
 i min själ, hvad ljufva vårar
 väcka de ej saligt där.
 När din stämma mot mig klingar,
 orden fly på änglavingar,
 och den Amors pil, som sårar,
 full af himmelsk balsam är.

Vänta mig då, sköna flicka,
 efter mig åt fjärden blicka,
 varmare, när in jag träder,
 mig du trycker då i famn.
 Kommer kvällen sen den tysta,
 ömt bli dina läppar kysta, —
 aftonstjärnan huldt oss viger
 utan ord och utan namn!

Vill du veta, hvart det bärer?
 Se det namn, som stolt jag skärer
 uti blanka fjärdens yta,
 uti stelnad silfvervåg.
 Nästa vår, när böljan lossas,
 här det ljufva namnet krossas,
 går dock aldrig ur mitt hjärta,
 aldrig ur min glada håg.

Vinden silfverblommor plockar
 uti rimbeströdda lockar,
 svala kyssar kinden gifver,
 men den glöder blott dess mer;
 ty, när hjärtat trofast brinner,
 ingen vinter på mig vinner,
 och min segers runor skrifver
 jag i isen stolt och ler.

Din är segern, sköna flicka!
 När de klara himlar blicka
 i min själ, hvad ljufva vårar
 väcka de ej saligt där.
 När din stämma mot mig klingar,
 orden fly på änglavingar,
 och den Amors pil, som sårar,
 full af himmelsk balsam är.

Vänta mig då, sköna flicka,
 efter mig åt fjärden blicka,
 varmare, när in jag träder,
 mig du trycker då i famn.
 Kommer kvällen sen den tysta,
 ömt bli dina läppar kysta, —
 aftonstjärnan huldt oss viger
 utan ord och utan namn!

Sjömansgossens afsked till sin brud.

Farväl, min unga, sköna brud!
Jag måste bort från dig,
och när vi träffas, vet blott Gud,
igen på lifvets stig.
Hör, redan afskedstimmen slår!
O, torka bort ditt ögas tår.

Nej, låt den stråla än en stund
mot mig i ögats frans;
där ler på trohets azurgrund
en evig kärleks glans.
I höstlig natt vid stormens strid
blir den min andes ljus och frid.

Säg, mins du än den mörka lund,
där frid och skugga bo,
där vi en stjärnströdd aftonstund
hvarandra svuro tro,
och kyssen brann uppå din mund,
inseglet uppå vårt förbund?

Ack gles och gul är lunden nu,
och stormen hviner: höst!
Dock hopp och minne skapa ju
ny vår i våra bröst,
Vi skiljas, — men med tro och hopp
mot samma himmel se vi opp.

En kyss ifrån din rosenmund,
du hulda, gif mig den,
och luta dig som förr en stund
emot mitt hjärta än!
Sen får jag drömma blott om dig
därute uppå stormars stig.

Sjömansgossens afsked till sin brud.

Farväl, min unga, sköna brud!
Jag måste bort från dig,
och när vi träffas, vet blott Gud,
igen på livets stig.
Hör, redan afskedstimmen slår!
O, torka bort ditt ögas tår.

Nej, låt den stråla än en stund
mot mig i ögats frans;
där ler på trohets azurgrund
en evig kärleks glans.
I höstlig natt vid stormens strid
blir den min andes ljus och frid.

Säg, mins du än den mörka lund,
där frid och skugga bo,
där vi en stjärnströdd aftonstund
hvarandra svuro tro,
och kyssen brann uppå din mund,
inseglet uppå vårt förbund?

Ack gles och gul är lunden nu,
och stormen hviner: höst!
Dock hopp och minne skapa ju
ny vår i våra bröst,
Vi skiljas, — men med tro och hopp
mot samma himmel se vi opp.

En kyss ifrån din rosenmund,
du hulda, gif mig den,
och luta dig som förr en stund
emot mitt hjärta än!
Sen får jag drömma blott om dig
därute uppå stormars stig.

När, flicka, på din fönsterkarm
 en svala sätter sig
 och sjunger flämtande och varm
 sitt kvitter glad för dig,
 tro då att jag har sändt dig den,
 tro att den kommit från din vän.

Gråt ej, om i det vida haf
 en enslig bädd jag får.
 Kan du ej pryda där min graf
 med blommor och en tår,
 du mins ju stundom mig ändå
 och längtar till mig i det blå.

Men rostar ringen på din hand,
 din kärlek och din tro,
 då res ett kors på hafvets strand,
 där storm och bränning bo,
 då först som död du sörje mig,
 död för min hembygd och för dig.

Hvi blir du blek? jag vet för väl
 det kan ej blifva så.
 Med varma strålar ser din själ
 ur trogna ögon blå,
 du himmelsdröm i lifvets natt
 du själens fröjd, du hjärtats skatt.

Ännu en kyss, en enda blott!
 Och sen — farväl, farväl!
 Ännu en blick, — det känns så godt,
 så himmelskt i min själ.
 Min ros är du, en vind jag är,
 Farväl! — o, hur du är mig kär!

1856.

Till Ellen.

Flicka, skönare än källans
klara, fria, vackra våg, —
o, behåll som hon för evigt
denna friska barnahåg!

Flicka, skönare än stjärnans
milda glans i aftonen, —
o, behåll som hon för evigt
dig ett rum i himmelen!

Flicka, skönare än rosens
friska, daggbestänkta vår, —
o, behåll den doft för evigt,
som dess väsen genomgår!

Glöm dock ej ibland att tänka
på din yra fjäril ock, —
ljuft du bundit har hans vinge
med din nattligt ljufva lock.

1856.

Det förtorkade trädet.

Kvittra, du min lilla fågel,
↑ kvittra i den torra linden!
Tro dock ej din sång uppväcker
den till grönska och till glädje.
Vet du, hvarför linden torkat,
vet du, hvarför kronan vissnat,
och den fasta stammen murknat?
Uti stammen skuro tvänne
unga hjärtan in sin kärlek.
Dessa hjärtan skildes sedan
brustna här i lifvets stormar.
Ynglingen bedrog sin flicka,
flickans brudsäng blef då grafven.
Under trädet är hon myllad,
sköna blommor gro kring linden.
Flickans hjärta har för roten
talat om sin dystra smärta;
roten det för stammen talat,
stammen det för grönklädd krona.

Därför sörjer grönklädd krona,
därför murknar tjocka stammen,
därför vissnar starka roten.
Kvittra fågel, fåfängt kvittra!
Linden aldrig mer skall grönska,
ty en gäckad kärleks tårar
bränna på dess märg och rötter.

Diana med blixtrande pilar
 ur silfrade skogarna ilar
 och hinner den glammande fest.
 Cupido med bågen, den skalken,
 kom snabb som ur skyarna falcken
 att blifva en muntrande gäst.

Invita Minerva.

Apollo, den guden med lyran
 och kärleken, nöjet och yran,
 tillstälde ett duktigt kalas,
 och doftande bjudningsbiljetter
 Merkurius i handen han sätter;
 nu blir det en lek och ett ras.

Ur charen, den gyllene, blanka,
 steg Venus; med drufvornas ranka
 kom Bacchus och bugade glad;
 och Flora med blommande kransar,
 och Pan under skämtsamma dansar
 med källnymf och skogens dryad.

Och Mars utur stridernas äska
 marscherade fram utan brådska
 och kransade lockarnas natt.
 Zeus själf, hela världens allfader,
 här mumlade lustig och glader,
 af sång och af drufva besatt.

„Men hvar är Minerva, den tusan!
 Hvar dröjer hon nu, den Medusan?“
 sig utlät Silenus och drack. —
 Merkurius: „hon var icke hemma.“ —
 „Nå, festen hon blott skulle skämma“
 log Amor, och Flora han stack.

Då steg in i salen Minerva
 med miner så vreda och kärfva:
 „hvi bjöd man ej mig äfvenså?
 Apollo ett straff skall jag gifva,
 jag lysande hämnad skall blifva!“ —
 Och harmsen hon bort syntes gå.

Då skapte Minerva den vreda
 en lefvande bild af det leda
 och gaf den det namnet *Kritik*.
 Och hvart nu Apollo sågs styra,
 det väsendet följde hans lyra
 att tysta dess sköna musik.

Topprasande Jupiter tänkte
 och vin i sin bågare skänkte:
 „nej, detta bär rakt uppå sned!“
 Och på hans anmodan Minerva
 lät sonen sin skärpa väl ärfva,
 men gaf honom *visheten* med.

Nu sängen och omdömet trifvas
 rätt väl, af hvarandra de lifvas
 och byta nu rosor och tagg.
 Hvar tagg, hvilken sångaren sårar,
 uppkysser en ros, — i dess vårar
 förglömmet Kritiken sitt agg.

1856.

Hvad vill du, Sorg?

Hvad vill du mig, o Sorg med törnekransen?

† Hvi ser du dystert an mig med en tår?

Kom ut till glädjen, tonerna och dansen,
på blommor dröm, ty nu är lifvets vår.

Jag vill dig bilda om: de rika tårar,
som ögat dunkla, skola strålar bli,
och kinden hälsas utaf nya vårar
vid tonernas och lifvets harmoni.

Du för din hand emot mitt varma hjärta,
du vill ej tro, att jag dig öfvervann!
Så djupt fins intet kval och ingen smärta,
som aldrig glömmas och försonas kan.

Jag ser mig kring med blickar ljufva, klara
från stjärneland alt ner till dalen grön,
och ljus och doft mig segrande förklara,
hur god är Gud och hur hans värld är skön.

Ur hoppets guldmoln strålar evigheten,
och minnets änglar skymta i dess prakt;
en gård af blommor står förgängligheten
kring salighetens vagga — grafven — vakt.

Visst ej att sörja bjöd oss den försoning,
som är oss gifven i Guds kärleks namn,
men att vi njuta må den återtoning
af sällheten oss väntar i Hans famn.

Det var en tid.

Det var en tid, då hoppet mot mig log,
† det var en tid, då säll jag lyran slog.
Bland blommors doft, på blåa vågors ro
var då så skönt med ljufva tankar bo.

Hvart minne sken i hoppets rika glans.
Min natt var dröm blott, och min dag var dans,
min barndom som en fjärran stjärna klar,
då ungdomssolen bröt ur östern snar.

Och det vardt morgon. O, hvad rus af fröjd,
hvad doft af sång och ljus kring dal och höjd!
Lätt sväfvade en vänlig ängel där
och gjorde hjärtats fröjd mer mild och skär.

Men nu! — Ack, rosen mist sin doft för mig,
och ingen sång mer fläktar fröjd för mig,
och himlens ljus är kallt och öde nu,
ty milda, varma ängel, hvar är du?

Du flydde bort, ty ack! så fort du såg
hur grumlig var din korta älsklingsväg.
Dess enda ljus var du — när du såg bort,
då blef där natt och öde innan kort.

Åbo Slott.

Hvita skepnad ifrån fordom, flydda tiders fallna borg,
↑ där du blickar öfver fjärden, allvarsam och full
af sorg,
monumentet uppå grafven, inom hvilken sekler gått
till att luta trötta hufvun, — men där ingen ro
de fått!

Vid din strand, den fordom stolta, stilla klagar
vikens våg,
och så sällsamt klingar sångens djupa röst uti min
håg;
ifrån nattens tusen stjärnor blickar ner en evighet
uppå mänskotankars svaghet, mänskovärks förgäng-
lighet.

Hör din grafsång sjunger böljan, nattomskymd vid
grustäkt strand,
och dödsfacklan lik går månen upp vid dunkla
skogars rand;
brusten är din sköld och krossad, vapenlös och svag
du står,
och det enda, som dig egnas, är en minnets ve-
modstår.

Och ändå, hvem älskar icke dina fallna murars grus?
Du har skådat Finlands morgon, skimrat i dess
rosenljus,
du har sett dess första strimma i vårt än så mörka
land,
du har värnat korsets fana på vår vilda, öde strand.

Du har sett dess första skördar spira upp ur oplöjd
mark,
du för nattens anfall värnat dem så segerstolt och
stark,
Suomis skönsta minnen fläta kring din hjässa rikt
sin dag,
himlens ljus och återspeglung, religion och rätt och
lag.

Du var skölden, du var svärdet, — ljust och härligt
 var ditt mål,
 och du bjöd så gladt för segern fram ditt bröst af
 sten och stål;
 stenen ramlat, stålet rosttat, men den hand, som
 höjde dig,
 vakar ännu öfver folken mäktig och evinnerlig.

1857.

Har du mod?

Har du mod att gå ut i livets strid
 och dig hålla där som en man?
 Har du mod att ställa dig framom din tid
 och dess villor, om du det kan?
 Har du mod att offra ditt hjärteblod,
 din timliga lycka och fröjd
 för sanning och rätt? — då, yngling god,
 träd in i vår krets förnöjd.

Har du mod att tro på din skönaste dröm
 trots det verkligas hånande röst?
 Har du mod att som droppen i djupaste ström
 söka väg genom klippans bröst?
 Då låtom oss svärja ett fostbrödralag,
 och offra det ande och blod!
 Och kraft som kamp få vi nog en dag,
 om vi ega det samma mod.

1857.

I pröfningens stund.

Nett klart mig själf jag kunde fatta
bland de kontraster i mig strida!
Som poler mot hvarandra satta,
så tvänne andar i mig bida
på segerns stund. — Hur skall det ändas?
Hvem af de två i glömska sändas?

Den enas panna, som en sommar
välsignad, skön Guds klarhet målar,
och bönen på hans läppar blommor
och kärlek ur hans öga strålar;
med sänkta vingar tyst han gråter —
ett ensligt rum står honom åter.

Den andra, som en vinter, dyster
med hån i dragen, mærg i armen,
med lustans dolk min själ han rister,
och nattsvart fräckhet bor i barmen. —
Hur väl hans dunkla bild jag känner,
ty han sig visar mest, god' vänner!

De kämpa mot hvarann om seger.
Den himmelska har endast tårar,
den andra hela världen eger,
och med dess sken han mig bedårar. —
Nu båda hvila trötta, tunga,
och jag har än en stund att sjunga.

Du himmelske, du änglars broder!
Sof mildt och godt, och styrka hämta,
och ställ dig vid min lefnads roder;
du skall ej där så hopplöst flämta.
O, låt oss styra in i hamnen
tillsammans ljuft i Fadersfammen.

Men onda ande, du som sårar
och kan din dolk i blommor dölja,
som tusenden skeppsbrutnas tårar
med hat och evig hämd förfölja, —
till sista striden jag dig manar.
Min Gud och frälsare jag anar!

Han skall mig makt och seger gifva;
jag vid hans törnekrona dignar,
en bitter tagg däri att blifva,
tills att hans fader mig välsignar
och ger mig glans och ger mig blomma
och evigt lif ibland de fromma!

1857.

Ynglingens bön.

Gud! Till dig från världens strid och larm
min tanke flyger hän, min bön så varm!
Mitt hopp, min kärlek, du mitt väsens frid!
Ditt barn jag vara vill i evig tid.

Mitt ord, min suck, min klagan och min tår
oändelig i nåd du rätt förstår.
Förlåtande, förbarmande du ser
till hjärtats svaghet med försoning ner-

Så hör min bön! Som blomman öppnar sig
för vårsol mild, jag öppnar mig för dig;
som blommans tår tar himlens skönhet an,
jag i din nådes blick mig rena kan.

O, led mig du alt med din stjärnas ljus
i blomsterdalars svek, i stormars brus,
och slocknar stjärnan, o så lät mig då
uti dess afskedsblick bortlockna få.

Låt ej förgäfves mig ha vaknat opp
till lifvets skönhet, evighetens hopp,
tillfredsställ du min unga längtan varm,
då dör jag ej förskjuten, ensam, arm.

Låt dessa tankar, födda i min sång,
i lifvet värkliggjorda bli en gång,
att när jag dör, de vid min dödssäng stå
och saligt le och hviska: mins du då?

Din kämpe vill jag bli, o Gud, på jord,
en kämpe för alt ädelt, högt och stort,
ty alt hvad ädelt uppå jorden ler —
det är din bild jag i dess strålar ser.

Och gif mig kraft att gå i lifvet fram,
din lära följa hög och allvarsam.
En yngling är jag. Än på dunkel färd
gå mina drömmar i en okänd värld.

Men också jag ett mål i lifvet har.
Ej döden blott. Ack nej! En stjärna klar
i hoppets morgonrodnad vinkar skön.
Att hinna den, det är, o Gud, min bön!

Hon manar mig: framåt på lifvets våg
dess guldsand fiska upp med ädel håg,
vid sanningens, det godas fana strid,
och spegla ej din bild i veklig frid.

Dig följer jag, du stjärna i det blå!
Du skymmas kan, men aldrig nedergå.
Guds röst du är. I dina strålar säll
jag möter lugn min sista lefnadskväll.

För fulla segel.

Sväll högt du våg, så frisk, så strid!
† Tids nog en kväll får du väl frid.
Blås seglen spända, unga vind,
blås tåren bort ifrån min kind.

Och är jag ensam i min båt,
ej är jag ensam på min stråt,
och har jag ingen annan vän,
Guds klara stjärna vare den.

Jag håller styret rätt med makt,
vid seglen tanken står på vakt,
och hoppet står som lots i förn —
hvad sen, om det ibland tar törn!

Och raskt det öfver böljan går,
att minnet torkar bort sin tår
och glömmer att bakom sig se
och klappar gladt i händerne.

Och snart blott som en liten prick
syns stället, som dess tårar fick,
och nya kuster hälsa jämt
god dag, adjö, liksom på skämt.

Än är det storm, än är det frid,
men alltid är det fröjd därvid.
Hvart vindkast är en liten vän,
som pröfvar, men blir god igen.

Fram! Stadigt stå i förn, du Hopp,
och visa kosan rätt, — se opp!
Jag vet du aldrig sviker mig,
om själf jag icke sviker dig.

Ett godt, nytt år.

Ett godt, nytt år, mitt finska fosterland,
↑ där våren gror i högtidsklädda skogar!
Välsigne Gud med frukt och frid din strand
och dina söners lyror, svärd och plogar!

På guld och flärd du gärna vare armt,
om du är rikt på mannamod och dygder
och hvarje hjärta klappar fritt och varmt
och står en kärleksvakt för dina bygder.

Ett godt, nytt år jag hälsar främst åt dem,
som först mig lärt att älska Gud och lifvet!
Ett godt, nytt år åt hvarje fridfullt hem,
som Suomis söner blef till vagga gifvet!

Ett godt, nytt år åt hvarje ädel man,
som glans och guld för högre värf förglömmar
och framåt sträfvar som han vill och kan
och sina ungdomsdrömmar ej fördömer.

Ett godt, nytt år, o Suomi, åt den tropp,
som ung och glad dig ej i leken glömmar
och skädar full af hälsa, mod och hopp
emot det moln, som än din morgon gömmer.

Ett okänt barn på gamla årets graf
står friskt och nytt och hoppets kransar knyter,
och hvad det en gång blifva skall däraf,
det vet väl Han, som kvalm i åska byter.

Väx fort då till, du unga, nya år!
Och när du flyr igen till evigheten,
förtälje där du med en afskedstår
om något godt och stort i mänskligheten.

Jan. 1853.

Ljufvigt är att se på dig,
 där du tyst arbetar
 och kring garnen innerlig
 mången tanke flätar,
 mången tanke, suck och dröm;
 däraf vacker blir din söm.
 Mången tant den prisar,
 men hon icke vet,
 då du fram den visar,
 dess skönhets hemlighet.

Till _____

(skrifven på sybordet).

Flå hastigt, lilla hand,
 † öfver duken ila!
 Må din vackra blick ibland
 dock uppå mig hvila,
 läse du i mina drag
 hur ditt barnsliga behag
 stilla låga tänder
 upp uti min själ
 och ömt änglahänder
 den vårda fromt och väl.

Må din lefnadsduk så ren
 bli som den du sömmar,
 stråla af det klara sken,
 som från himlen strömmar.
 Väf där in bland blommors vår
 äfven någon vemodstår,
 väf för himlens stränder
 skönt din andes skrud! —
 Hvita änglahänder
 dig kläda där till brud.

Rosor och kyssar.

Vi gingo tillsammans, vi unga,
längs ängens blommande rand.
Långt efter oss blefvo de gamla,
vi voro på tu man hand.

Nog tänkte jag något säga,
men tyst jag en törnros bröt.
Hon gjorde detsamma, men tyckte
att min var „altför söt“.

Då bytte vi om behändigt.
Hon log och rodnade lätt,
och ros efter ros vi bytte
och bundo hvarandras bukett.

Snart bytte vi mer än rosor:
de sötaste kyssar små; —
men, ack, att de gamla voro
bakom oss alltid ändå!

1853.

När och fjärran.

Fmellan oss var skog och sjö
† och höga fjäll med evig snö, —
och ändå var du mig så när,
som himlen för den fromme är.

Ty mellan oss en ängel flög
och jämt med hälsningar han smög,
och drömmar om en evig tro
vi närde djupt i själens ro.

Så gingo några år förbi,
och åter råkades nu vi;
hur mycket du förändrad var!
Och jag också, du förebar.

Och mellan oss en öken låg
så lång, att ej dess slut jag såg,
och ändå var du mig så när,
som grafven för en dödssjuk är.

1858.

Den vansinniga spinnerskan.

Hon sitter vid rocken så knotig och grå
och väter och spinner den surrande trå,
hemskt hvirflar hon hjulet i taktmässig gång
och småler och sjunger en underlig sång:

Ej är jag en gumma, fast er synes så,
med aftärda händer och lockar så grå,
jag är ju en jungfru så däjlig och fin
och tvinnar med rosiga fingrar mitt lin.

En sjöman så rask är min fästeman huld
och trogen jag vill honom vara som guld.
Vid afskedet sa' han: var lugn nu, min vän!
Snart gifta vi oss, när jag kommer igen.

Jag stod uppå stranden tils solen gått ner,
sen tyktes väl tiden gå framåt än mer,
han tyktes ock komma från resan igen,
men såg icke på mig, han glömde sin vän.

Och så stod hans bröllop i sus och i dus,
härute var natt, men därinne var ljus,
jag stod bakom fönstret och grät mången tår, —
därinne gick bruden med myrtenprydt hår.

Hans ärliga ögon hur sveko de så?
Ej falskhet kan bo uti himmelens blå.
En drömbild det är och jag drömmer... ja, ja!
Men ve, ingen ände den drömmen vill ta!

Snart hafver jag spunnit väl ut denna trå;
ur drömmen den hemska uppvaknar jag då.
Så irra, då hjul, uti lusteligt mod,
och sjung, du mitt hjärta, om vännen så god!

Necken*).

Glädjens böljor! skimren klara
↑ öfver mjuka, fina sanden!
Dofta, vackra blomsterskara,
dofta sält vid insjöstranden.

Trenne systrar, yra, sköna,
komma hit i dag att skalkas,
skola sig på mattor gröna
och i blåa böljor svalkas.

Hör, ett skratt i skogen klingar!
Ripan deras ankomst bådär.
Sorgfri ungdom äger vingar,
ren vid udden man dem skådar.

*) Verserna 5, 6 och 7 enligt en senare omarbetning.

Snart de hafva stranden hunnit,
banden lossas under hatten,
liten fot, som frihet vunnit,
plaskar i det friska vatten.

„O, hur sällsamt ljuf är vinden“,
menar Anna, öppnar barmen
och den varma purpurkinden
stödes lätt mot hvita armen.

Binder sen en krans vid stranden,
nu dock åt en ann än ingen —
ty i solens glans på handen
skimrar skälmskt förlofningsringen.

„Kom“, de andra ropa, „Anna!“
Och i vägen ren de hvila.
Nu med kransen på sin panna
Anna yr till dem ses ila.

„Blommor, valda bland de bästa,
friska vågen skall er smeka, —
syrstrar, jag vill Necken fresta,
med den gamle ungarln leka.“

Vig hon simmar som en löja,
silfverskum mot barmen spritter,
hvita nacken ses hon höja,
kransen lätt på locken sitter.

Och hon skrattar: „sista gången,
hafvets gubbe, du mig smeker!
Snart, i ljufva bojor fången,
med min brudgum blott jag leker.

Doften, rosor och jasminer,
lätt ej Necken er bortplockar!
Skälmska, sköna amoriner
flyga vakt kring mina lockar.“

Trotsigt nu hon ned sig doppar,
silfver omkring locken glimmar,
kransen lös på vågen hoppar,
raskt och vigt hon efter simmar.

Fåfångt ropa invid stranden
syrstrarna: „o, kom tillbaka!“
Efter kransen sträfvar handen,
ej hon vill sin lek försaka.

Kransen sjunker, — ned hon skjuter
som en pil —, likt guld det glimmar.
Handen, hvilken blomstren sluter,
öfver ytan redan simmar.

Kransen, handen, gyllne ringen
våldsamt vågen åter sväljer. —
Hennes strid i djupet ingen
skådat, ingen den förtäljer.

Stjärnan.

När himlens stjärna ser på jordens vårar,
† där skimrar guld på alla ängars glans;
ej vet hon af dess oro och dess tårar
och att dess glans är hennes egen glans.

Så tycker själen skön och salig världen,
när fröjd och renhet i dess inre bo.
Vill du af änglar hälsas här på färden,
gör att du först på änglar gladt kan tro.

Hvarför?

Lugn och lycklig emot himlen höjer
† blomman sig på daggbestrålad stig,
frid och klarhet blyga källan röjer,
jord och himmel speglade i sig.
Ljuft i natten le de milda, rena
stjärnor, intet mörker på dem rår.
Lifvets krona, människan, allena
gjuter sorgsen här sin bittra tår.

Blef dock ej åt henne rikligt gifvet
 alt hvad skönt och ljuft naturen ter?
 Och det högsta i det rika lifvet
 blott för hennes blick förklaradt ler.
 Skönare än någon blomma strålar
 hennes kind i vårens friska dag,
 skönare än himlen källan målar,
 ler den ur de känslofulla drag.

Kärleken på lätta änglavingar
 tager henne med på himmelsfärd,
 lyrans ton för tjusta sinnen klingar,
 äran talar om en eftervärd.
 Vänskapen förljufvar lefnadsåren,
 hoppets stjärna, aldrig går hon ned.
 Psyche! Hvarför dock igenom tåren
 på ditt ödes runa mörk du ser?

Hvarför suckar du så full af trånad
 hän till fjärran obekanta land,
 skådar längtande mot rymdens blånad,
 såsom svanen på sin frusna strand?
 Jo, en röst uti ditt inre talar
 om en evig vår, som väntar dig.
 Och från jordens kända blomsterdalar
 söka bön och tro dess gömda stig.

Därför gläds och sjung, du sorgsna hjärta,
 jubla, att så härlig blef din lott,
 fastän genom djup, oändlig smärta
 du din lefnads mål upphinner blott.
 Dalen af förgängligt stoft må vira
 lugn och glad sin korta blomsterkrans, —
 genom brutna åskmoln tornets spira
 strålar ensam stolt i ljusets glans!

Veteranens jul.

Af stjärnor hvalfvet gnistrar, mörk
den gamla skogen står;
där glimmar i dess gröna skägg
så mången frusen tår.
Så tyst, så hemsk är nattens frid
på snöbeslöjad mo,
och björn och varg blott fira här
julkvällens säkra ro.

Då ekar djupt i skog ett ljud
af matta tunga steg,
Hvem söker här från byn så långt
en svår och enslig väg?
Hvem djärfves störa furans lugn
och nordens frusna fläkt
och värma drifvornas demant
med lifvets andedräkt?

Det är en gammal veteran
från Finlands sista strid.
Där går han fram, en skugga af
förgättna hjältars tid;
Men än så hög, men än så varm,
att hvart hans blickar gå,
där skyllrar furan vördnadsfull
och drifvan blixtrar då.

På mossig sten han sätter sig,
och hjässan silfverljus
så skönt och tankfullt böjer sig
vid höga furors sus.
På kinden rullar tyst en tår,
men ögat hvilar gladt
på högtidslugnet altomkring
i stilla stjärnljus natt.

Då talar han: „jag hälsar dig,
mitt hjärtats stolta brud,
du fura mörk, du natt så skön,
du vildmark i din skrud!
Jag känner dig igen, mitt land,
säg, känner du också
din unge kämpabrudgum i
den trogne gubben grå?

Ack många år ha flytt, sen sist
jag såg en natt som nu.
Mitt hår blef hvitt, min panna blek, —
blott evigt ung är du;
ännu så ung, så skön som då
mitt svärd för dig jag drog,
och varma, röda kyssar af
mitt hjärteblod du tog.

Det är förbi sen många år;
ett annat slägte står
med annan håg, med annat lif
i Suomis nya vår.
Den strid de kämpa är ej min, —
ty evigt, hvart jag går,
bland brutna svärd, förspilda lik,
vid Oravais jag står.

Han talte icke mer, han drog
   sin päls omkring sig blott
 och knäpte sina händer hop
   och slöt så lugnt och godt.—
 Men skogen kring hans dödsbädd stod
   i stjärneglans och sken
 med julljus utaf silfver på
   hvarenda gröniklädd gren.
   1859.

Tyrannens natt.

Så tung står natten i sorgflor klädd,
 tyrannen vakar på purpurbädd,
 hans enda son uppå svartklädd bår
 från slottet förde man bort i går.

Med öppet öga, med dystert sinn'
 i mörka natten han skådar in,
 där ljusnar, rör sig en fjärran punkt,
 den kommer närmre, — han andas tungt.

Han ser sin son uti snöhvit skrud
 på vingars guld, som han fått af Gud.
 Han sväfvat sakta till bordet, där
 den gyllne konungakronan är.

Han börjar plocka demanterna.
 Så sorgligt skiner hans gloria.
 „Jag får ej ro i min trånga graf,
 förrän jag alla har plockat af.

Min far dem köpt genom mord och död
 för undersåtares blod så röd;
 de döda fordra af mig dem nu.
 För min skull hafva de offrats ju.“

Till purpurmanteln han sedan går,
 den droppar blod som af djupa sår.
 Bekymrad torkar han den ibland,
 altmer den blöder för snöhvit hand.

„Jag kan ej lefva, jag kan ej dö,
 förrn denna mantel är hvit som snö.
 Med mina tårar jag tvager den,
 med vingen torkar den om igen.“

Och bleka spöken kring gossen stå,
 med vilda blickar till honom trå,
 han gråter sakta, han blir så matt, —
 de gripa honom med hånfullt skratt.

Blek springer kungen ur bädd så snar,
 alt är försvunnet, det ljusnat har, —
 än bordet oskadd hans krona bär
 och lika blodröd hans mantel är.

1859.

Höststormen.

Naturen är i uppror. Svartklädd höst
sig hugger girigt fast vid jordens bröst
och döds kallt flämtande så vildt och kort
dess sommarlif och skönhet suger bort
lik en vampyr, och sveper lömsk och bråd
i drifvans likduk offret för sitt dåd.

Högt ryter hafvet, ty den himmel blid,
som darrande i guld i kvällens frid
med sol och ljus har hvilat i dess famn,
vill hösten rycka bort; sin huldans namn
det ropar högt, hvar bölja fåfängt ber
och störtar hvit i egen afgrund ner.

Se, eken kämpande på fjället står.
Sin ärekronas dunkelgröna vår
förgäfves skakar den och full af harm
mot höstens stormbud lyftar mærgfull arm.
Det hvisslar hånfullt åt den starkes hot
och strör dess ära vissnad för dess fot.

Och blomman, som de starkes öde ser,
står mild och lugn och ej om skoning ber,
blott gömmer tårdränkt kalk i mossans hägn;
men stormen ser det och med iskallt regn
den späda piskar fram därur, i stoft
förtrampar oskuld, skönhet, bön och doft.

Snart furan blott står grön, en minnesvård,
och hafvet stannar med en dödsackord.
Sitt värf har stormen fylt och hvilar nu,
de mörka skyar dela sig itu —
och oförgänglig stjärnehimmel ser
i jordens stumma ödemarker ner.

Reminiscens från Piruvuori*).

I tusen stycken ligger fjället splittradt,
† och tusen år ha stenarna förvittrat,
men än de lika hemskt och hotfullt stupa
uppå hvarann i dalen ned, den djupa,
där block på block i vild oordning ligga
och om en oträngd plats förgäfves tigga.

Där stå de liksom grafvar och ruiner,
I halft förvissnad tall en vindkär hviner,
i remnorna roffäglar bygt sig nästen;
här smyger vargen, kända vintergästen,
i bondens stall, han tar där hvad han kräver,
här blodig matta sen på drifvan väfver.

*) I Karkku vid Kulovesi.

Och sommarsolens glans, som vänligt skiner,
kallt återkasta klippornas ruiner;
förgäfves vinden mull i remnan sopar,
ur hvilken våren blommor små framropar.
I mörka djupet, som därunder grinar,
alt ramlar ned och själfva mossan tvinar;
så skall det evigt stånda sönderstyckadt,
blott af sin egen hemska skönhet smyckadt.

Ruiner, mänskohand ej vid er rörde,
när er man skapade och er förstörde, —
men här har mörkrets ängel stått på fjället
en gång och sett hur soln gick upp kring stället
och tänkt: hur många hjärtan i den natten,
som brusto törstande och ej fått vatten,
hur många, som i dunkelt kval sig vredo,
då inga stjärnor ljus i mörkret spredo,
hur mången ängel, som sin vinge miste,
fast Gud och hon och — Satan blott det viste,
hur mången tärna ljuft om vännen drömde,
som henne då i vilda lag fördömde.
Och gält ett hänskratt öfver mänskligheten,
det godas afbild, först för evigheten,

gaf Satan till, och eko sjöng i fjället,
 så det i tusen stycken flög på stället, —
 likt hjärtan, som för onda makter klinga
 och sen med alla strängar sönderspringa.

1859.

Augusti-aftonen.

I azur och silfver månen går
 † och glimmar i vikens vatten, —
 så hög och tankfull skogen står
 och drömmar och susar i natten.

En julle lätt öfver vägen far
 mot fiskarkojan på näset,
 ur jullen klingar en röst så klar,
 och älfvorna lyssna i gräset:

„Blif när oss Herre Jesu Christ!
 din nåd intill oss ile,
 ty aftonen är nu kommen visst,
 men ljuft i ditt hägn vi hvile!“

Och månen log på sin silfvertron,
ett ljus upptändes i tjället, —
och länge bortdog psalmens ton
i fjärran blånande fjället.

1859.

J en artists album.

Mycket finna, än mer spana,
uti alt det högsta ana,
älska mycket, mer förglömma,
gå i lifvet ut och — drömma,
gudar tjäna, guld försaka,
ge och fordra ej tillbaka,
hjärtat offra, hjärtan vinna,
kyla möta och dock brinna,
äran älska, ej begära,
skapa, bilda, pröfva, lära
för ett mål, som aldrig hinnes,
för en eftervärld, som vinnes,
sen dig världen mer ej når:
det är konstnärns lott på jorden. —
Endast så odödlig vorden
in till gudarna han går.

1859.

Guds trädgård.

Tag mins en flicka glad som våren,
som våren i vår barndomstid,
då löjet ler i själfva tåren
och själen är en bäck så strid,
men frisk och klar och oerfaren,
en öppen, skämtfull breflapp till
den hela värld, — vi få sen svaren
med svarta kanter, svart sigill.

Hon var så skön, den lilla flamma!
Vi lekte „far och mor“ vi små,
— det var en fröjd, det var en gamman! —
men blott så ingen hörde på.
Vi nära intill kyrkan bodde
och sprungo i dess vigda mull,
i pastors trädgård, som vi trodde,
af kors och vackra blommor full.

Dock undrade vi många gånger
på dem, som kommo dit, att de
just sågo ut som mormors sänger,
så sorgsne och andäktige.
En gaf en krans, en gaf en blomma,
en gaf en tår åt trädgården, —
vi stodo där med händer tomma
och hade endast leenden.

Ibland dock liksom tala hördes
 det där i granens gröna topp.
 Sirensens hvita blommor rördes
 och nickade än ned, än opp.
 Men länge kunde vi ej drömma,
 vi lekte glada om på nytt
 bland korsen natthugg, kurra gömma
 och skreko: „fick du fatt?“ — „jo pytt!“

Engång en gubbe silfverhårig
 jag frågte: „hvems är trädgården?“
 Han log med blick så skön och tårig
 och svarte: „det är Guds, min vän!“
 Guds trädgård, jublade vi åter,
 ej underligt, att skönt här är.
 Hvad Gud är god, som dock oss låter
 bland sina blommor leka här.

Men när vi lärt oss stafva sedan
 „här hvilar“ uppå hvarje grift,
 då ljusnade det litet redan.
 Inunder denna gyllne skrift
 Guds änglar visst bland blomstren sofva
 uti Hans trädgård hvarje natt
 och lämna kvar en vacker gåfva
 af tusen pärlors silfverskatt.

Dock tykte vi det lustigt bara
 en ängel klockartitel ha
 och riddare en annan vara, —
 det passade ej riktigt bra.
 En kväll jag gömde mig, att höra
 på ängeln, när till sängs han gick, —
 men hotfullt granen sågs sig röra,
 jag sprang, och intet se jag fick.

Men hastigt mina lekars syster,
 min lilla brud, min bästa skatt
 blef sjuk — och förr så glad och yster
 där log hon nu mot mig så matt.
 Jag handen höll den magra, lilla
 i min och grät: gå ej från mig!
 „Jag blir en ängel“, log hon stilla,
 „i trädgården jag möter dig.“

De flytt för längesen de åren,
 med dem min barndomshimmel blå;
 nu bor i själfva löjet tåren,
 dock tror jag ännu såsom då.
 Och blir den strid, vår kraft förnöter,
 mig stundom här för tung och hård, —
 då går jag glad på nytt och möter
 min Ängel i Guds blomstergård.

1859.

Italienaren.

Göde står min gård, den sköna,
 † öde stå dess lunder gröna,
 ömma sänger där ej klinga
 mer som förr så mången kväll.
 Guld och alt hvad mer jag eger,
 fast på våg det ringa väger,
 tag — det kan dock nytta bringa
 dig, vår kung Emanuel.

Krossat har jag mandolinen,
 Laura bakom sänggardinen
 ensam gjuter sina tårar,
 sträcker fåfångt ut sin famn.
 Hingsten eldig stampar jorden,
 och åt farorna och morden
 vigas in Italiens vårar
 i vår frids och frihets namn.

Hjältar stiga upp, där slafvar
 nyss ha trampat Bruters grafvar;
 strömmen sig hvar dag förökar,
 blir ett världshaf innan kort.
 Dolkar blixtra ren i tjällen,
 bäragsbon väpnad står på fjällen —
 och i Kolisén det spökar,
 påfven läser det ej bort.

Nu är hämdens timma slagen!
 Frihetsklingan hvässes, dragen
 ur den slida, där den rostat
 uti hundraårig skam.
 Och de sår, som länge gömdes,
 bryta nu — ty ej de glömdes, —
 för all smärta, de oss kostat,
 uti blodig feber fram.

Känner du vulkanens välde,
 på hvars gömda eld du stälde,
 kejsare, din tron, och famlar
 där med maktlös spira än?
 Se, nu häfvas havvets vågor,
 himlen mörknar, eld och lågor
 bärget spyr — och tronen ramlar
 ned i kratern, du med den.

Susen stolt Italiens lunder,
 vittnen till vår trældoms stunder,
 snart med segerns krans, den frida,
 blodig panna svalken af!
 Och försonad skall den gamla
 tid den nyas kämpar samla
 sist till hvila vid sin sida
 ärofullt i samma graf!

1859.

Vid Schillersfesten i Helsingfors.

Den 10 november 1859.

”Till fest!“ från land till land
 ett rop, ett gensvar mäktigt går,
 och konstens tempel öppnar sig
 och högtidssmyckadt står,
 och folken skönt förena sig
 båd’ när och fjärran från,
 att minnas tidens störste tolk
 och sångens bäste son.

Så sjöng ock du, när ny en dag
                                 gick öfver folken opp
 med morgonluft och rosensken,
                                 på löften rik och hopp,
 så fann ock hvarje ande djupt
                                 sitt hjärtas tolk i dig,
 och, mäktig stora värf och mål,
                                 lycksalig kände sig.

Och blektes många löften sen
                                 som dimmor i det blå,
 din sång har mänskligheten kvar,
                                 och den kan ej förgå;
 den krans, som sanningens triumf
                                 ej än förklara fick,
 den lägger hon uppå din lock
                                 med varm och tårfull blick.

1859.

Skål för kvinnan.

Vid en studentfest.

Jag ditt glas uti hand,
 låt det glimma till rand
 med de blödande drufvor uti.
 Jag vill dricka en skål,
 som att lämnas ej tål
 ibland bröder och vänner som vi.

Jag vill höja mitt ord
 för det ljufva på jord,
 för det skönsta i skapelsens ked,
 för den osedda gäst
 uppå ynglingafest
 som ändå i hvart hjärta är med;

För den purprade skyn
 på den strålände hyn,
 för de drömmande blickarnas brand,
 för den snöhvita barm,
 där en kärlek så varm
 slår för oss och vårt älskade land;

För den slumrande blom,
 som en kvinna så from
 oss som barn uti hjärtat har strött;
 för den sol, som den fick,
 då den älskandes blick
 sen i blomningens tider oss mött;

För det ljufva farväl,
 som hon helgar vår själ,
 då vi måste långt från henne gå;
 för den Ängel, hon ber
 ifrån himmelen ner
 vid vår sida att skyddande stå.

O, hur ler hennes bild,
 o, hur rodnar den mild
 öfver framtidens ljusnande rand!
 Så med hjärtat i brand
 som med glaset i hand
 skål för kvinnan i Suomis land!

1859.

Änglarna.

”Du, min hulda, sköna ängel!“
† jag som fästman sjöng hvar kväll,
och min ängel var en liten
dygdeädel, tack mamsell.

Snart min hulda, sköna ängel
blef min egen muntra fru,
och vi glömde hela ängeln
för det enkla: „kära du!“

Hur det gick och hur det hände,
hon en liten gosse fick.
„O, du lilla, söta ängel!“
nu det hette, hvar man gick.

Snart den lilla, söta ängeln
blef en bängel, stor som jag,
och nu har han själf en ängel,
som han tillber natt och dag.

Stjärnorna.

På den östra himlastranden
står en stjärna silfverklar,
fjärran på den västra randen
den sin vän och älskling har.

Fast de från hvarandra tindra
mer än millioner mil,
inga rymder kunna hindra
gyllne blickens säkra pil.

Ej de veta, att de båda
äro mörker blott och stoft, —
skönt de i hvarandra skåda
guld och rosor, ljus och doft.

1859.

Suck.

Skönast rosen doftar för minnet ju,
när den bruten ligger på svartklädd bår;
skönast, stjärna, strålar på himlen du,
när i dystra nattmoln du nedergår.

Ej så skön du öppnade nånsin dig,
vän, som då du afsked för lång tid tog;
skönast, falska flicka, du tyktes mig,
när för evigt handen ur min du drog.

Skåda, hoppas, njuta en flyktig tid,
mista, gäckas, ej för att sakna blott,
men att evigt älska med änglars frid,
det är människans eviga, sköna lott.

1859.

J ett gladt lag.

Skål för de flickor, som hvila i jorden, —
som ännu, då hjärtat drömmande slog
och blicken med frid mot morgonen log,
fått gå som den trogna dödsängels brud
från hemmet hos oss till hemmet hos Gud
i hans himmel.

Moderligt mullen omsluter de ljufva,
som älskat och älskats här utan svek:
de sofva som barnet bort från sin lek
med blomstrande kransen än i sin hand
och löjet så mildt kring munnen ibland
i det tysta.

1859.

Parallell.

Våra nyaste kyrkofäder
voro samlade till ett ting,
och lärda latinska glosor
de kastade alt omkring.

Om kyrkans heliga fäder
man talte i ifrig ton;
där vankades klyftiga tankar
i denna disputation.

De talte om Gud och fader,
om helige ande och mer,
och störtade jämt hvarandra
uti fördömseln ner.

Men nedanför uppå gården
inunder en löfrik alm,
där satt en mor med sin dotter
och sjöng en aftonpsalm.

Hon sjöng om Guds vackra himmel,
hon sjöng om hans rika vår,
hon sjöng hur han eger en balsam
för hvarje af hjärtats sår.

Och änglar ur silfvermolnen
så mildt de nickade ner,
och aftonens rodnad stilla
på modrens kinder ler.

Men de välvise fäder stredo
däruppe till timma sen,
sen gå de förbittrade hemåt
och drömma sig helgon hvaren.

Studenterne.

(Uppläst vid en studentkonsert i Helsingfors).

En liten skara äro vi,
men ung och rask och stolt och fri,
af finska folket buren
och vigd att kämpa för dess väl
i lust och nöd af all vår själ,
åt ljusets makter svuren;
det är en sak att lefva för,
det är ett lif som aldrig dör.

Vi stå på hoppets ljusa höjd,
 dess luft är frisk och ren dess fröjd,
 dess vinge aldrig dignar.
 Så springer mellan fjällen opp
 den klara källans strida lopp,
 som nåjderna välsignar;
 på tusen silfverarmar där
 sin skatt i världen ut hon bär.

Och mången åder omärkt går
 och mången utan synligt spår
 i jorden djupt förrinner,
 och mången blir en mäktig flod,
 som störtar fram med kraft och mod
 och lof och hyllning vinner —
 men också den, som svinner tyst,
 har kanske fram en blomma kyst.

Så gå vi fram i mot som med,
 en ljusets slutna jägarked
 okuffigt an vi rycka;
 där höfs ej pansar, svärd och stål,
 blott samma själ och samma mål:
 det finska folkets lycka —
 en lösen, svarad från hvar trakt
 af kända rösters säkra vakt.

Och på vår sträfvän fäderne
 med varma, stolta blickar se,
 och brudens kinder flamma.
 Hon binder rosor i det band,
 vi knutit för att dig, vårt land,
 för framtid skön uppamma!
 Vår rikedom din kärlek är,
 och vår är din — och segren där!

Svenskan och Finskan.

Svenskan.

Unga kämpe, nyss från plogen yr och oförvägen
trädd,
du vill bryta lans med gammal kämpe uti rustning
klädd.

Du är ung och oertaren, första lansen vare din,
må du minnas, att den starka, mera pröfvade är
min.

Finskan.

Ung jag är, det är min stolthet; evigt ung vid
folkets härd
sjöng jag sångens sköna drömmar, sjöng jag min-
nets undervärld,

väntade min tid — den kommit, ljungar fram med
strålens makt,
och du bleknar under hjälmen trots din harm och
ditt förakt.

Svenskan.

För ur sagans dunkla fornvärld sprakande ditt furu-
bloss,
hög jag står i middagsglansen — sekler ligga mel-
lan oss.
Skynda djärf, men vill du segra, mottag tacksam i
ditt lopp
några ax af mina skördar, som i sekler vuxit
opp.

Finskan.

Du har sångens bästa blommor, tanken högsta
skatter fått,
jag har Finlands högsta kärlek — bytte ej med
dig min lott.
Sakta kallnar bort ditt hjärta, grafvens förgård
öppnar sig
och du lämnar dina skatter — arvet åt vårt folk
och mig.

Svenskan.

Annu lefver friskt mitt hjärta, slår i tusen ädla
bröst;
också du har lärt dig älska tro och sanning af
min röst.
Såg i morgon segrens fana på min graf du svaja
gladt —
snart du dvaldes själf i mörker, mörkare än grif-
tens natt.

Finskan.

Slår i tusen bröst ditt hjärta, dock min luft de
lefva af;
gaf du tro och gaf du sanning, kämparna för dem
jag gaf.
Brista skall din sträng förbrukad, men ej så den
psalm och sång
som vårt folk uti sin barndom hörde i din ton
engång.

Svenskan.

Lefva de, så skall jag lefva; faller jag, så faller du.
Mästarn är jag än den vise, lärjungen är du
ännu.

Öfver oss stå högre makter, i hvars tjänst vi gått
och gå —
den, som längst och trognast tjänat, älska, värna
de också.

Finskan.

Frihet, Sång och Sanning bära oss på evig guda-
arm,
slå på språkens gyllne lyror, väcka lif i folkens
barm,
skönast klingar då bland toner tonen om ett foster-
land;
kan den tonen sant du klinga? — främling är du
på vår strand.

Svenskan.

Hit jag kom som frö — en järnek står jag nu på
stormigt skär,
fostrad här i strid och stormar, har ett fosterland
ock här.
Lyft mig upp, om du förmår det, vräk mig sen i
vredgadt haf —
halfva Finland med skall följa i min glömskas
öppna graf.

F i n s k a n.

Väl! jag står i landets hjärta — furan, evigt grön
och stark;
stod förgäten, tung och isklädd — frisk ändå —
i vildskön mark;
vären kommit, Finlands hjärta slår af kärlek, ljus
och hopp —
och du drar din krona långsamt unnan för min
unga topp.

S v e n s k a n.

Fäll din lans som min jag faller — bådas udd är
af demant.
Så de gåfvos oss att strida för hvad evigt är och
sant.
Finland ge vi samma kärlek och förevigas i den —
och ju mer vi däråt offra, blomma vi dess högre än.

1860.

Finska vikens klippor.

V i segla bränning och död förbi
på fräsande, snöhvit våg,
och stormen dansar så vild och fri
i skeppets tackel och tåg.
Vi fara fram emot Finlands kust,
snart skåda tjusta vi den,
hvert hjärta slår utaf längtans lust,
hvert öga blixtrar igen.

Se klippan där! det är finsk granit,
 där skynta än fler också;
 de stå så mörka i bränning hvit
 förutan en torfva på;
 och dystra skåda de nu som sist
 som när jag ser dem igen,
 och dyster är deras saga visst;
 säg, vill du höra på den?

När Wäinämöinen ur vågens glans
 bjöd Finland stiga engång
 med silfverfloder och björkars krans
 i solljus, blommor och sång;
 med mörka furor på vilda skär,
 guldvaggande sjöar blå,
 skönt logo klipporna äfven här
 emot sin skapare då.

Och blomman bad uppå Finlands strand:
 o, växte med mig en mö!
 O, fick jag vårdas af hennes hand,
 på barmen blomma och dö!
 Jag gäfve henne min rosenvår,
 min doft, min färg och min glans,
 jag gäfve henne den klara tår,
 som darrar skönt i min krans.

Och furan bad på sin unga mark:
 o, kom du ynglingatropp!
 Vi skola brottas, min stam är stark
 och smärt och smidig min topp.
 Och björken: finge jag stå i ro
 och böja grenarna ned
 invid en hydda, där mänskor bo,
 ett godt och välsignadt träd!

Och insjön häfde sin silfverbarm
 i kvällens rosiga brand:
 o, fick jag gunga på vänsäll arm
 ett älskadt par emot strand!
 O, fick jag kasta min silfvervåg
 till gröna ängarnas börd
 och spegla stilla med vänlig håg
 de gyllne näjdernas skörd!

Och fjället höjde sin tinning gladt
 med svälda ådror af järn:
 o, fick jag bjuda min dolda skatt
 till lugna hyddornas värn!
 O, fick jag resa ett altar opp
 mot himlens strålande blå
 och lyfta högt på min stolta topp
 mot Gudar mänskorna så!

Men stum med kinden af tårar kyst
 stod Wäinämöinen allen;
 i ödets stjärnor han läste tyst
 och sade sörjande sen:
 här skola tusende hjärtan slå
 i hög och strålande brand,
 och ödslig, mörk är din lott ändå,
 mitt unga älskade land!

Ty drömmande på din unga strand,
 du mö ur vågorna blå,
 en morgon vakna du skall i band,
 i sekler sörjande stå;
 i sekler vänta din frihet än
 med stilla kämpande bröst;
 o, eg då ljuft uti kärleken
 af ädla söner en tröst!

Dock bäfvar du för ditt öde, säg,
vill förr du dö utan namn,
välan! — den bölja, hvarur du steg,
har kvar sin eviga famn.
Men stum stod furan i skogen grön,
och fjällen, sjöarna blå.
Blott strandens klippor i trotsig bön
till Wäinö talade så:

Så häf oss ut uti hafvets famn,
där vilda bränningen slår!
Vi vilja vara förutan namn,
förutan blommor och vår.
Skall ingen människofot också
oss röra i frid, — hvad mer! —
Vi fria, fria i stormen stå
och fria när hafvet ler.

Och fri står klippan i bränning vred*)
och fri uti solens glans, —
står kal och mörk som en nattlig hed
i silfvervägornas krans.
Ej fåfängt flöt där en droppe blod,
ej gjuts där bitter en tår,
ty på dess strand ingen hydda stod
och intet hjärta där slår.

*) De tre sista stroferna i stycket lyda i en senare, tyvärr, ofulländad bearbetning sålunda:

Och fri står klippan i bränning vred
och fri uti solens glans, —
står kal och mörk som en nattlig hed
i silfvervägornas krans —
skall evigt där uti skummets brand
stå vild och öde som nu.

Men också du, Suomis väna land, också du är blott en mörk klippa; ty har du skönhet och kärlek, ja, skulle du en gång ha silfver och guld — utan frihet är du dock intet annat än en mörk, ofruktbar klippa för mänskligheten, och din son icke mera värd än mossan, som sparsamt växer på de öde klippornas otillgängliga rand.

Ej nånsin hafver en ovän rört
 ditt fria, ditt stolta bröst.
 Hur tviflet suckar, du aldrig hört,
 men håller ej hoppets röst.
 Ej steg en främling med svärd i hand
 på dina ödsliga skär,
 Men ingen älskar uppå din strand
 och ber till himmelen där.

Du blickar mörk öfver djupblå grund,
 blott öde vatten du ser.
 Du blickar dyster mot hvalfvets rund,
 kallt stråla stjärnorna ner.
 Och evigt står du i skummets brand
 så vild och öde som nu.
 O, hell dig, Suomis väna land!
 Det bättre valde dock du.

1860.

Invigningen af de döfstummas skola i Åbo.

Hvad klang den psalm, som stilla mot det höga
 † på denna dag ur rörda hjärtan bröt,
 hvad sken i tåren, som ur månet öga
 i högtidsstunden klar och himmelsk flöt?
 En glädje, högre än den stunds, som svingar
 med dans och blommor bort på flärdens vingar,
 ty skönt gick upp en hoppfull gryningstid
 för nyss så hopplöst bundna andars frid.

De stodo där de tolf*) i mängdens vimmel
och sågo kring sig stilla undrande,
men ljus var blicken, ty mot Fadrens himmel
de redan lärt sin stumma bön att be.

O! denna blick skall bli alt mer värtalig,
och denna bön alt mera lugn, lycksalig
för fröjden att få lefva, älska här; —
du trötta mänsklighet, gå dit och lär!

Lär här hur denna lycka dock är ringa,
som här du sökt, mot den du fått, men glömt,
att ha en Gud, till hvilken du kan svinga
i bön och kärlek, som dig älskar ömt;
att bröder ha, dem du får älskad trycka
till hjärtat ljuft i vänskaps stilla lycka,
att ha ett fosterland, uti hvars värf
du offra kan din andes ringa skärf.

*) De inskrifne eleverna voro till antalet 12.

Den lyckan skola dessa njuta lära,
— af jordens lycka all är den blott sann, —
och med sitt lif än evig lager skära
åt anden, som uppå naturen vann.
De skola gå i Finlands skilda trakter
i tjänst hos kärlekens och ljusets makter
och som de stummas tolf apostlar se
till bröder, hårdt vanlottade som de.

Så varde ljus för dem, — som strålen ilar
från himlen ljudlös genom natten lång!
Och själens strängaspel, som stumt nu hvilar,
skall stämmas här att klinga klart engång,
när döden tecknar: kom! och själen svingar
befriad upp till Gud på lösta vingar;
där skall dess stämda strängars första ljud
bli det: jag tackar dig för lifvet Gud!

Till G. Montgomery.

Vid festen i Åbo den 13 juni 1860.

Ung engång i Suomis näjder,
† här i blodigt sköna fäjder
äran mot dig log;
och du stridde, led och blödde,
tils, då ödet alt förströdde,
sorgsen bort du drog.

Bort du drog till andra trakter
och åt fridens milda makter
offrade din tid.

Dock du Finland icke glömde,
stolt i häfdens blad du gömde
hennes största strid.

O, du mins i sommarnatten
friden här kring land och vatten —
dagens vilda strid!

O, du mins på drifvor kalla
rosor glöda, kämpar falla
jublande därvid.

O, du mins de enkla tjällen,
forsens vilda sång på hällen,
tallbevuxen hed,
folket där med enkla seder,
med sin dygd, sin tro och heder;
som dess son du stred.

Och till oss en längtan drog dig,
och vårt folk i famnen tog dig,
kände dig igen;
kände blicken, silfverhären,
kyste bort den ädla tären
från sin gamle vän.

Och det säger: än mitt hjärta
slår som förr, då du med smärta
afsked från mig tog,
ännu är jag ung som våren,
rask som du i ungdomsåren
svärdet för mig drog.

An i Suomi kämpas striden
gladt för ljuset, lyckan, friden
här på banad stig:
och det unga släktet gömmer
fädrens minne varmt och tömmer
stolt sin skål för dig!

1860.

Vid invigningen af G. A. Wallins minnessten.

(Melodi: Fra Issefjorden etc. af Hansen).

På öknens slätter i natten
en beduin framfar,
kamelen vaggar sakta
och himmelen tindrar klar.
In slumra öknens vågor
vid vandrarns aftonpsalm.
Vid vägen i toppen bruten
står vissnad ung en palm.

„Dig stormen bröt i din blomning, —
stor Allah är som var!“

Så beder beduinen,
till tömmen han åter tar.
En reskamrat från fordom
då minnes hastigt han.
Han nämde sig Abdul Waly; *)
det var en trofast man.

Han mins hur där vid hans sida
en stjärnklar natt han red,
den resliga gestalten
med stål uti hvarje led.
„Hvar manne nu han resa
i öken eller stad?“
En sörjande vindfläkt susar
i palmens vissna blad.

*) Wallins i öknens antagna namn.

Han vet ej att högt i nordens
han ligger gömd i frid,
att här han föll likt palmen
i blomningens bästa tid;
vet ej hvad alt förloradt
med honom gömdes sen; —
vi veta det vi dess mera,
som reste denna sten.

1860.

U en konstälskares album.

Det fins en konst att evigt vara ung,
fast locken glesnar, hjässan böjes tung.
Hur snabb och mäktig tiden äfven svingar,
en genius fins, som eger bättre vingar;
hur djup och hård sin runa tiden skär,
en genius fins, som den i blommor klär:
det sköna älska. Njut det i naturen,
lef blommans lif, lef stjärnans i azuren.
Njut det i konstens rika undervärld,
där sången blommor och musiken klingar,
där tanken ilar jämt på himmelsfärd,
men jordens rosor rodna på dess vingar.

Då gjutes evig ungdom i din själ,
där den bland stora andar ofta dröjer,
tills livvets sorger små, dess flärd och fel
en skugga bli, som ljuset mer förhöjer.
Den glada vishet konstens lära är,
och evig ungdom dig, sin vän, beskär;
ty det, som lefver öfver skiften, öden,
du njöt i lifvet, har till vän i döden.

1860.

Fågeln.

Där sitter en liten fågel
på havets vilda strand.
Långt borta uppgår solen
i gyllene morgonland.

Där vinkar emellan rosor
en port af rubiner och gull.
Det växer i fågelns hjärta
en lust så längtansfull.

Han flyger mot morgonrodnan,
skön vinkar dess purpurkust;
han flaxar med svaga vingar,
han sjunger med mäktig lust.

Alt längre, alt längre han ilar,
han skådar bakom sig ej mer,
tils, hvart han vänder blicken,
blott öde vatten han ser.

Han flyger, tils vingen brister,
han sjunker i böljande haf, —
och aftonen ler i rosor
och stjärnan i guld på hans graf.

Rosen i skogen.

Vilda rosen skön i skogen står,
kalken strålar af en silfvertår,
och kring den liksom en purpurflod
strömmar rosens unga, friska blod.

Mellan granar står dess skönhet gömd,
mindre skådad klart än ljufligt drömd.
Med en varsam kyss den glada vind
andas kärlek öfver blommans kind.

Stum af tjusning stilla skogen står,
trasten öm i nattens skymning slår,
morgonrodnans första stråle varm
pärlbesmyckar rosens oskuldsbarm.

Vandrarns själ hon stämmer mildt till bön,
där i rosig glans på tufvan grön
ljuft om himlens skönhet, jordens vår
talande sitt stumma språk hon står.

Visst en ängel i en sky af doft
flög hon ner en stund i jordens stoft.
Nästa morgon syns hon icke mer, —
ack, mot döden blott så huldt hon ler!

1860.

Demanten på marssnön.

På drifvans snö där glimmar
en diamant så klar.

Ej fans en tår, en pärla,
som högre skimrat har.

Utaf en hemlig längtan
hon blänker himmelskt så;
hon blickar emot solen,
där skön den ses uppgå.

Vid foten af dess stråle
tillbedjande hon står
och kysser den i kärlek
och smälter i en tår.

O, sköna lott att älska
det högsta lifvet ter,
att stråla i dess solblick
och dö, när skönst den ler!

Vårdroppen.

† morgonstundens vår
† vid lärkors glam
på molnets kant en tår
i solljus sam.

På jord som i det blå
klang fröjdens ljud.
Gif mig ett lif också,
hon bad till Gud.

Och liten änglahand,
som molnet höll,
tog sakta på dess rand,
och droppen föll. —

Och speglade en stund
Guds värld så skön,
guldmolnig, himmelsrund
och jorden grön.

Föll så i hafvets famn
och gömdes där. —
Hvem frågade ditt namn,
hvem såg dig här?

1860.

D

Till den nygifta.

Du sluter honom till ditt varma hjärta,
det varma hjärtat, som han älskat så,
och ljuft han lofvar att i fröjd som smärta
med dig förenad lifvets kamp bestå.

Väl strålade den friska myrtenkransen,
Nathalia, skönt på dina lockars natt,
dock ännu skönare log kärleksglansen
ur dina ögon, ler där än så gladt.

Och därför, fast i dag du bort skall fara
ifrån det hem, där du har fostrats opp,
se, sällhet bor dock i de tårar klara
och ur din makes strålar samma hopp.

Så går du hän med fröjdstrålad smärta,
invigd prestinna för den altarhård,
hvars offerflamma är ditt eget hjärta,
hvars tjänst — din ära och din efterväld.

Gå till den sällhet, som dig himlen ännar,
i lycka mild, i sorg bekymmerfri, —
o, gå välsignad af det hem du lämnar
till det, där du välsignelsen skall bli.

1860.

Den vakande modren.

Därute stormen mot rutan slår
+ de svarta vingar och natten rår,
men slumra stilla, min rosenkind,
du vackra morgon, du unga vind!
Mitt barn jag vaggar med sånger in,
det hör ej stormen, blott rösten min.

En skugga hemsk sig därute rör
och täljer synder, som ingen hör,
men slumra stilla min ängel mild,
du kärlekstanke, du oskuldsbild!
Du lutar dig på min arm så godt,
du ser ej skuggan, mitt löje blott.

Den vida världen därute står
och ropar på dig om några år,
men än du slumrar i fridsäll hamn,
din lugna värld är en moders famn.
O, mins i villande världens gång
som nu du hör den, din moders sång!

1860.

Hymn till kärleken.

Kärlek, flamma från det höga,
tänd i mänskohjärtat opp,
strålande ur solens öga,
glödande ur rosens knopp!
Gud i skapelsessekunden
jorden gaf din kyss så varm, —
evigt, evigt sen den stunden
glöder den i jordens barm.

Minsta blomma skönt dig röjer,
ljuft du andas i dess doft,
lunderna de gröna höjer
du ur jordens mörka stoft,
du i fågelsången klingar,
du omstrålar himmelen,
tigerns grymhet du betvingar
och till ömhet lockar den.

Flickans öga du bestänker
med en himmelsk tjusningsglans,
du i ynglingsblicken blänker,
där han står med ärans krans.
Blott med dig hon drömma vågar,
blott med dig hans morgon gryr,
och ditt rosenaltar lågar
och din fest i kyssar flyr.

Skön du hvälfde kvinnobarmen
till den andes helgedom,
mjuk du bäddar modersarmen,
ler ur barnets blickar from.
Mannen gör du stark att strida
hur än ödet vänder sig:
alt med dig vi kunna lida,
säll är ingen utan dig.

Folken öfver öde hafven
för du i hvarandras famn,
ljus blir lifvet, ljus blir grafven
vid ditt segerrika namn.
Lugnt vi följa dig i fjäten
in i dödens dunkla land,
frukta ej för evigheten,
ty du väntar på dess strand.

Gud i skapelsesekunden
jorden gaf din kyss så varm,
evigt glöder sen den stunden
du i alla släktens barm.
När vi för Hans öga hamna,
flammar i vår själ den än,
saligt skall Han oss omfamna,
evigt ta sin kyss igen.

1860.

I lifvets kamp.

Du måste framåt, du får icke falla,
+ hur stormmolnen svalla
och åskorna knalla.
Framåt med blicken mot fjärran mål,
med själ af eld och med arm af stål!
Med hopp och tro
utan rast och ro
framåt, framåt
på din eviga stråt,
oroliga, eviga ande!

Du får icke dröja där rosorna glöda,
där drufvorna blöda.
De döda, de döda!
Hur fröjden dig manar i tjusningens famn,
hur drömmarna vinka till njutningens hamn,
med hopp och tro
utan rast och ro
framåt, framåt
på din eviga stråt,
oroliga, eviga ande!

Du ställes ej hit för att blomma och drömma
och älska och ömma
i skuggornas gömma.
När utom är strid, då är inom dig frid,
när utom är frid, då är inom dig strid.
Med hopp och tro
utan rast och ro
framåt, framåt
på din eviga stråt,
oroliga, eviga ande!

Se äran, — på stridernas blodiga lansar
 framför dig hon dansar,
 och räcker dig kransar;
 nu eviga segrar besjunga ditt namn, —
 o, stanna ej, lyssna ej! Falskt är ett namn.
 Med hopp och tro
 utan rast och ro
 framåt, framåt
 på din eviga stråt,
 oroliga, eviga ande!

Må sångarn vid sorlande vågorna drömma,
 den vise förglömma,
 hur hastigt de strömma, —
 men själf är jag vågen, som mäter mig, men
 blott med oceanen och himlen om den.
 Med hopp och tro
 utan rast och ro
 framåt, framåt
 på din eviga stråt,
 oroliga, eviga ande!

Hvad är du, hvad vill du, hvart ställer du stegen,
 hvar finnes belägen
 väl gränsen af vägen?
 Du vet ej, blott hör den Osynliges röst
 från fjärran och när, från ditt eget bröst.
 Med hopp och tro
 utan rast och ro
 framåt, framåt
 på din eviga stråt,
 oroliga, eviga ande!*)

*) Början af tredje strofen anförd enligt en af skalden
 senare påbegynt, men ofullbordad omarbetning, af hvilken
 följande två strofer föreligga färdiga:

Från strider till strider, från vårar förödda,
 från rosor förblödda,
 från drömmar förströdda,
 förgängelsen fram öfver världarne går,
 men skön vid dess sida försakelsen står.
 Med hopp och tro
 utan rast och ro
 framåt, framåt
 på din eviga stråt
 oroliga, eviga ande!

Du eviga röst i den flyende tiden,
 du frid uti striden,
 du strid uti friden,
 från stjärnornas himmel och grafvarnas jord
 jag hör dig, jag sjunger ditt mäktiga ord:
 Med hopp och tro
 utan rast och ro
 framåt, framåt
 på din eviga stråt
 oroliga, eviga ande!

Mötet*).

Hit med bågarn! Låt oss dricka
 † än ett glas och ännu ett.
 Ler du, syndens mörka flicka?
 Kom och i min famn dig sätt.
 Ha, hur rosig kinden flammar
 och hur yppig barmen slår! —
 Vet du, hvarfrån elden stammar,
 som uti oss båda rår?

* Dikten är anförd med iakttagande af några smärre, af skalden senare gjorda ändringar och uteslutningar.

Luta locken mot min panna,
 sök att få mitt hjärta gladt.
 — Kan min oro du ej stanna,
 gif dock nöje, yra natt! —
 Stunden flyger, rosenkransen
 vissnar, flicka, i ditt hår.
 Hör musiken! Kom i dansen!
 Klangfull midnattstimman slår.

Se gemaket, hur det vinkar
 hemligt, tjugande och stumt!
 Matt en ensam lampa blinkar,
 allting är så tyst, så skumt!
 Sätt dig här! Divanen sväller,
 och du darrar vek och varm,
 trött ditt sköna hufvud faller
 drömmande mot smyckad karm.

Ögats glober hvälfva klara,
 simmande i eld och natt,
 hvita armar sno sin snara,
 sucken lockar öm och matt.
 O, nu är mig ljuft att drömma
 med min tinning i ditt knä, —
 saligt vill jag alt förglömma,
 ditt och mitt och allas ve.

Säg min ros, du dunkelröda,
 säg, hvar stod ditt barndomshem?
 Hör din moder till de döda?
 Dina syskon, — mins du dem?
 Har du någonting på jorden
 som du älskar, lefver för?
 Ha, du spritter till vid orden
 och din hand till bröstet för.

Och ett svar du vill mig bringa,
 rycker fram en medaljong. —
 Denna ked och denna slinga!
 Jag har sett dem förr engång,
 Ve, det anlet, som där strålar,
 var ju din förförare?
 Ve, den bilden, som den målar,
 fordom var min egen, ve!

O, så är då du densamma,
 som min första tjusning var!
 Bort, du bleka offerflamma!
 Bort, jag aldrig känt dig har.
 Ut inunder molnens vimmel
 evigt störtar jag från dig.
 Ve, hvar stjärna på Guds himmel
 ropar och förbannar mig.

Ögats glober hvälfva klara,
 simmande i eld och natt,
 hvita armar sno sin snara,
 sucken lockar öm och matt.
 O, nu är mig ljuft att drömma
 med min tinning i ditt knä, —
 saligt vill jag alt förglömma,
 ditt och mitt och allas ve.

Säg min ros, du dunkelröda,
 säg, hvar stod ditt barndomshem?
 Hör din moder till de döda?
 Dina syskon, — mins du dem?
 Har du någonting på jorden
 som du älskar, lefver för?
 Ha, du spritter till vid orden
 och din hand till bröstet för.

Och ett svar du vill mig bringa,
 rycker fram en medaljong. —
 Denna ked och denna slinga!
 Jag har sett dem förr engång,
 Ve, det anlet, som där strålar,
 var ju din förförare?
 Ve, den bilden, som den målar,
 fordom var min egen, ve!

O, så är då du densamma,
 som min första tjusning var!
 Bort, du bleka offerflamma!
 Bort, jag aldrig känt dig har.
 Ut inunder molnens vimmel
 evigt störtar jag från dig.
 Ve, hvar stjärna på Guds himmel
 ropar och förbannar mig.

J den älskades näjd.

Lärkan:

Högt i morgonskyn jag svingar,
↑ högt i purpurlågor,
jublar säll på lätta vingar,
förd af luftens vågor.
Öppet Helmis fönster står,
hon mig hör, till fönstret går.
Se, hon tjust en slängkyss kastar,
solen ler i blickens glans.
Som en pil jag nederhastar
längst på blomrabattens krans.

Blommorna:

Doftande på ängens tufva
leende vi lyssna.
O, hvar dröjer hon den ljufva?
Tystna, fågel, tystna,
Klinga ren ej Helmis steg,
pärlomglimmande på väg?
Kanske skall i dag hon kransa
barmens bölja med min vår,
kanske skall i kväll hon dansa
med min krona i sitt hår.

Björken:

Susen sakta, gröna hängen,
guld- och pärlbestänkta,
stilla skuggen blomstersängen,
längtansfullt försänkta!
Här uti min skugga nyss
satt hon blyg som vårens kyss,
svärmande som fågelsången,
skön som morgonskyn i brand.
Ack, hur mången tår, hur mången
göt jag ner på snöhvit hand.

Vågorna:

Glittrande vi nacken böja,
 randa fina sanden.
 Skymtar ren ej Helmis slöja,
 fladdrande mot stranden?
 Ljuft är himlen famna få,
 o, hur ljufvare ändå
 tätt sig till den hulda gjuta,
 brusa, sucka, stilla dö.
 Kom, o kom vår kyss att njuta,
 rena, hvita, vackra mö!

Älskaren:

Vågor, o brusen!
 Dofta, du blomma!
 Björkar, o susen!
 Ville hon komma!
 Blomma, i drömmar
 kysser jag dig!
 Glittrande strömmar,
 hvisken om mig!

Fåglar, som svingen
 jublande opp,
 längtande klingen
 glädje och hopp!
 Finge jag vara,
 sjunga som I,
 älskande fara
 vingad och fri!

Neder jag sköt då
 Helmi på arm,
 kanske hon slöt då
 mig till sin barm;
 bäst hon mig kyste,
 bytte jag hamn,
 slöt henne tyst i
 ynglingafamn.

Hjärta, var stilla,
glöd så ej, du!
Är det en villa?
Kommer hon nu?
Blommorna lyssna,
vinden bortdog,
vågorna tystna, —
göm mig, o skog!

1860.

Till Helmi.

Toner djupa, underbara
i mitt hjärta länge slumrat.
För en blick ur dina ögon
till odödligt lif de väktes;

några till en evig smärta,
andra till odödlig glädje.
Halft i löjen, halft i tårar
mellan dem min ande sväfvar.

Till Helmi.

Den tår för dig jag gjuter,
är bitter och ljuf ändå; —
det bittra är mitt hjärta,
det ljufva din blick, den blå.

Till Helmi.

Söndan nämns bland dagar pärlan.
Helmi det bland flickor är;
och en sann och äkta pärla
i det radband, som jag bär.

I det „radband“ utaf sköna,
milda kvinnoanletsdrag,
hvaruti mitt stackars hjärta
insnördt är till domedag.

Till den stora „domedagen“,
då jag ut att fria går,
och af alla, först af Helmi,
korgen för min djärfhet får.

„Korgen“, hvori sen jag kastar
 verser, fulla utaf sorg.
 O, förskona allmänheten,
 Helmi, för min papperskorg.

Den lilla hedningen.

Helmi, du frågar, hvi stundom jag är
 sorgsen, orolig m. m.

Därför, min vän att — altmer jag blir kär,
 att, huru kristligt vårt samhälle är,
 rår här en hedning, som alla oss snär,
 och öfveralt får husera.

Jämt uppå resa kring jordringen vår
 ordning och lugn han ombringar,
 far in i hjärtan och dörren tillslår;
 Amor som „namn“ uti respasset står,
 världarnas början hans „födelseår“,
 „tecknet“: guldlockar och vingar.

Jägare är han till sin profession,
 jämt han på tjufskytte ilar.
 Ingen dock fångar hans lilla person;
 konung och statsman, polis och spion
 herskar han öfver, har dock ingen tron,
 endast ett koger med pilar.

Hvarthän han kommer, blir oro och strid,
 alt om hvartannat han kastar,
 släkten, familjer och tycken och tid.
 Fäderna mörkna förgäfves därvid,
 ungdomen bleknar och mister sin frid,
 pilten han ler och borthastar.

Ner han mig kunde från himlen förmå,
 ner till två jordiska himlar,
 Helmi, de där uti ögonen blå;
 och hur mot honom predika jag må,
 sitter han där nu och tjusar mig så,
 att i min hjärna det vimlar.

Adertonhundra och sextio år
 världen har ren varit kristen,
 öfver oss alla den skalken dock rår.
 Liten han är, men en stor matador;
 och huru spelet i världen här går,
 han gör trumfviv eller — sisten!

1860.

Serenad till Helmi.

Fjäriln på rosen drömmer,
stjärnorna milda le,
flickan i kudden gömmer
lockarne.
O! den som finge
lätt som en stråle gå,
nog hvart jag ginge
viste jag då.

Till dig, hur lätt du drömde,
omärkt jag smög min gång,
bland dina blommor gömde
in en sång.
Skulle betrakta
stilla min väna vän,
kyste dig sakta,
flydde igen.

Stjärnan i natten brinner,
månen ur guldmoln lyss,
sången allen dig hinner,
sångarns kyss.
Vagga på vågor,
tonernas vågor du!
Himlar och lägor
omge dig nu!

Flickans afsked.

Goda gosse, du skall resa,
↑ svårt du har att lämna mig.
O, det bästa af mitt väsen
tager du ändå med dig.

Mina ögons ljufva glädje,
kindens rodnad, hjärtats tro,
mina kyssar och min kärlek,
mina tankar och min ro.

Så mitt väsen skall dig följa,
huru långt du dig beger.
O, förskjut mig ej där borta!
Hem det hittar sen ej mer.

J en ung flickas album.

Du söker vänners tro och tröst!
+ Sök den ej i de skrifna orden.
Var vän med ängeln i ditt bröst —
då har i lifvets vår som höst
du vännar nog i himlen och på jorden.

Öfver en afplockad ros.

Du unga blomma i purpurblod,
hur blek du hvilar i handen.
Nyss frisk och doftande fri du stod
uti de blommande landen.
Men ack! hvi log du så varm och rik,
en jungfru vän i din oskuld lik,
och hvarför såg du på mig så skön?
Att bruten dö blef din lön.

Och dock ännu du så vänligt ler
mot mig, ehur jag dig brutit,
ehur från grenen jag tog dig ner,
där ljuf din vårdag du njutit,
ehur jag ingenting kan dig ge,
än blott med tjusning uppå dig se
och andas stilla din vällukt in
och glädjas att du är min.

O, finge jag åt en älskad brud
dig ge, du ljufvaste blomma;
men som en vind är min suckans ljud
i rymder öde och tomma;
och såsom du är mitt hjärta visst
en blomma, bruten ifrån sin kvist,
som ditt så flyger dess lif sin kos.
O, vissna, vissna min ros!

Afskedet.

„**G**odnatt, du goda flicka!
Godnatt ännu engång,
jag måste gå, det skymmer
och vägen är så lång.“

„Godnatt, du goda gosse, —
men glöm dock något kvar,
så har du skäl att komma
igen om några dar.“

Han gick, hon honom lyste
med lampan i sin hand;
så mörk var mörka locken,
så röd var kindens brand.

„Godnatt!“ — „godnatt!“ de sade,
förstulet blicken brann, —
och båda något glömde
för evigt hos hvarann.

Nattstycke.

Nu hvilar hon ljuft och stilla
† bak nedfäld rullgardin;
små ljufva änglar vagga
den slumrande saligt in.

Bland änglarna har sig smugit
en gud, och han vingar bär!
Hvem mände af dem få hvila
i natt hos min hjärtanskär?

En ängel: o, får jag dig föra
en stund till din barndomstrakt,
där tempelklockorna ringa
med sällsam tjusningsmakt?

En annan: o, får jag dig gifva
min harpa af renaste gull
och lära en sång dig sjunga
af himmelska toner full?

En tredje: o, skola vi flyga
med molnet i strålände brand
och skåda i månskenets silfver
mångtusende städer och land?

Då smyger den vingade guden
sig tätt till hennes famn
och lyfter på mörka locken,
och leende hviskar — ett namn.

Då spritter hon till, hon sträcker
mot honom sin hvita arm, —
hon rodnar med slutna ögon,
han hvilar på hennes barm.

Ögon blå.

Två skälmska, ljufva ögon blå
↑ mig följa, hvart jag än vill gå. —
Godmorgon, hviskar en röst så gladt
och, när det skymmer, godnatt, godnatt!

De skälmska, ljufva ögon blå
dock långt från mig som himlen stå,
och denna röst, som mitt hjärta rör,
det är i drömmen jag blott den hör.

De skälmska, ljufva ögon blå
mig ner i grafven lysa må —
och denna röst af min fjärran vän
i granen susa däröfver än.

Var det en dröm?

Var det en dröm att ljuft engång
jag var ditt hjärtas vän? —
Jag mins det som en tystnad sång,
då strängen darrar än.

Jag mins en törnros af dig skänkt,
en blick så blyg och öm;
jag mins en afskedstår, som blänkt.
Var alt, var alt en dröm?

En dröm lik sippans lif så kort
uti en vårgrön ängd,
hvars fågring hastigt vissnar bort
för nya blommors mängd.

Men mången natt jag hör en röst
 vid bittra tårars ström:
 göm djupt dess minne i ditt bröst,
 det var din bästa dröm!

Hjärtats sång*).

Hjärtat har ingen ro,
 † hjärtat törs intet tro,
 klappar i oro blott; —
 hvem har dess suck förstått?

Drömmar, — dess dröm är strid,
 vaknar, — och får ej frid,
 brister, — och kan ej dö,
 lågar i is och snö.

Hoppas, — och gäckas jämt,
 tviflar, — och af ett skämt
 lugnas, — för att igen
 klappa dess värre än.

*) Enligt en af skalden senare gjord omarbetning.

Strålande öga blå,
 hvarföre stråla så,
 tjusande leende,
 hvarför så himmelskt le!

Evigt du tog min ro,
 hjärtat törs intet tro, —
 ett blott det säkert vet,
 kärlekens evighet.

J ensamheten.

Det suckar i himmel,
 † det suekar på jord,
 och mänskorna sucka
 i sånger och ord.

Och hvart jag än blickar,
 är allting så skumt,
 så ovisst och dunkelt,
 så sorgset och stumt.

Då ville jag fly
 till den älskades bröst, —
 men fjärran hon vandrar
 och hör ej min röst.

Varning.

Lägg, yngling, handen på ditt bröst, —
+ hvad klappar rastlöst där?
Det kan bli dina dagars tröst,
en stjärna ljus och skär,
i stormens dan en ängels röst,
en eternell i lifvets höst, —
lek ej med elden där!

Lägg, yngling, på ditt bröst din hand, —
hvad klappar fridlöst där?
Det kan bli dig en helvetsbrand,
som all din ro förtär,
ett sår, som blöder utan band,
en afgrund utan ljus och rand, —
lek ej med elden där!

Septemberstjärnan.

Din skarpa stråle sticker i mitt hjärta,
+ du stjärna öfver jordens natt och smärta.
Du stiger mild och skön på himlaranden,
ett regn af ljus strör ut ur hvita handen,
det faller genom rymder mörka, tomma,
och dör här sist på någon vissnad blomma.

Och dock du ler, hur du naturen skådar
till vissning dömd, den ingen sol benådar.
Och dock du ler, fastän du inser genast
att all dess skönhet var ett sken allenast. —
Och om du blickar ner i mänskans sinne,
säg, ser du väl en bättre vår därinne?

Och dock du ler i himmelskt ljufva strålar,
 tils själfva skyn i himmelsk glans du målar.
 Hur kan du älska så den mörka natten
 och jordens öde land och dunkla vatten?
 Jag frågar dig, du stjärna i det höga,
 jag ville älska som ditt milda öga.

Du tusen vårar blomma sett och falla,
 och lika sköna, lika falska alla,
 du tusen tankar sett i ljus upprinna
 och liksom bubblor gyckla och försvinna, —
 och dock du vänder i din höga himmel
 ej ögat från de dunkla världars vimmel.

Ett fönster är du uti himlens salar,
 från hvilket Gud till mänskoanden talar
 och säger: „älska, strid och tro och hoppas!
 En vår ej dör: den, i min kärlek knoppas.“
 O, glimma, klara fönster! Du ej slocknar,
 hur omkring höstens grafvar natten tjocknar.

På professorskan S***s 40:de födelsedag.

Hvi står ditt hem i dag
 † i blommor och i strålar,
 hvi slår med högre slag
 hvart hjärta här i dag?
 Hvad är den fröjd, som mild och klar
 i allas blick sig målar?
 O, klinga sång till svar!

Vi fira här den dag,
 då första gång på jorden
 ditt varma hjärta slog,
 ditt milda öga log;
 då in du vegs till lifvets strid,
 en härlig seger vorden
 med kärlek, hopp och frid.

Så blef ett lif åt dig
 så lugnt och lyckligt gifvet,
 och kärlek innerlig
 med blommor strör din stig.
 O, bind än länge minnets krans
 i njutningen af lifvet!
 Det ler i hoppets glans.

Psalm.

↑
 ¶ från en himmel blå och klar
 ↑ så vänligt ser Guds öga
 från minsta grand som jorden har
 till stjärnan i det höga.
 O, se ock i mitt hjärta ner
 med nåd och kärlek, då jag ber.

Gif mig en sann och ödmjuk tro,
 gif mig ett renadt hjärta,
 åt själen hopp och himmelsk ro,
 mig värna från den smärta,
 som ångern väcker, då man gjort
 hvad ej var rätt, hvad man ej bort.

Men jag är syndig, svag och arm,
 hur skall jag troget vandra,
 om ej jag får mot Jesu barm
 mig luta som de andra.
 Hos honom blott är frid och tröst,
 det fann Johannes vid hans bröst.

Vår inre värld.

Gestalter sväfva för mitt inre öga
 och nicka vänligt från en fjärran strand,
 än barndomsvänner från det ljusa, höga,
 än ungdomsbilder ifrån jordens land.

De hviska mig så mången härlig saga;
 i ljuf förklaring böljar tyst min själ.
 Än le de gladt, än sörja de och klaga,
 men alla ge mig af sin känsla del.

I, sångarns sällskap och hans skönsta minnen!
 Hur lycklig mänskan är! Hvad skönt hon ser
 utom sig, spridt omkring för spridda sinnen,
 i ordnad skönhet inom henne ler.

Där skapar hon en värld af sina minnen
så lugn, så skön. I himlen, andens hopp,
skall jag förklarad se med nya sinnen
dem gå kring mig i evig skönhet opp!

Student-sång.

Ntu, bröder, må vi sjunga
↑ en rask och samfäld kör!
På oss studenter unga
så gärna Finland hör.
Så må då sången skalla
alt upp till polens rand,
tills finska hjärtan alla
stå lyssnande i brand!

Från Bottenvikens stränder,
 vår bildnings gamla bygd,
 ifrån Karelen's länder,
 den finska sångens skygd;
 från trakt, där norrskensflamman
 omsprakar snöklädd pol,
 vi strömmat hit tillsamman
 för fröjd och lif och sol.

Hvart hjärta står i lågor
 på fjäll, i skog, i dal.
 Du räknar hafvets vågor,
 ej våra drömmars tal.
 De äro blott ej drömmar,
 de blifva verklighet,
 så sant som dagen strömmar
 i morgonrodnans fjät.

Som stjärnan står i natten
 med skuggor rundtomkring
 och hvälfver silfverskatten
 och fruktar ingenting,
 så skall det ädla lefva
 och blomma i vår barm,
 som skuggan ondskan bäfva
 så mörk och tom och arm.

Friskt mod i lifvets stunder,
 friskt mod i dödens famn!
 Det låga skall gå under
 förutan barn och namn.
 Det eviga, det sanna
 ej krälar fram i grus,
 det går med öppen panna
 igenom natt — i ljus!

Så må då sången skalla
 alt upp till polens bloss!
 Se, Finlands släkten alla
 de hoppas uppå oss!
 Omätlig är vår bana,
 men blicken målet når.
 Framåt! — Vår enda fana
 är fädrens röda spår!

Ottos julafton.

Där sitter en gosse vid skeppsdäckets rand,
 † ett barn på den stormiga vågen.
 Han ser utåt hafvet, där syns intet land,
 det skymmer kring seglen och tågen.
 Nyss smekte en hafsvind hans böjliga hår,
 men kunde ej torka ur ögat den tår,
 som föll utan spår
 uti hafvet.

„Och nu är det jul i mitt fädernehem,
 små ljus uti granen där gunga,
 och syskonen alla — välsigne Gud dem! —
 kring grenarne dansa och sjunga.
 Och Pappa och Mamma se gladt på de små,
 men lille sjömannen de minnas väl då,
     som ensam får gå
     öfver hafvet.

Till Gud de visst bedja för honom en bön,
 det blifve min julklapp, den bästa!
 Som gyllene sky under himmelen skön
 den följer mig, hvar vi ock gästa.
 Och ej är jag ensam . . . med mig är ju Gud,
 och syskonens tankar och himmelens bud
     i stormarnas ljud
     uppå hafvet.“

Och upp mot den blånande himlen han såg, —
 där logo små stjärnorna klara.
 Så sällsam, så hoppfull, så glad blef hans håg,
 som själf han ej kunde förklara.
 Och snart bland matrosernas gamman och skratt
 sof gossen i kojén och drömde så gladt
     i signefull natt
     uppå hafvet.

På balen.

† balsalongens skimmer
 † log sorgset Glädjens blick —
 hon var ej inviterad,
 hon där osynlig gick.

Blott Äran med sin stjärna
 där stolt och synlig stod,
 och rikedom, som skyler
 med guld sitt låga blod.

Kurtisen och Malicen
 här äfven fått sitt rum —
 men obekant gick Glädjen
 igenom salen stum.

Hon såg i de dansandes hjärtan,
 hon såg en bleknande vår,
 hon hörde de tvungna orden
 och löjet i deras spår.

Ett bittert, besynnerligt vemod
 då genom salen drog —
 så dunkelt lamporna lyste,
 så sakta musiken dog.

Den lyckliga familjen.

Den älsta sonen en morsgris blef,
† den andra lat uppå gatorna dref,
för trolös fästmö den tredje dog,
den fjärde henne till hustru tog,
den femte kastad på gillstu'n blef,
den sjätte och yngste verser skref —
och fadern skrek: o, dog jag så visst!
Det värsta, det värsta det kom till sist.

Skolfuxen.

Jag var i forna dagar kung,
† en kung så säll, då jag var ung.
Mitt rike var den hela värld,
jag tog den in med tankens svärd,
och sanning, frihet, ljus och rätt
jag strödde kring så lätt, så lätt.
Nu — vill min bild du se?
Nu sitter jag vresig och gnatig och bister,
en lärd och förtorkad och fattig magister —
och „buffeln“ jag kallas på spe.

Jag hade förr ett ideal,
 en ros så skön i bortgömd dal.
 På glädjens ban, på sorgens stig
 hon följde lika vänlig mig.
 Fast ljuf en drömbild blott hon var,
 hon dröjde länge, länge kvar,
 tils fodret blef för skralt.
 Nu bäddar en gråhårig „Maja“ mitt läger
 och sopar och dammar och skurar och säger
 att matfrun vill hafva betalt.

I glada vänners fria lag
 jag glömde mången tråkig dag,
 och drufvan göt sitt varma blod,
 i eld och rosor kinden stod,
 och hoppet log och sången klang,
 i fröjdraketer tanken sprang,
 ej hängdes nånsin läpp. —
 Nu pluggas Brunérs grammatik hela dagen,
 så gamla magistern får ondt uti magen
 och tyst tar i skåpet sin knäpp.

En fröjd ändå på gamla dar
 för tråk och bråk mig ersatt har:
 en näsvis pojke nyss i kolt
 framför mig står som yngling stolt,
 och trycker gamla lärarns hand,
 sin framtidsdröm med blick i brand
 han täljer, tyst jag hör.
 Då värmas de gamla, försoffade sinnen,
 då vakna de eviga, älskade minnen —
 jag ej med en suck honom stör.

Den profana kritiken.

Hn ung konstnär i Athen, den staden,
† där snillen växte som frukt bland bladen,
han hade huggit af sten en bild,
en skön gestalt både stolt och mild.
Apollo skulle den där framställa
och som en urbild af skönhet gälla.
Men full af ifver nu konstnärn lopp
och stälde den uppå torget opp.
Att höra hur man hans värk bedömde,
han själf sig unnan i hopen gömde.
Där kom en kritiker gammal och tung,
han tykte bilden se ut för ung,
där framsprang skallig och tunn en annan:
„för fet är guden, för låg i pannan.“
Där kröp en kyckling utur sitt ägg,
för långt han tykte Apollos skägg.
Där kom en pösig patron, han sade
att guden hade för usel vade.

Där skrek en oppnäst mamsell med tant:
„han snabel har som en elefant!“
Där svor en skräddare, fromt tillade:
„hur fräkt! Om ändå han byxor hade!“
Där var stenhuggaren ock tillreds:
„den stenen passar ju ingenstäds!“
Konstnärns medbröder de värsta voro,
från upp till ner de med bilden foro:
„hur många fel uti smått som stort!“
Det värsta var dock, att han den gjort. —
Och konstnärn, vred att på mera höra,
gick hem — att nya statyer göra.

Åsnan på examen.

Sultanen han satt i sin mjuka divan:
„inkalla min storvizir!
Han skall vara fiffig af själfvaste fan;
vid det jag ren utledsen blir.
I dag det mig lyster att pröfva min man.
Låt se, hvad den gunsti' herrn kan.“

Viziren kom in och i golfvet sig slog:
„hvad vill ni er ringa slaf?“
Och paschan en rök utur chibuken drog
och dystert det svaret gaf:
„det sägs ni den visaste är uti stan;
lär min åsna läsa koran.“

Viziren blef gul som en kramad citron:
„omöjligt, o herre, det är!“
„Nåväl“, röt sultanen i vredens ton,
„vid Gud och profeten jag svär,
lär ni ej min åsna att läsa i bok,
så hänger jag upp er på närmaste krok.“

„Profeten mig hjälpe! Er vilja ju är
min lag i evinnerlig tid.“
Och bort går viziren och puttrar och svär,
och åsnan, den lunkar bredvid.
„Det har man för visheten! Hängd jag nu blir.
O, vore jag åsna och åsnan vizir!“

Dock, karlen var fiffig som själfve Le Tort;
ett medel i nöden han fann.
Ett korn vid hvar punkt i koranen han sår,
där lågo de tätt vid hvarann;
och åsnan fick lära att söka sin mat
i heliga boken, begagnad som fat.

Alt tunnare kornen nu sådde han ut,
 alt större blef åsnans aptit.
 Med tungan den vände hvar sida till slut
 och läste med synnerlig flit.
 Och såg den ett korn på sitt heliga fat,
 den skrånade gladt som den fått pastorat.

Och sedan den fastat en dag och fått skick,
 så leds till sultanen dess fjät.
 Med hufvu't på sned den begrundande gick,
 så from som en hungrig asket.
 I salen på bordet där låg en koran,
 kring den sutto alla förnämsta i stan

Upp slog nu viziren den heliga bok,
 och examinandus steg fram
 och vände hvar sida så flitig och klok
 och kvidde af hunger och skam;
 men hur han studerar från upp och till ner,
 i boken ett endaste korn han ej ser.

Förvåning till stenar församlingen slog,
 det var ett för kosteligt djur!
 Sultanen i skägget med undran sig tog:
 „vizirn är en äkta filur!
 På fläcken han genast professor skall bli,
 och åsnan dervisch i mitt fästuteri!“

Hans Helighet åsnan till titel nu fick
 och hafre i krubba af gull.
 Stolt i processioner bland paschar han gick
 och hopen af undran var full,
 där han som ett helgon i gloria sken,
 men annars ett tecken på fetma hos fän.

Så ställes han en gång igen för koran.
 Men boken han den och den ger,
 han ylar och sparkar för folk och sultan.
 Viziren till jorden föll ner:
 „o, herre, hör själf huru framåt han gått!
 Han läser ej mer, -- nu predikar han blott“.

Sommarvisa.

Här på denna gröna plan,
↑ här bland pustar lätta,
långtifrån den heta sta'n
låt oss ner oss sätta.
Skuggan här är frisk och sval,
gräset högt på äng, i dal;
sommarsol i viken
ler i sommarmoln så huld,
djupets blåa riken
vagga i dess guld.

Snöhvitt segel dyker opp
fjärran där på fjärden,
flaggan fladdrar stolt i topp,
lycka till på färden!
Anden fram ur vassen går,
pärlor öfver vingen slår,
fisken stimmar, glittrar
fram i lugnet invid strand,
och i boet kvittrar
fågeln till ibland.

Vid den milda, gröna jord,
o, hur ljuft att hvila.
Sköna sommardag i nord,
dröj, du får ej ila.
Flyn ej svalor från vår strand
bort så fort till andra land.
Snart är hösten inne,
skäran öfver åkern går; —
sommarn är ett minne,
hoppet all vår vår.

Det utesägliga.

När något skönt oss möter och förtjusar,
okuffligt ett begär betar vår själ,
att af den glädje, som oss då berusar,
åt världen som en broder gifva del.
Från suck till blick, från blick till sång — dock orden,
hur rika, böjliga de vara må,
hur de ta skatt från himmelen och jorden,
de ingen känsla tecknat fullt ändå.
Ett utesägligt fins i fröjd som smärta,
en pärla, sluten för hvar kunskapstörst,
gömd innerst för oss själfva i vårt hjärta —
en fond, som bortom grafven öppnas först.
Det är det eviga i mänskosinnet,
hvarur frisk dagg hvar morgon gjuter sig
på hoppet, som vill vissna, och på minnet,
som annars blektes här på skuggors stig.

Det kan ej höras. Beethoven ej skrifvit
så djup musik, som klingar i oss då,
när själf vår själ ett strängaspel har blifvit,
och högste Mästarn spelar däruppå.
Det kan ej målas. Så ej färg sig bryter
på konstnärns duk mot ljuset ren och skär,
som detta skimmer, hvori världen flyter
för våra ögon, då det drömmer där.
Det bor i hjältens blick, då han i striden
sin glafven för. Ej ser han blod och mord,
men bakom purpurskyar ser han friden
och döden ej, men frälsad fosterjord.
Och det är det, som himmelskt skimrar i
den frommes öga, när ur stoftet fri
sitt lif han öfverskådar sista gången
och lyssnar ren och ler mot änglasången.
Och det är det, som bor i ungmöns dröm,
då af sin kärlekslycka ljuft medveten
hon talar med en blick som lifvet öm,
som grafven stum och rik som evigheten.

Dvärgens hämd.

Det står en dvärg i bärgets natt.
 Han hamrar och smider på guldets skatt,
 det glöder, det hvitnar på gnistrande håll.
 Han hänler och sjunger med röst så gäll:

Från sol och värme och blommor och träd
 oss mänskorna drifvit i bärget ned.
 Vi hata den stolta, den roflystna ätt,
 vi hafva ett tärande gift dem beredt.

Vi smida i fjällen det flammande guld,
 som mänskan fördärfvar och störtar i skuld.
 Vi hafva i vilda, stupande schakt
 försåtligt skymtande ned det lagt.

Vi ge det en glans så underbar,
 som mänskans hjärta allsmäktigt drar,
 hon störtar efter dess granna glöd
 från sol och himmel till natt och död.

Det faller svärdet ur hjältens hand,
 det bryter ed och förräder land,
 förgiftar kärlekens rosenband
 och skapar stöld vid Guds altarrand.

Det dödar oskuld i tärnans barm
 och gör sen själen på tro så arm.
 Det bräcker ynglingens glada mod
 och sprider is i hans varma blod.

O, glimma metall i gnistrande prakt!
 Du hatets hammare dåna med makt!
 Fördärfvad människors ätt förgår,
 och jorden åter engång blir vår!

Lokomotivförarn.

Fj ro, ej rast.
† Med blixstens hast
i kolmörk natt
vi flyga fram.
Se, trädets stam!
Hör bärgets skratt
vid färdens skalf
i klyftans hvalf.
Där lyser matt
signalens eld
i fjärran dæld.

Framåt, framåt
på mäktig stråt
du jättehäst,
som frustar dof,
vid vagnen fäst.
Den kraft, som i
naturen sof,
vi gjorde fri,
då eld och haf
i brudsäng smög
intill hvarann,
och kyssen brann!
Och ångan flög
med bådass makt
i silfverprakt
ur kampen opp.
I järnfast kropp
till evig slaf
vi bundit den.
Du rasa må,
du gudason,
att fri igen
vårt värk med dån
i stycken slå.
Ju mer du slår
på fängslan, se!

Dess raskare
 det framåt går.
 Då svigtar bro
 af fur från mo —
 ett bärgfast värn —
 likt lösan sand.
 Då gnisslar tand
 af härdadt järn.

Du vrider vals
 i sömnlös natt
 med dystert knot,
 med mäktigt hot;
 men på din hals
 har tanken satt
 bevingad fot.

Mer snabb än du,
 mer stark ännu
 är den ändock,
 och dag och natt
 arbetar ock.

Och jord och haf
 och lif och graf
 ge den sin skatt
 sen tusen år —
 och den är vår!

På segerstråt,
 i facklor tänd,
 oss följ, framåt
 med stormens dån,
 du gudason,
 vid hjulet spänd!
 Triumfhvalf stå
 de sprängda bärg,
 och gnistor slå
 i brokig färg
 som blommor på
 den väg vi gå!
 Då blir hvar vagn
 en segervagn,
 som bärer fram
 vår stolta stam —
 och mänskors släkt
 i kungaprakt,
 i tiggardräkt
 ser stolt sin makt.

Hvad flammar där
 i dunkel dal?
 En grön signal,
 en varningseld!
 Det fara är.

Du slaf, tag rast,
 Du fart, blif fäld!
 Var aktsam, blick! —
 Ett sidokast,
 en enda klick --
 vårt stolta tåg
 i stycken låg.
 — För tusende
 nu väl och ve
 stå i min hand.
 Alt är så tyst,
 ej knäpp, ej knyst
 i graflik natt.
 Och facklans brand
 så hotfull står,
 och bäfvande
 med fart så matt
 vaggonen går.

Den dystra eld
 i dunkel dæld,
 som kvar oss höll,
 nu äro vi
 igen förbi. —
 En daggtår föll.
 Det ljusnar ren.

Ett rosensken
 på skogens topp
 den mörka står.
 Bakom oss går
 visst solen opp.

Flyg åter nu,
 min eldhäst du,
 med dagens lopp
 mot fält och bygd
 i värksam dygd!
 Hvad stim och brus
 ur grönlädd dal
 i morgonbrand!
 Godmorgon ljus
 och folk och land!
 Där är station.
 Ljud högt signal
 i klarnad zon!

Saknadens oro.

Hvar dag vi hinna med tusen ord
och med tusen känslor också;
huru hastigt förändras ej alt på jord,
och hur trofast man hoppas ändå!

Gjut ett enda ord i den älskades själ
af den kärlek, som eldar ditt bröst —
och hoppas, du dåre, o hoppas du väl
att hon evigt sen minnes din röst?

Ack tusende vindar komma och dö,
och tusende vågor förgå,
med slitna segel i stormig sjö
drifs människohjärtat därpå.

Mot mig, då fjärran du, älskade, är,
en förrädare blir hvar sekund;
men för mig du blommar så skön, så när,
som jag såg dig den festliga stund.

För jordens anblick står solen så
hvar dag i sin strålände dräkt, —
men männe du vet, du sol i det blå,
hvad i jordens hjärta du väkt?

Männ' du vet att dess grönska, dess blommor, dess prakt
utaf kärlek till dig blott bestå,
att du väkt i dess barm en längtans makt,
i hvars eld hon engång skall förgå.

1861.

Fantasi.

Min ungdomsängel, mitt klara ljus
på lifvets skymmande väg är du;
som eolsharpan i stormens brus
jag hör din stämma, — jag hör den nu.

Hur ljuft du talar! Det är musik
och färg och skimmer uppå engång.
Mitt bröst blir varmt och min själ så rik,
att hvarje suck strömmar ut i sång.

Då tycks mig världen så ljus och skön,
som hade aldrig ett ondt där rådt,
och jorden blomstrande, frisk och grön,
som om där aldrig en vår förgått.

I dagens oro, i nattens dröm,
du ljufva ängel, o blif mig när! —
Bland blommor flyter min lefnads ström,
och himlen du i dess sköte är.

1861.

Marssnön.

Den svala snön därute faller
† och täcker marken mer och mer,
de lägga sig de hvita stjärnor
i hvarf på hvarf längs jorden ner.

Håll slutet än o, vår! ditt öga,
sof godt i blid och vänlig snö —
dess mäktigare skall du blomma,
dess rikare skall sen du dö.

1861.

Kaisaniemi-visan.

Solen börjar skina, dimman löser sig,
† snön den hvita, fina glänsar på hvar stig.
Talgoxen kvittrar på en löflös gren,
vinglasat glittrar uti solens sken.
Uppå alla kanter flickor, mammor, tanter,
kjolar långa, små, hvita, röda, blå
kring oss stå.
Hör hur de prata, se hur de le
flammor och fästmör alla in spe.
Kling, klang, gutår! Stämman upp: nu är det vår.

Vi hafva en lag, som är årsbarn med
 vår tro på en rättfärdig Gud.
 Ej våld, ej list skola bryta den ned,
 och för alla gäller dess bud.
 Bevara, o Gud, vår kraft, att än
 vi stå för vårt land som finske män!

Vi äro ett folk, vi bevisat det nog,
 då fara oss hotat och nöd.
 I svärd förbyttes hvar yxa, hvar plog,
 och då gälde lif eller död.
 Bevara, o Gud, vår kraft, att än
 vi stå för vårt land som finske män!

1861.

Flickan och vågen.

Flickan:

Bölja, i silfver bruten
 skummig i slupens för,
 stackars du lilla bölja,
 ack, hur man ondt dig gör!

Lugn i din klara hvila
 sof öfver djupet du.
 Stackars du lilla bölja,
 fåfängt du stretar nu!

Vågen:

Flicka, mig ej beklaga.
 Gladt öfver dunkla djup
 bär jag på silfverarmar
 mänskornas vackra slup,

älskar de fina former,
 offerar så gärna mig,
 speglar i blåa blicken
 vimpeln, som doppar sig.

Hvad var jag förr? En bubbla!
 Viste man hvar jag fans?
 Nu har jag kraft och stämman,
 skimmer och fröjd och dans!

Flickan:

„Stackars du lilla bölja“,
 sade jag, bölja, så? —
 Lyckliga lilla bölja,
 vor' jag en våg också!

1861.

Poeterna.

Fantasier, fantasier
 plåga stora, små poeter.
 Om kritik ej upp dem ätit,
 fantasin dock upp dem äter.

Brustna fröjder, vilda lågor
 de i sina bläckhorn bruka;
 men i hjärta som i hjärna
 ha de en än värre sjuka.

Som vulkaner eld de spruta
 och Vulkani tjänst förvalta.
 Han var halt på ena foten,
 de på alla fötter halta.

Ack, de halta, ack, de halta,
 hvar de ut i lifvet vandra,
 taga intryck af det minsta,
 aldrig lugna som de andra.

Ack, de halta, ack, de halta
 ock i sina kunskapsstycken:
 ästetiken och religionen
 svärja mot hvarandras tycken.

Ack, de halta, ack, de halta,
 stödda på antikens käppar
 och med romantikens suckar
 uppå sina bleka läppar.

Ack, de halta, ack, de halta,
 värst dock af affärsmän dömas:
 vers bak debetsedeln pluttras,
 fordringar och skulder glömmas.

Ack, de halta, ack, de halta
 ock, när de kring flickor kryssa:
 längta, drömma, famnta molnen,
 skrifva, där de borde kyssa.

Ack, i ett som alt de halta,
 båd' på bockfot och på lamfot,
 i det onda som det goda,
 uppå bakfot och på framfot.

Krukan.

Jag såg en blomma
↑ en vår så skön
med ögon fromma,
på läppen bön.

Förföriskt log hon
emot mig så,
mitt hjärta tog hon,
min själ också.

Min blomsterängel
jag full af hopp
med rot och stängel
i famn tar opp.

„Nej, hämma gosse
din kärlekstörst,
du måste skaffa
en kruka först!“ —

„Men ack, en sådan
jag icke har,
och ej i lådan
en penni kvar!“

Jag blomman stälde
igen i sand.
En tår hon fälde
uppå min hand.

Nu böjd af åren,
jag kruka har,
men hvar är våren
och blomman, hvar?

Mygg.

Vi äro så små,
vi växa så tätt.
Sök fatt att oss få.
Det sker ej så lätt.
Bland stickor och strå,
i trädgård, på mo,
i luften den blå
vi allestäds bo.
Hvarthän du dig rör,
utaf oss du hör:
Surrrrrr!
Låter det inte fint eller hur?

Där sitter en tok
så vis vid sin bok,
funderar just på,
hur världen mänd' gå.
Då sticka vi in
vår gadd i hans skinn.
Aj! skriker han till —
och världen står still.
Och åter vi fly
och skratta och bry:
Surrrrrr!
Låter det inte fint eller hur?

En kung på sin tron
det är en person,
så mäktig och stark —
som Noach i ark.
Se, alla på knä
hans värde tillbe.
Men innan han vet
har hans majestät
på näsan oss små.
Kung, fångsla oss då!
Surrrrrr!
Låter det inte fint eller hur?

En älskande mö
 af rosor och snö
 i lunden så ömt
 med älskarn sig gömt.
 Då slå vi oss ner
 på munnen, som ler.
 Piff! där fick hon sitt.
 Må harmas hon fritt.
 Hon kan oss ej slå,
 vi äro för små.
 Surrrrrr!
 Låter det inte fint eller hur?

En talare står
 bland folket och slår
 med flammande ord
 alt lumpet till jord,
 och just som han är
 i farten så där,
 på tungspetsen, aj!
 han får sig, blir haj.
 Han stammar, han står,
 man skrattar, man går.
 Surrrrrr!
 Låter det inte fint eller hur?

Oändeligt stort
 vårt rike är gjordt.
 Oändeligt små
 omkring där vi gå —
 och om en du ock
 med möda får fatt,
 fins tusende dock
 att göra dig spratt.
 Blott blotta en prick,
 strax heter det: stick!
 Surrrrrr!
 Låter det inte fint eller hur?

1861.

Ett brunnsafsked.

Sista glaset, sörjd af mången
↑ hon, vår älskling, drack,
och åt skänkfrun sista gången
sade ljuft sitt tack.
Klädd i hvitt — i hemlandsfärgen —
som en ros i snö,
hon åt lunderna och bärgen
nickar sitt adjö.

Alla hennes vandring följa
där hon bort nu går.
Uti fällda kalkar dölja
blommorna sin tår.
Men med rosor nu på kinden
hon så glädtigt ler,
och den milda sommarvinden
afskedskyssen ger.

Oskuld och behag bestråla
stigen, hvart hon går.
Lätt i rosor kinden måla
hennes sexton år.
Skönhet sig för hennes fägring
ödmjukt böjer ner,
tviflarn ser en himmelsk hägring,
bitterheten ler.

Oberörd af världens vimmel,
 blott med blicken för
 dygd och skönhet och den himmel,
 dit hon redan hör,
 så hon kom, med samma sinne
 bort hon sig beger.
 Sjung, min sång, ett himmelskt minne!
 Nu hon syns ej mer.

1861.

Vågen.

Fall undan klara bölja!
 Hvi skall du rastlöst skölja
 väl längre klippan så?
 Hur än din tår den höljer,
 hur den din suck förföljer,
 förblir den hård ändå.

„Jag kommit och jag ilat,
 jag stormat och jag hvilat;
 blef klippan större? Nej!
 Ren föll en gång från randen
 en skärfva ner i sanden.
 Jag faller undan ej.“

1861.

Är gamla gömmor.

Was will die einsame Thräne?

Heine.

I.

När hjärtats vär har vissnat bort,
† vår ungdomskärlek rik och varm,
hur tomt blir lifvet innan kort,
och världen tycks så mörk och arm.

Vår enda fröjd är minnas få,
hur ljuft vi älskade en gång,
och läsa om från tider då
ett gammalt bref, en bortglömd sång.

Och själfva saknan sakna vi.
Vårt kval vi ville gråta bort;
men alt far ögat kallt förbi —
det skymmer blott, förblifver tort.

II.

Alt på jorden, när det dör,
får att hvila i, en graf.
Hjärtat blott, det döda hjärtat,
vet ej hviloläger af.

Och ditt hjärta det är dödt,
där är vinter, där är natt,
fast det går igen och spökar
stundom under fröjd och skratt.

Tror du att man det ej ser,
hur du än det dölja vill? —
Ofta smärtsamt midt i skrattet
har jag hört det spritta till!

III.

Må de lycklige sjunga om ungdom och fröjd
och om frihet och fädernesland.
Må de sjunga om sanningens strålande höjd,
och om kärlekens heliga brand.

Må de sjunga hur stunden flyr bort som en dröm,
 huru drufvan är varm, huru tärnan är öm,
 hur i lifvet ler Gud såsom sol öfver sjö —
 jag vill krossa min lyra och lyssna och dö!

IV.

När barn få en sticka i fingret,
 de skrika tils trötta de bli,
 får en yngling en flicka i hjärtat,
 strax skriker han — poesi.

Och skrattar hon, jord och himmel
 han svärtar med gallbittert bläck. —
 Där stå nu jord och himmel
 så mörka som i en säck.

För ett fnurr af en liten näbba,
 är hela världen på tok. —
 Väl, om det ej blir värre
 däraf än en dålig bok!

1861.

I en Spaniors album.

Här i Spanien, där i Spanien,
 långt uti det sköna söder,
 rosor och jasminer dofta,
 myrten grönskar, drufvan glöder.

Här i Suomi, här i Suomi,
 uppe i den kalla norden,
 kort är sommarn, själfva blomman
 hvit som vintern öfver jorden.

Där i Spanien, där i Spanien
 mörkögd tärna gladt sig svingar,
 blicken blixtrar, rosenmunnen
 ler och kastanjettan klingar.

Här i Suomi, här i Suomi
 drömmande hon inne sitter,
 lyssnar hur en ensam fågel
 höjer i en gran sitt kvitter.

Där i Spanien, där i Spanien
 stolta äro männens sinnen
 och från stora fäders tider
 ha de ärorika minnen.

Här i Suomi, här i Suomi
 ringa äro våra minnen,
 blott den framtid, som vi drömma,
 skapar stolta våra sinnen.

Och just därför detta landet
 högst är älskadt uppå jorden.
 Hvert vi komma, vändes blicken,
 emot stjärnan bort åt norden.

Säg i Spanien, nämn vårt Suomi,
 kulna landet upp vid polen,
 men där hvarje hjärta flammar
 varmt därför som södersolen.

1861.

Den 10:de november 1861.

(Till professor F. L. Schauman och dess maka).

För silfverbröllopskväll! I frid och lycka
fem lustrer utaf kärlek flytt för er.
Den bästa sång på dem ej kunde trycka
ett högre sken än värkligheten ger.

Er silfverbröllopskväll! I rik förhoppning,
du ädla par, kring dig hvad blommor stå.
Såg du för tjugu år den älstes knoppning? —
Där ler en ängel än med ögon blå.

Er silfverbröllopskväll! Och än så unga
till själ och hjärta stån I bland dem kvar.
Lätt är det silfver årens hand den tunga
på mannens hjässa stilla snögat har.

Er silfverbröllopskväll! Den skymmer sakta,
och klara stjärnor gå på himlen opp,
och ljusets änglar en gång få betrakta
på jorden skönt uppfyldt ett ungdomshopp.

Er silfverbröllopskväll! Ej prydda borden,
ej facklors festglans, hjärtat firar den.
Du make, länge lef för fosterjorden,
för hemmet båda — och för himmelen.

1861.

Till sånggudinnan.

Fru Sånggudinna, länge har
jag Er med snömos kurtiserat,
och Ni har gett mig samma svar
och allmänheten jubilerat.

Kanske att vi slå upp ändå
en slik förlofning. — I mitt tycke
Ni kunde snart åt mig bestå
ren ett och annat bättre stycke,

där rim och socker, slisk och slask
ej altför mycket spelrum hade,
men tanken frisk och metern rask
en sak, men en som håller, sade.

Till mig själf.

Min kära gosse, svara mig,
hvad skall det en gång bli af dig?
Du lätjas och du pratar bara,
men kan du också lifvet svara?

Du äter och du dricker bra,
kan äfven timmerstockar dra,
då du herr Kleinehs biffstek smälter
och hvarken vakar eller svälter.

Hur blef du skapt på fötter två,
det har jag länge tänkt uppå,
om ej för att på detta sätt
till hvila oftare ha rätt.

Till sånggudinnan.

Fru Sånggudinna, länge har
jag Er med snömos kurtiserat,
och Ni har gett mig samma svar
och allmänheten jubilerat.

Kanske att vi slå upp ändå
en slik förlofning. — I mitt tycke
Ni kunde snart åt mig bestå
ren ett och annat bättre stycke,

där rim och socker, slisk och slask
ej altför mycket spelrum hade,
men tanken frisk och metern rask
en sak, men en som håller, sade.

Till mig själf.

Min kära gosse, svara mig,
hvad skall det en gång bli af dig?
Du lätjas och du pratar bara,
men kan du också lifvet svara?

Du äter och du dricker bra,
kan äfven timmerstockar dra,
då du herr Kleinehs biffstek smälter
och hvarken vakar eller svälter.

Hur blef du skapt på fötter två,
det har jag länge tänkt uppå,
om ej för att på detta sätt
till hvila oftare ha rätt.

Geniens hämd.

”Ställ i dag till mig din gång!
En artist jag bjuder på.
Han skall under vin och sång
mig en tafla måla få.“
Alt i ordning ställes nu,
konstnärn midt i laget står,
och på timmar sex å sju
värket helt ur penseln går.

Hopens bifall sorlar gladt:
Skål, du målar som en karl!
Penseln kastas, med ett skratt
han det fyllda glaset tar.
Muntert flyr nu kvällens fest,
tills med fröjd för flera dar
tumlar bort den siste gäst —
ensam blir konstnären kvar.

Och med lampan i sin hand
vid sitt nya verk han står;
dystert mörknar ögats brand,
handen öfver pannan går.
Kallt på honom taflan ser,
den ej lif för honom har;
ej han kan förtjusas mer —
icke som i forna dar.

Och han säger vemodsfull:
 o, hvart flög du fantasi?
 Ej vi ringar bytt af gull,
 skulle dock jag sviken bli?
 Ej så falsk jag trodde dig,
 när i forna dagars lopp
 du allena satt vid mig,
 full af kärlek, tröst och hopp.

Hastigt af en sol i glans
 som försvunnen taflan är.
 Och i silfverskrud och krans
 står en himmelsk genie där,
 och hon talar: bröt väl jag?
 Rösten klingar som musik,
 öfver rosigt sköna drag
 dallrar tåren klar och rik.

Jag har kyst din barnamund,
 jag dig vaggat mången gång,
 när din mor i nattens stund
 slumrade ifrån sin sång.
 Jag var med i hvar din lek,
 märkte när du var allen,
 satt med dig, när dagen vek,
 drömmande vid brasans sken.

Visade dig himlens ljus,
 jordens skuggor, marken grön,
 fradgans snö på vågens brus,
 klippans form så vild och skön,
 ut med dig på fältet gick,
 och med varma kyssars brand
 göt jag kraft uti din blick,
 göt jag styrka i din hand.

Mins du hur du svor att mig
 öfver allting hålla kär,
 mins du hur jag svor att dig
 evigt, evigt blifva när.
 Ve dig, stolte mänskosen,
 trodde du jag var din slaf,
 då till låga fröjders lån
 du en himlens ande gaf!

Icke till din ära, nej,
 steg jag ner ur gudars sal,
 till en själfvisk njutning ej
 tom, bedräglig, falsk och fal,
 till det skönas ära blott;
 oförvanskligt det består.
 Lef det lif af jord du fått!
 Jag till himlen återgår!

Den fromme.

Vid Kristi kors i stilla bön
 är ljuft att världen glömma,
 vid Kristi kors i tro så skön
 är ljuft om himlen drömma.

Vid Kristi kors en evig fred
 jag slöt med lifvets skiften. —
 När jag är död, prydd, broder, med
 dess segertecken griften.

Stjärnan.

När ler en stjärna på himlen blå
och ser genom natten till jorden,
och jorden är mörk, men hon strålar ändå,
jag ville jag kunde den stjärnan förstå.

Hon bor där i himmelens klara blå,
dock älskar hon mörka jorden.
Hon hör på dess böner, hör hur de förgå
med stunden, med vinden, dock ler hon ändå.

Du vet kanske mycket, som jag ej må,
om hvarför så mörk är jorden,
och hvad du ej vet, det tror du ändå —
och strålar och älskar på himmelen blå,
du stjärna högt öfver jorden.

Alt i lifvet är ej sol.

Alt i lifvet är ej sol,
alt i lifvet är ej natt,
som en morgonljusning klarnar
alt omkring oss småningom.

Alt i lifvet är ej vår,
alt i lifvet vinter ej,
lef i kärlek — alt försmälter
i en solomstrålad tår.

Sök ej i det högsta alt,
i det lägsta bor ock Gud —
under jorden ligger grafven,
är dock salighetens dörr.

Vid min älsklings sida.

Vid min älsklings sida vill jag
drömma att jag sitter här,
rår ej för dock att mitt hjärta
tysta kval i djupet bär.

Drömma vill jag, att hon frågar
om mitt dystra löje då.
Himmelskt huld och ljuf hon lyssnar.
Med en kyss jag svarar så:

Därför att i vida världen
du allen är sann och öm —
och dock är du blott en skugga,
såsom denna dikt en dröm.

Amors begrafning.

Här är grafven, där vi nu begrafva
Kärleken, den bleka, döda pilten.
Vackert ha vi honom svept i siden
rosenrödt och hvitt musslin och blommor,
fäst en myrtenkrans omkring hans hufvud,
lagt en lagerkvist uti hans händer,
Heines Buch der Lieder under kudden,
gömt hans båge undan längst vid foten,
att ej skälmen, om han skulle vakna,
hastigt, bäst vi gråta omkring grafven,
genomborrar oss på nytt och skrattar,
att med död på lek han så oss narrat.

Elegi öfver en käpp.

O, du min käpp — hvem kan sitt öde ana? —

† Du som jag troget öfveralt kringbar,
 du som på lifvets småstenslagda bana
 min trogna vän och hjälparinna var!
 I går jag ännu lätt och muntert slängde
 ditt späda spö, så böjligt, dock så fast —
 ack, när i dag jag åter så dig svängde,
 för sista gången var det, kryckan brast.

Mins du ännu, när jag dig köpte, stunden?
 Jag tror det var hos Göhle-Aspelin.
 Förutan prut blef vid mitt öde bunden
 din elfehand, så strålande och fin. —
 O, hur vi flögo sen i esplanaden,
 så ljuft och troget hållna af hvarann,
 så skön som du fans ingen käpp i staden,
 som jag så säll ej en förlofvad man.

Du fordrade ej kläder och presenter
 och i mitt ungarlsrum allen en knut,
 du drog ej med dig svågrar eller tanter,
 var alltid redo, när jag ville ut.
 Du alltid var med mig af samma mening
 och själfva stenen älskvärd kyste du,
 och ingen nyck vår trefliga förening
 som mången, mången annan, bröt i tu.

Om i en sak man om min mening sporde,
 jag upp till näsan höjde dig och teg,
 lät andra gräla, tils man alt afgjorde,
 och högt i aktning för min vishet steg.
 Fick jag en ledsam Bacchibror på halsen,
 jag svängde dig, tils han ur vägen gick;
 kom där en mö, hur sirlig gick ej valsen,
 hvare du flög, när hon min hälsning fick.

Hur afundsamt du sågs af mina vänner,
 hur sneglade hvar fiende på dig,
 och än min grannes arga pudel känner
 den tapperhet, hvarmed du värnat mig.
 Men ödet unnar mänskan ingen lycka,
 det slog ock dig, som det alt annat slår —
 en stump är nu ditt spö, en bit din krycka,
 förenas ej af sångens saknadstår.

Jag kunde till en svarfvare dig föra,
 men såsom förr du blefve ej ändå,
 jag kunde åt hos någon guldsmed höra
 och låta silfver kring din remna slå.
 Dock nej, dock nej, det blefve ej detsamma,
 jag dina Brustna bitar gömma vill,
 likt sköna minnen af en flyktad flamma,
 den enda fröjd som sorgen mer hör till.

Min vän.

En vän, hur ock min lott må bli,
jag har så redebogen,
han har förstånd, han har geni,
han är så fast, så trogen.
Och hvart jag går och hvar jag är,
han ger mig råd, är jämt mig när.

Så hände det sig häromsist
jag gick i giftasifver.
Han skrek: hvad nu? vet du så visst
att flickan nej ej gifver? —
Och medan jag i tvifvel gick,
en annan ja och flickan fick.

Jag då beslöt en elegi
till tröst i sorgen skrifva.
Han fick den första raden se:
hvad f—n skall detta blifva?
Du gör dig löjlig käre vän! —
Jag strök min värs och glömde den.

Jag tänkte att mitt kapital
i en fabrik förränta.
Häll, ropte han, din vinst blir skral
och snar konkurs att vänta!
Jag läste åter till mitt skrin
och bjöd min vän på ett glas vin.

Att ta en tjänst jag sist beslöt,
strax var han här och råde.
Han viste hur förtjänst mig tröt,
gräl, bråk och tråk mig spådde
så långt och väl, att ett tu tri
ansökningstiden gick förbi.

Ja, sade jag, för evigt blif
 min vän! Blott för den tanken
 han stälde genast till ett kif
 och bad mig dra för fanken. —
 Ack, längesen jag gjort det, men
 jag är, jag själf just denne vän.

Almqvist.

Monolog*).

Att våga eller icke är det första,
 † att lyckas eller icke är det andra,
 och däremellan ligger handlingen.
 I handling ligger lifvets makt, all lycka,
 all ära och all rikedom. Blott den
 bevisar att vi finnas. Hvad är tänka?
 Ett embryo till lif — hvad samvetskval?
 En sjuklig handlings mord emöt sig själf.
 Jag mycket tänkt, jag till exempel tänkt
 att intet högre finnes än förnuftet.
 Den tanken jag som mången öfvergifvit
 och flytt till tron, sagt där det högsta fins. —

*) Fragment.

Och medan jag i tysta böner ligger
 vid Kristi kors, så somnar jag och drömmar
 om sköna kvinnor, guld och glada lag.
 Ha! sällsamt huru fantasin dock flyger,
 den gycklaren, och visar oss att allt
 ett narrvärk är. Och själfva handlingen,
 hvad är den? En tillämpad fantasi.
 En ny gestalt uti det fastlagsspel,
 det brokiga, som heter lifvet eller,
 med litet längre titel, mänsklighetens
 utveckling till lycksalighet. Jag suttit
 och målat mången tafla därifrån.
 Det var min röl tils nu. Nu kommer där
 en skurk och stör mig. Hvad är mer naturligt
 än att jag stöter honom i kulissen?
 Det är en ursäkt dock som är för vanlig,
 för platt. Ack, verklighetens värld är full
 af bara platthet; skall man handla där,
 så bli motiverna de gamla kända,
 slutledningarna likaså. —
 På sned är världens anlete och växer
 på nytt på samma gamla sätt på sned.
 Hvad som var godt för några tusen år,
 hvad som var ondt, anses så nästan än.
 Väl pågår allt från tidens början dock
 en sammansvärjning mot det evigt lika

och enahanda; jämt uppträda män,
 som stämplas såsom rackare och bofvar
 för det de sökt att svänga om etiken
 i stort, allt från sin urgrund. Jämte dem
 fins andra dock som lyckats, stora kungar,
 som mördat uti gross, bankirer fina
 som stulit uti stort, och filosofer,
 som ljugit i systemer. Hyggligt folk,
 i sanning, fast misskände af partier.
 Jag vet det fins ett ondt, jag känner ju
 att själf jag ämnar nu ett brott begå,
 ett afbrott uti altets jämna gång.
 Och därför darrar jag. Allt kallas ondt,
 som gör en ondt; men är min darrning öfver
 och lyckas handlingen, så blir det onda
 ett godt, och får jag samvetskval däröfver,
 så blir det åter ondt. Så växlar hemskt
 i världen lifvets ljuft violblå färg —
 och dock är nattvioln så ljuf en blomma.
 Jag mycket älskat denna lilla blomma
 och ämnar skriva en roman om den,
 där hela handlingen sig vände blott
 omkring en blomma, och där blomman vore
 hjältinnan uti stycket, människorna
 bisaker blott. En underbar intrig
 och vackra ord, — och under allt en tanke,

lösaktig, djurisk som en Messalinas.
 Det vore ett problem; nå väl, låt se,
 blott denna sak är öfver, skall jag börja
 ta hand därom — men nu är giftet färdigt.

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —

För dig jag sjunger.

För dig jag sjunger, om jag eger kvar
 en ton, som mild och klangfull än sig rör,
 för dig, som mer än all min kärlek har,
 för dig, som salighet och frid tillhör.

Jag söker i min andes mörka vrår,
 om ingen pärla fins bevarad än,
 som vore värd att få ditt blonda hår
 besmycka — — — — —

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —
 — — — — —

Vill du komma med mig?

Vill du komma med mig i den grönskande skog,
o, där ingen, där ingen oss ser?
Hörde du, hörde du, huru fågeln han slog
långt i skogen; han också dig ber.

Vill du sitta med mig i den skuggande lund,
vill du ljuft åt min arm dig förtro?
Kom, o kom, i den tysta, den skymmande stund,
när all jorden hon hvilar i ro.

När all jorden i stjärneglans hvilar i ro,
låt oss sitta och språka förtroligt;
när all jorden i stjärneglans hvilar i ro,
och blott hjärtat det klappar oroligt.

Jag har dig kär.

Jag har dig kär, öfver allting kär,
du mer än himmel och jord mig är;
hvar min bana går
du framför mig står,
om du är mig när,
om du fjärran är,
o, du är mig kär, öfver allting kär.

Du är mig kär, öfver allting kär,
och himmelsk glans du kring pannan bär,
om du helig satt
öfver sky och natt
ibland änglars här,
hann min sång dig där;
o, du är mig kär, öfver allting kär.

Du är mig kär, öfver allting kär;
 ja, om lagd du vore i jorden här,
     o, jag smög dit ned
     ifrån gröna träd,
     ifrån sol och vår,
     ifrån fröjd och tår,
 för att dö hos dig, för att bli hos dig.

Du är mig kär, öfver allting kär,
 min högsta fröjd som mitt kval du är.
     Dina ögon blå,
     o, hur le de så?
     I dess himlar där
     all min himmel är;
 o, du är mig kär, öfver allting kär.

Det ej glömska fins, ingen död nu mer,
 sen du alt mig blef, sen jag dig blott ser.
     Blott en kort sekund
     vid din rosenmund,
     blott en blick af dig
     gör odödlig mig:
 kom och lef med mig, låt mig dö med dig!

Don Juans afsked från lifvet.

Naturskön näjd i Grekland. Klassiska ruiner fram-
 skynta uti lager- och myrtenlundar. Det är antingen mor-
 gon eller afton, ty ett matt rosenskimmer flämtar öfver före-
 målen. Don Juan sitter på en kullfallen kolonn och drar
 upp sitt ur.

Jag står vid målet, rättare: jag — sitter
 vid detta mål, som snart mig mållös gör.
 Liket lampans sista flämtning hjärtat spritter,
 en sällsam susning ofta ren jag hör.
 På den jag längre ej fundera gitter; —
 hvad än det är, jag vet att snart jag dör.
 Lätt dödens ishand kittlar mig i hälen —
 han får gå långt, förrän han hittar själen.

Emellertid så lär jag kunna hinna
att afsked ta från lifvet, som sig bör.
I alla öden måste man sig finna,
och till de bättre dödsinviten hör.
Hvarföre då så länge sig besinna
på den? Det sällskap, dit man in oss för,
skall vara glupskt; men *vi* det ej må klandra,
som göra alt att äta ut hvarandra.

„Sålänge man har lif, så skall man lefva.“
Den först det lärde, var en välvis man.
Tids nog vi få i tomma intet sväfva,
på vingar en, på kvastar någon ann'.
Att lefva älska är, så mente Eva,
och Adam strax därpå detsamma fann —
och icke lär i ordningen don Juan
af lika tyeke vara numro tuan.

Den satsen klingar mig så skön i hågen
just nu, när lifvet skymmer mer och mer.
I guld den nickar ner från himlabågen —
där sig ett svanepar till flykt beger.
Den dyker upp ur blommorna, ur vågen,
men ej som förr den om min hyllning ber,
de dagar äro — hur ock soln må glöda —
som Julia och Haidie för evigt döda.

Farväl då sol! Jag ser naturen stråla
kring mig i minnets sista återglans.
På himlen kvällen purpurmoln ses måla,
kring brystna stoder mörknar skogens krans,
en skog af myrtenträd? — En gam hörs skråla
på högsta toppen, tar en lustig dans
i klara rymden, nu sig åter sänker —
fin lukt han har, han visst på Juan tänker.

Ty här jag vankar ntan lust och vänner,
 snart utan lif, och ingen vet mitt namn.
 Den skönaste, den stoltaste bland männer
 var fordom denna gråa, vissna hamn.
 Fort säger man väl nog att tiden ränner,
 men bäst jag sjönk i älskarinnans famn
 med eld och rosor, fröjderna och våren,
 så steg jag upp med vintersnö i håren.

O, ungdomstid, o vingade minuter!
 Jag er dock tömt på millioner sätt.
 Hvar fröjd, som fans, jag till mitt hjärta sluter,
 stor sak i himlen eller helvetet.
 Ej kvinna log, hvars skatter jag ej njuter:
 hos blyg, hos kylig, eldig, kvick, kokett!
 I alla himlar har jag rusig tumlat
 och älskat, syndat, gråtit, hånlett, rumlat!

I heta kyssars purpureld förbleknat
 den kind, som nu är gul — som märg.
 Kring hvita fingrar lindad locken veknat,
 tils småningom den antog deras färg,
 och stillare blef hjärtat — — — —
 — — — — — — — — — —;
 men hjärnan klarnade altmer och sporde
 hvad vi egentligen på jorden gjorde.

När hjärtat slutade att kurtisera
 — en sak, som läkarn sa' nödvändig var —
 begynte hufvudet filosofera
 och hängde öfver böcker ett par dar,
 gick sen bland människor ut att detaljera
 sin vunna kunskap. Frukt alt studium har,
 så äfven mitt. Den rymmes i de orden:
 vi stå på våra fötter emot jorden.

En onskans slöja mänskligheten tarfvar
och bortfilosoferar sina fel.

Hvar tid, som går, en lapp till trasan skarfvar
och menar nu först är den kjorteln hel.

Men nya tider hvina; trasan slarfvar,
i stycken sliten under stormens spel —
och nya slakten klippa, kanta, lappa
på mänsklighetens långa doktorskappa.

Må hvem som vill med ljuset blindbock leka,
jag — löjligheten fruktar mer än pest.

Af kärlek blifva våra kinder bleka,
af vishet mörkna våra ögon mest.

Hvarom skall man då mer i lifvet teka? —

Be Gud, bli from och bikta för en präst?

Det sägs i Kristo mången fröjd man hafver
och mår så bra som — likmask i kadaver.

Men för att tro man därtill dock behöfver
ett något, Gud vet hvad, men icke jag!

Den tron är ljuf, dess vaggsång in oss söfver
och sprider glans kring ren förvissna drag.

Enfalden hoppar tankens afgrund öfver;

den gåfvan bortblef på min födseldag,

och jag för mycket lefvat att ej finna,

att tron på syndens mörker är — en hinna.

Lef för det ädla! är en vacker lära
i Jesuiters och fantasters mund.

Det ger en lön af — luft, som kallas ära,
som retar blott aptiten mer hvar stund.

För mänskligheten offrom oss! de svära —
om hälst det vore för en trogen hund!

Men strida, dö — det icke mig behagar
för trolöst pack med stora svalg och magar.

En slik fantast jag kunde kanske blifva,
 såg något värdt jag blott att lefva för.
 För maka, hem och barn sitt blod att gifva,
 kan vara stort för den ett land tillhör;
 men skulle jag mig i Sevilla skrifva,
 jag orättvis dock däri synas tör,
 ty maka har jag — såsom ryktet tutar —
 och ungar ock i alla världens knutar!

Parbleu! — Det går så ledigt uppå franska
 med eder och kurtis. — Parbleu! rätt nu
 jag blir förtviflad uppå äkta spanska
 och kastar mig i första krig. *Ett, tu . . .*
 men *tri?* nej först en sak jag måste granska,
 förrn jag i blod med döden dricker du.
 Man blir ej hjälte, hur ock rimmen skena,
 när reumatismen plågar en i bena.

Ett återstår mig: börja samla pengar
 och gräfva mig i rostig koppar ner.
 Det bor en oro uti Mammons drängar,
 som kraft att lefva, handla, värka ger;
 och hur förtalet ger dem ampra slängar,
 det bakpå ryggen ändå alltid sker,
 ty framtill hörs blott, hvart de sig begifva:
 „vill herrn på denna sedel borgen skrifva?“

Guld, guld är lösen, när man åldras hinner,
 det regulatorn är för allas prat.
 Visst solen själf därför så skön man finner,
 att den har tycke utaf en — dukat.
 Men huru mycket än den gamle vinner,
 den unge vanligtvis därmed för stat;
 han vräker sig i dennes ekipager
 och slösar bort hans guld uppå kalaser.

Om skatter jag till millioner samlar
 och hoppas högt som Cheops pyramid,
 med skrumpna händer jag däröfver famlar
 och grafven gräfves djup och mörk bredvid,
 tils ner i den till världens fröjd jag ramlar.
 Om hälst däröfver blef en blodig strid,
 men blott processer, kif och protokoller —
 tils störste skurken hela arvet håller.

Men om jag skulle bli poet? Jag tänker
 en lagerkrans anstod rätt väl mitt lik.
 Låt vara att förakt hvar skald mig skänker,
 som lökens värkan har på sin publik,
 hvars silfvertår i små idyller blänker
 och har sin poesi, som rock på spik,
 den, borstad väl, han bär på högtidsdagen
 med intet dam på fina sammetskragen.

Hur ur ett armt, förblödt, förbrustet hjärta
 då skulle strömma hån, förakt och kval.
 Ner i en graf af natt och synd och smärta
 jag droge jord och stjärnor, himlens sal.
 Tro, oskuld, hopp med blixlar hvassa, bjärta
 jag sönderslet likt bubblors sköra skal.
 Ej stort, ej skönt, ej ens ett ondt jag fattar,
 det tomma intet gapar och hänskrattar!

Jag midnattens barn.

Jag midnattens barn, jag arma barn,
† hvi har väl född jag blifvit?
På stormande våg åt det bristande flarn
mer lycka har Herran gifvit.
Ve! lyckan jag haft och jag har den förstört:
jag bedt till Gud och han har mig hört;
dock — jag honom förglömde
och han mig fördömde,
men ner ej i jordens djup mig gömde!
O Gud, min Gud, gif mig nåd,
o Gud, min Gud, gif mig råd,
för Jesu Kristi skull,
för Jesu Kristi skull!

Du skall ej mig lämna i djäfvulens våld,
fast nu han mig hårdt omslutit.
Du skall mig ej låta till honom bli såld — —
ditt blod Du för mig äfven gjutit!
Du helige Gud, rättfärdige Gud!
Du är icke stor blott i åskans ljud
och i daggen som glimmar
och i strålen som strimmar
mildt fram mellan molnen i morgonens timmar!

O Gud, min Gud, gif mig nåd,
o Gud, min Gud, gif mig råd,
för Jesu Kristi skull,
för Jesu Kristi skull!

JACOB GABRIEL LEISTENIUS.

Jacob Gabriel Leistenius.

(Föredrag hållet på Västfinnarnes årsfest d. 23 okt 1861.)

Det goda löjet, också det
är ju Guds barn. Likt barnets röst
i sorgens stund, på mödans fjät
det lifvar upp ett mänskobröst,
som solsken öfver löf och blad,
och man är god, när man är glad.

Z. Topelius.

MM. HH!

För litet mer än femton år sedan stod här i samma rum, där vi nu fira vår årsfest, såsom medlem af samma afdelning, som nu är här församlad, en ung student, som med sina lefnadsglada sånger hänförde alla dem som då voro unga, med sin vänfasta karaktär vann alla sina kamraters hjärtan och med sina offentliggjorda förstlingsarbeten öfverraskade Finland med löften om en ny, en i dess litteratur ännu ej anad företeelse: en humoristisk skald.

Denne student var *Jacob Gabriel Leistenius*.

Väl föll värklighetens kulnä höst tidigt öfver denna sångardröms korta men friska vår, väl blef hans snart tystnade strängaspel ett nytt bevis uppå, huru tidigt det mörknar i nordnen, huru litet som här hin-

ner sin mognad, huru mycket som vissnar redan i sin utvecklings första blom. Men likasom vi gärna lyssna till berättelsen om en skön dröm, så må vi håller icke neka att redan det är minnesvärdt att hafva varit en fosterlandets förhoppning och med sin andes varmaste ifver hafva sträfvat att förvärkliga densamma.

Ljufvast slumrar en bortgången i sina enskilda vänners gömda minnen, och på jorden finnes ingen bättre odödlighet än den. Må desse mildt bedöma den främmande hand, som, tillhörande ett yngre släkte och af detta uppmanad, i följande rader vördnadsfullt framdrager den bortgångnes bild ur det enskilda minnets fridlysta hälgedom.

Jacob Gabriel Leistenius föddes den 15 april 1821. Hans hemort är Suoniemi kapell under Karkku socken i Västra Finland. Där uppväxte han under sin faders, kapellanens, vård i „ett ringa tjäll, där toner först sig gömde i min lyra“, såsom han som yngling sjunger. Skickades sedermera till Tavastehus skola, hvarifrån han, uppkommen till högsta klassen, skilde sig, ingick därpå vid Åbo Gymnasium, skilde sig äfven därifrån, umgicks så en tid med tanken att bli — general, slog dock snart den dårskapen ur hågen, tog åter till boken, kom så till Helsingfors och inskrefs efter genomgången examen såsom student den 6 april 1842.

Han var född i en tid då frid och välstånd

herskade inom landet; i en tid, då folket, obekymradt om morgondagen, odlade förnöjdt det närvarandes lycka; i en tid, då nationalmedvetandet ännu förnöjde sig med fennomani och språkforskning; i en tid, då en stor diktar-ande uppstod som den skönaste blomman af en ny, välsignelserik dag; i en tid slutligen, då Finlands blodiga öde tyktes som en utbrunnen vulkan förbytt i välståndets gungande skördar, litteraturens mognande fruktträdgårdar.

Han kom till en akademisk ungdom, som, på gränsen mellan tvänne tider, hade gemensamt med det förgångna: dess förtroliga kamratskap, dess äfventyrliga lefnadslust; gemensamt med det nuvarande: den patriotiska lyftningen, den förfinade andan. Han kom till ett studentlif, så friskt, så raskt, så kamratligt, så öfverdådigt, som blott harmoniska tider dana. När skulle den glada sång, som slumrade i den omedvetna skaldens bröst vakna, om icke nu? Hvar skulle den väl kunna blomma, om icke här? — i likstämda bröders krets, under glasens klang, efter körnas jubel! Och den vaknade. Den vaknade med hela det unga sinnets ystra fröjd, med hela det upprymda hjärtats flödande inspiration, med hela den förtroendefulla vänskapens raska mod.

Västhfinska afdelningsfesten den 15 maj 1846, hvem som var där, minnes den ej? Oförgätlig är den för alla Leistenii vänner. Det var en stor fest; där voro gäster från alla väderstreck, där höllos tal i oändlighet, vår var det ute och vår var det inne, fröjder och vin. Här uppträdde den inspirerade sän-

garen för första gången offentligt och sjöng en för tillfället diktad sång. Må samtiden vittna om all den hyllning, som nu började egnas Leistenius, om allt det glänsande skimmer, han nu begynte strö öfver festernas lif. — * Det sätt, på hvilket de flesta, och kanske de bästa, af Leistenii glada sånger framträdde i världen, var altför egendomligt för att det icke skulle förtjäna sin egen lilla minnesteckning. — På den tiden voro studenterna vida fyndigare än nu, när det gälde att söka anledningar till kalaser. Större eller mindre studentkalaser förekommo i tid och otid. Kaisaniemi var valplatsen för dem nästan alla, och under Leistenii egentliga lysande period var intet kalas som sig borde, om „den store västfinske poeten“ ej var där med. Med Kaisaniemi är för hans samtida Leistenii sångarbild nästan oskiljaktigt förenad. — Då Leistenius först infann sig vid ett kalas, var han ofta nog svärmodig, till och med vresig till lynnet. Men när bälarna, glasen och sångerna kommo rätt i farten, veko småningom „assessorerna“ undan, hans runda anlete begynte klarna och den yrande „Mamsell skämt“ — såsom han någonstädes kallar sin sångmö — fick makten öfver hans hjärta. Nu läste kamraterna i hans „nuna“ att det var tid för honom att sjunga. „Leistenius måste improvisera en ny sång“, ljöd det från alla håll; man skaffade fram en bit papper och en blyertspenna, och *nolens volens* fördes Leistenius in i den så kallade

* Benäget meddeladt af en af Leistenii akademikamrater.

„doktorskammaren“, där han för en quart timme eller half lämnades ensam, men ingalunda i fred för otåliga tittningar genom dörren och förfrågningar, om han ej snart vore färdig. — Snart var han också färdig. Han kom ut från sin poetiska verkstad med papperet i handen, och under stormande jubel lyftades han genast upp på sin sångartron — bordet, där bälten stod. Glasen fylldes, ett räktes i handen åt Leistenius, hvar och en af de öfriga tog sitt och sökte att tränga sig så nära bordet som möjligt. — Nu begynte sången. Hvilket stoff för en humoristisk genremålare, om Helsingfors hade haft någon sådan: — Leistenius där uppe på bordet med bälten vid sina fötter, sjungande ur hjärtans grund, anletet skimrande af fröjd och lycksalighet, och hufvud, armar, hela den lilla trinda figuren böjande sig, så att säga, efter tonernas kommando, och studentpubliken däromkring honom, girigt uppfångande hvarje ord, som flöt ur sångarens mun, med möda kväfvande den ena skrattsalfvan för att få anledning att brista ut i en ny och vid visans slut instämmande i refrängen med en häjdlöst jublande och skrålande korus. Hela denna situation var en fullkomligt egen fas af det finska studentlivet, hvilken kom och gick med Leistenius, och utan att ha en föreställning därom, kan ingen rätt uppfatta Leistenii skaldskap.

Det var egentligen endast vid pass ett år som Leistenii improvisationsperiod varade. Sedan trädde han väl ofta ännu upp på bordet under samma jubel

som förut, men det var då någon af sina gamla, välkända sånger han sjöng eller också någon ny, som han för tillfället hade på förhand sammandiktat. Att han sålunda kom till kalaset med en färdigskrifven dikt i fickan, hände väl också under hans första period, men endast vid särdeles högtidliga tillfällen.“

„Den var så ljuf, den var så grann
den ungdom, full af ljus!“

Så sjunger han själf därom vid mognade år,
blickande tillbaka på flyktad tid:

„Så snabt dess korta dag försvann
i nöjets lätta brus.“

Sedan Leistenius på ofvan förmälde sätt lyftat sina vingar, beslöt han att flyga litet längre ut i världen. I följd däraf utgaf han i juni 1847 ett litet häfte sånger, tituleradt Pojken, småsaker på vers med en tillegnan till Västfinska afdelningens samtliga medlemmar samt ett förord, som slutade sålunda: „Och nu farväl din slyngel! lycka på resan!“ Och lycka hade den. Det lilla häftet väckte uppseende med sitt ovanligt friska innehåll midt i de moderna medelmåttornas gråtmilda lyrik. Såväl Helsingfors Tidningar som Morgonbladet egnade boken en utförlig recension, och äfven ett svenskt blad Figaro gjorde den till föremål för sin kritik. Lei-

stenii namn trängde med hemkommande studenter vida omkring i landsbygderna. Den unge skalden lefde nu den ljufva, löftesrika förlofningsstiden med sin glada, omtykta sångmö. Dock, medan han med henne bygde strålände luftslott i skyn, omsusade af lagrar och vinrankor, mörknade hastigt värklighetens värld därunder. Ekonomiskt grådusk förenadt med kroppsligt lidande begynte att som mörka moln uppstiga på den nyss för honom så klara horisonten och nedstämde småningom hans lynne och hans lyra. Dock sångmön var honom trogen, och likasom ängslig för en snar skilsmässa dem emellan begagnade han så flitigt ögonblicken, att han ännu samma år 1847 i november hade ett nytt dikthäfte färdigt. Det var icke mer den kända „Pojken“, som i yrt öfverdåd sjungit ögonblickens ingifvelser vid glasens klang, det var icke mer det lätta sinnet, som obekymradt om kritik och reson lekt ihop några lustiga stycken till likstämda kamraters förlustelse, det var icke mer den obändiga inspiration, som rimmat lymmel och himmel, punschtår och pojkår, badkar och farfar. Det var en „Yngling“, som redan gjorde anspråk på att ha pröfvat litet i världen, det var en humor, som icke så sällan lät löjet öfvergå i hvass satir, det var ett lynne, som stundom vände Apollos pilar mot sitt eget blödande bröst. På en sådan yngling har man stora anspråk för att taga väl emot honom, och kritiken blef därför icke så skonsam som första gången.

Leistenius var icke i den åldern mer, att lifvets frågor låta afspisa sig med illuseriska framtidslöften. Han var 29 år. Han skulle göra sitt val. På ena sidan: det akademiska lifvet, sången, äran, nöjet och — skulderna; på den andra: en enslig lärareplats, arbetet, tillfredsställelsen och — lönen. På den förra sidan: kamp emot vrånghet och fördomar, ett halft bifall af ett outveckladt samhälle — å den senare: försakelse af sin ungdomsdröm, pliktskyldigt lif, enformig värklighet.

Leistenius valde. Han valde icke modigt, men han valde rätt. Han slog tillvidare de akademiska studierna ur hågen och intog en ledig lärareplats i latinet vid Wiborgs Gymnasium 1850.

Detta utgör en viktig vändpunkt i hans och hans sångmöes öde. Ty hvem om icke den humoristiske diktaren behöfver ett lif af frisk luft och fria rymder, han, som just har de minst lifvande föremål, mänskighetens dårskaper och fel, att leende besjunga och försona? Må man därför icke förundra sig, att hans lynne blef mera slutet än förr. När man begrafvit en kär förhoppning, täcker man grafven väl.

1853 återkom Leistenius för en kort tid till Helsingfors för att genomgå kandidatexamen, hälsa på gamla vänner och promoveras. Han kom ej ensam, han hade med sig — sin sångmö? Nej, men sin fru, en ung enkeprostinna Wirenius, född Nordström, med hvilken han 1852 ingått äktenskap. Leistenius hade nu blifvit en förständig, allvarsam man, och

det var blott för sina närmaste vänner han ännu någon gång lät den gamla Pojken framskymta.

1855 utkom en ny upplaga af hans dikter. Han har tillagnat dem tvänne sina trofaste vänner, gymnasielektorn O. M. Nordström och vicebibliotekarien G. E. Ingelius. Leistenius har här bortlämnat allt omoget och anstötligt, som möjligen fans i de förra samlingarna, men också, hårdt nog emot sig själf! alla Pojkens glada tillfällighetsstycken. Som ersättning hafva vi här några nya stycken, bland hvilka det oändligt vackra och dock så bittert-humoristiska stycket Döda hafvet, samt öfversättningar från den nyare tyska vitterheten. Voro dessa öfversättningar blott bevis på huru kärt det poetiska arbetet var för Leistenius eller voro de beredelser till en egen ny framtida produktion? För det senare antagandet talar en ny djupt elegisk dikt, som han i slutet af 1856 publicerade anonymt i Helsingfors Tidningar, ny, såväl till anda som signatur. Han kallade den „Drömmen“. Bladets redaktör, en varm vän till Leistenius, gaf i en bifogad not ett förtjänt beröm åt den för honom okände pseudonymen. Stycket väckte uppmärksamhet, man läste det med varmt hjärta, med tårskymd blick. Ingen viste hvem den gamla vännen var, som gömde sig under den nya signaturen. Det blef det sista synliga af Leistenii hand. Ty döden kom. Det var den 4 januari 1858. En sörjande, troget tillgifven maka tillyste hans ögon, nya, deltagande vänner buro honom den sista vägen. Wiborgs begravningsplats förvarar hans stof.

Kärlek och vänskap hafva därstädes upprest ett enkelt monument till hans minne.

Till det yttre utmärkte Leistenius sig genom en ovanligt kort växt, en något fetlagd gestalt och godmodiga, jovialiska drag. Intet ovanligt gaf sig i hans person vid första anblicken tillkänna, men när i upprymda stunder glada vänner och varma tryckningar inspirerat honom, då fans det ingen så fryntlig, så godmodig och treflig kamrat som han. Sådan var Leistenius i högtidsdräkt — icke alltid sådan i hvardagslifvet. Ty ett ojämnt, lätt för intryck emottagligt lynne gaf honom då en viss oro i sitt väsende, som bortblandade det annars godmodiga i hans natur. Leistenius ägde denna humoristens skarpa blick, som lätt upptäcker svagheter och fel. Erfarenheterna blifva på det sättet icke alltid de bästa, och en misstänksamhet uppkommer, dess farligare, som den döljer sig bakom löjen och skämt. Där slumrade en våldsamt häftighet under hans lätta humor, som i stunder, då själfbeherskningen öfvergaf honom, ganska öfverraskande tog ut sin rätt. Humoristerna betala dyrt sina sånger. De skulle icke kunna sjunga så som de det göra, om icke den glada sinnesstämningen för dem vore en högtidsstund, sällan kommen, men desto rikare njuten. Sentimentalitet och humor äro systrar. Och den som vill hafva Rachel, måste i sju år arbeta för — Lea. Leistenius ägde dem bägge, men de bodde där tillsammans i ett godt, försoningsfullt hjärta.

Vi skola sist egna några ord åt den döde diktarens qvarlätenskap, hans dikter. I sin ungdoms bästa stycken står Leistenius på den naiva humorns ståndpunkt. Formens och idéns missförhållande till hvarandra, det idealas och det verkligas motsägelser framstår för honom ännu blott som en liten obetydlig brytning, en komisk effekt på ytan, ett lätt, flyktigt löje öfver att det nu en gång är så. Bland hans bäst lyckade stycken från denna tid är onekligen Sången på västfinska årsfesten den 16 maj 1846. Det är en munterhet, så sann, en anda, så frisk, en teckning, så rask, att man tycker sig vara med där och skåda Leistenius och alla västra finnar och bjudna gäster drickande, sjungande och skämtande tillsammans. Det är den festliga stunden sådan den var, liksom på skämt fasttrollad vid det döda trycket. Det är löjets fjäril sugande honung ur nöjets kalk, fästad där i lefvande flykt med ännu utspända vingor och doftande blomma.

Då Leistenius såsom i Ynglingen i några stycken försöker fatta sina ämnen djupare, lyckas han ej. Ty man märker att han icke själf varit med där han vill le, att han icke själf känt det han i dessa stycken vill komiskt framställa. Med ett ord, han älskar icke i dem sitt föremål. Och därför går dikten här öfver i omogen satir och blir i stället för poesi oratorisk moralpredikan eller i bästa fall en stickande, sammanhangslös kvickhet. Naivt humoristiska kallar man kanske rättast äfven det parodiska framställandet af den klassiska formvärlden,

Wecksell

1.

J. J. Wecksell.
Dikter

